

GVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR

PROGRAMUL OPERAȚIONAL SECTORIAL „MEDIU” 2007-2013

RAPORTUL ANUAL DE IMPLEMENTARE 2010

Investim în mediu. Credem în viitor

MAI 2011

CUPRINS

1 – IDENTIFICARE.....	5
2. VEDERE DE ANSAMBLU ASUPRA STADIULUI IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL.....	6
2.1. REALIZĂRI ȘI ANALIZA PROGRESEROR ÎNREGISTRATE.....	6
2.1.1. Informații privind evoluția fizică a Programului Operațional Sectorial “Mediu”.....	7
2.1.2. Informații financiare	8
2.1.3. Informații privind defalcarea utilizării fondurilor pe categorii, pentru proiectele finanțate pe toate axele prioritare prin POS Mediu (FC și FEDR)	15
2.1.4. Finanțare pe grupuri țintă	17
2.1.5. Finanțare rambursată sau reutilizată	17
2.1.6. Analiză calitativă	17
2.2. INFORMAȚII PRIVIND CONFORMITATEA CU DREPTUL COMUNITAR.....	30
2.3. PROBLEME IMPORTANTE ÎNREGISTRATE ȘI MĂSURILE ADOPTATE PENTRU REZOLVAREA LOR.....	38
2.4. MODIFICĂRI ÎN CONTEXTUL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL.....	43
2.4.1 Principalele activități desfășurate în anul 2010, în scopul implementării POS Mediu.....	43
2.4.2 Efectele crizei economice asupra beneficiarilor proiectelor finanțate prin POS Mediu.....	47
2.4.3 Măsuri pentru simplificarea mecanismelor de implementare și eliminarea blocajelor și întârzierilor în absorbție.....	48
2.5. MODIFICĂRI IMPORTANTE ÎN SENSUL ARTICOLULUI 57 DIN REGULAMENTUL Consiliului Nr. 1083/2006.....	51
2.6. COMPLEMENTARITATEA CU ALTE INSTRUMENTE	51
2.7. MONITORIZARE ȘI EVALUARE	52
Sistemul de monitorizare	52
Comitetul de Monitorizare.....	53
SMIS - CSNR (Sistemul Unic de Management al Informației)	53
EVALUARE.....	54
3 – IMPLEMENTAREA POS MEDIU PE PRIORITĂȚI.....	58
3.1. AXA PRIORITARĂ 1: EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA SISTEMELOR DE APĂ/APĂ UZATĂ	58
3.1.1. Realizarea țăintelor și analiza progreselor înregistrate	58

3.1.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor	64
3.2. AXA PRIORITARĂ 2: DEZVOLTAREA SISTEMELOR DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR ȘI REABILITAREA SITURILOR CONTAMINATE ISTORIC	67
3.2.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate	67
3.2.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor	74
3.3. AXA PRIORITARĂ 3: REDUCEREA POLUĂRII ȘI A EFECTELOR SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE PRIN REABILITAREA SISTEMELOR DE ÎNCĂLZIRE URBANĂ, PENTRU ATINGEREA ȚINTELOR DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ÎN LOCALITĂȚILE CELE MAI AFECTATE DE POLUARE	78
3.3.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate	78
3.3.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor	81
3.4. AXA PRIORITARĂ 4: IMPLEMENTAREA SISTEMELOR ADECVATE DE MANAGEMENT PENTRU PROTECȚIA NATURII	82
3.4.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate	82
3.4.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor	85
3.5. AXA PRIORITARĂ 5: IMPLEMENTAREA INFRASTRUCTURII ADECVATE DE PREVENIRE A RISCURILOR NATURALE ÎN ZONELE CELE MAI EXPUSE LA RISC....	87
3.5.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate	87
3.5.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor	92
3.6. AXA PRIORITARĂ 6: ASISTENȚĂ TEHNICĂ.....	92
3.6.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate.....	92
4. PROGRAME FSE: Conformitate și concentrare	95
5. PROIECTE MAJORE finanțate din FC/FEDR.....	95
6. ASISTENȚĂ TEHNICĂ.....	95
7. INFORMARE ȘI PUBLICITATE.....	99
7.1. Proiecte de informare și publicitate.....	99
7.2. Reflectarea POS Mediu în mass-media.....	100
7.3. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate.....	101
8. EVALUAREA ACȚIUNILOR DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE PENTRU PERIOADA 2007-2010	101
ANEXE	

Acronime

ACIS	Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale
ACB	Analiza Cost Beneficiu
ADI	Asociația de Dezvoltare Intercomunitară
APM	Agenție de Protecția Mediului
AM	Autoritate de Management
ANAR	Administrația Națională “Apele Române”
ANPM	Agenția Națională de Protecția Mediului
ANRMAP	Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
AP	Axă prioritară
ARPM	Agenția Regională de Protecția Mediului
AT	Asistență Tehnică
BAT	Cele mai Bune Tehnici Disponibile
CGC FIDIC	Condiții generale de contract FIDIC
CE	Comisia Europeană
CM	Comitetul de Monitorizare
CSNR	Cadrul Strategic Național de Referință
CSP	Comitetul de Selecție a Proiectelor
DMI	Domeniu Major de Intervenție
DPE	Direcția Programare Evaluare
EUR	Euro
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	Fondul Social European
GL	Grup de Lucru
IMA	Instalații Mari de Ardere
IS	Instrumente Structurale
ISPA	Instrument Structural de Pre-Aderare
JASPERS	Asistență Comună pentru Sprijinirea de Proiecte în Regiunile Europene

MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MDRT	Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
MAI	Ministerul Administrației și Internelor
MMP	Ministerul Mediului și Pădurilor
OI	Organism Intermediar
ONG	Organizație Non-Guvernamentală
PE	Populație Echivalentă
PND	Plan Național de Dezvoltare
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PO	Program Operațional
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POR	Programul Operațional Regional
POS CCE	Programul Operațional Sectorial Creșterea Capacității Economice
POS DRU	Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial “Mediu”
RAI	Raport Anual de Implementare
RNP	Regia Națională a Pădurilor
SAPI	Serviciul de Audit Public Intern
UCAAPI	Unitatea Centrală de Armonizare pentru Auditul Public Intern
UE	Uniunea Europeană
UIP	Unitatea de Implementare a Proiectului

1 – IDENTIFICARE

PROGRAM OPERAȚIONAL	Obiectiv vizat: Convergență
	Zonă eligibilă în cauză: România – 8 regiuni de dezvoltare
	Perioada de programare: 2007-2013
	Numărul programului: CCI No: 2007RO161PO004
	Titlul Programului: Programul Operațional Sectorial “Mediu”
RAPORT ANUAL DE IMPLEMENTARE	Anul care face obiectul raportării: 2010
	Data aprobării Raportului Anual de către Comitetul de Monitorizare: 27/05/2010

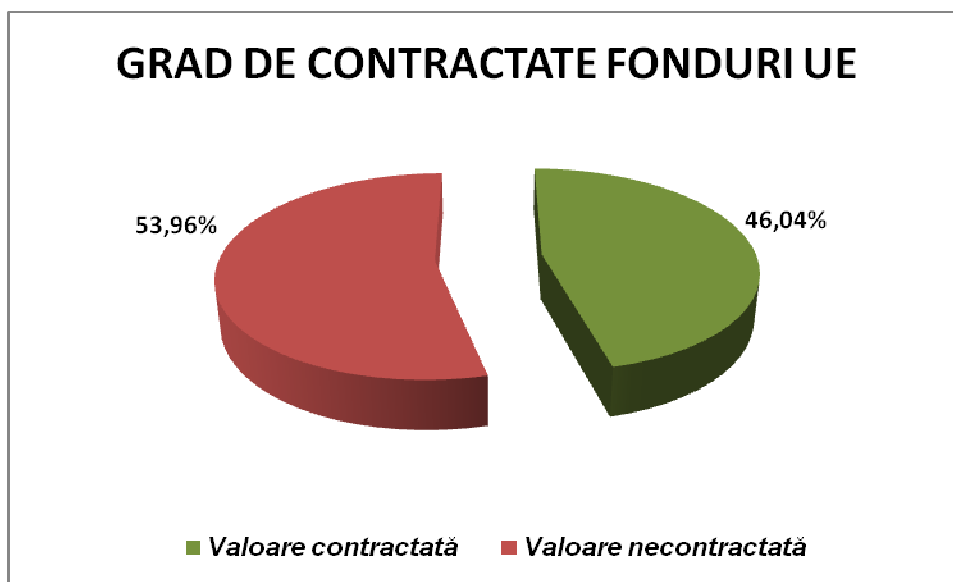
2. VEDERE DE ANSAMBLU ASUPRA STADIULUI IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL

2.1. REALIZĂRI ȘI ANALIZA PROGRESSELOR ÎNREGISTRATE

Pe parcursul anului 2010 au fost continuate activitățile de finalizare a procesului pregătire a celor peste 80 de proiecte aflate în portofoliu. Aceasta a presupus continuarea largului proces de consultare și parteneriat cu autoritățile publice locale, beneficiarii asistenței și alți factori relevanți, pentru accelerarea pregătirii și aprobării proiectelor.

În cifre concrete, situația proiectelor depuse/aprobate/contractate la 31 decembrie 2010 se prezintă astfel:

- proiecte depuse: 285, din care 61 majore și 224 nemajore
- valoare contribuție UE: 4.208,91 milioane Euro, ceea ce reprezintă 93,27% din alocarea UE 2007 – 2013
- proiecte aprobate: 165, din care 29 majore și 136 nemajore
- valoare contribuție UE: 2.003,65 milioane Euro, ceea ce reprezintă 44,40% din alocarea 2007 – 2013
- proiecte contractate: 150, din care 28 majore și 122 nemajore
- valoare contribuție UE: 1845,10 milioane Euro, ceea ce reprezintă 49,89% din alocarea 2007 – 2013.

În același timp, preocupările majore ale Autorității de Management pentru POS Mediu (AM POS Mediu) în cursul anului 2010 au fost reprezentate de:

- intensificarea eforturilor legate de finalizarea procesului de elaborare a aplicațiilor de finanțare pentru proiectele majore și nemajore de infrastructura în sectoarele de apă/apă uzată, deșeuri, situri contaminate, termoficare și inundații. În acest sens, au fost continuate misiunile de evaluare informală împreună cu reprezentanții Comisiei Europene – DG Regio, în cursul anului 2010 fiind evaluate 32 proiecte. Principalul beneficiu al acestei abordări a fost faptul că s-a reușit reducerea perioadei de aprobare a proiectelor la nivelul Comisiei Europene (CE), în medie cu 4 - 6 luni.

Acest lucru a făcut ca la finalul anului 2010, valoarea sumelor angajate, respectiv contractate în cadrul programului să depășească valoarea celor alocate în perioada 2007-2010.

În același timp, au fost depuse, la nivelul AM POS Mediu, eforturi suplimentare pentru elaborarea în paralel cu aplicațiile de finanțare a documentațiilor de atribuire pentru contractele incluse în cadrul proiectelor, fiind organizate periodic întâlniri cu beneficiarii proiectelor și cu echipele de consultanță. În acest fel, a fost posibilă începerea implementării proiectelor aprobate prin lansarea a numeroase proceduri de atribuire, semnarea unui număr important de contracte de servicii și lucrări și începerea efectivă a lucrărilor.

- soluționarea problemelor care afectează implementarea programului operațional. Astfel, au fost intensificate întâlnirile cu reprezentanții structurilor responsabile, respectiv Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP), Unitatea pentru Coordonarea și Verificarea Achizițiilor Publice (UCVAP), Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor (CNSC), Autoritatea de Certificare și Plată (ACP), Autoritatea de Audit (AA), Organismele Intermediare POS Mediu (OI POS Mediu) și Beneficiari, cu participarea reprezentanților CE, în vederea identificării dificultăților și a elementelor cu impact semnificativ în implementarea acestor proiecte. Ca atare, au fost continuate demersurile pentru reducerea perioadei între data aprobării proiectelor și încheierea contractelor de finanțare, pentru simplificarea procedurilor de achiziții publice și reducerea numărului de contestații depuse în procesul de evaluare și atribuire a contractelor de achiziții publice, pentru întărirea capacității administrative a beneficiarilor și a AM și OI POS Mediu, precum și pentru simplificarea procedurilor de verificare, astfel încât acestea să poată furniza AM POS Mediu și OI suficiente informații cu privire la legalitatea derulării operațiunilor finanțate și să asigure, în același timp, o flexibilizare a sistemului, prin scăderea frecvenței misiunilor de verificare la fața locului și diminuarea numărului documentelor justificative solicitate în Cererea de rambursare, cu impact direct în creșterea absorbției la nivelul Programului.

2.1.1. Informații privind evoluția fizică a Programului Operațional Sectorial “Mediu”

În cursul anului 2010 s-au înregistrat progrese pe toate axele prioritare. Aceste progrese sunt reliefate de indicatorii de program stabiliți, inclusiv raportat la țintele intermediare, prezentați în continuare, pentru toate axele prioritare.

Pentru a asigura monitorizarea efectelor asupra mediului ale POS Mediu, în cadrul evaluării strategice de mediu efectuate în anul 2006, au fost stabiliți următorii **indicatori de mediu** (în coordonare cu indicatorii naționali de monitorizare a mediului):

- emisii de oxizi de azot (NO_x, SO₂, compuși organici volatili COV și PM₁₀);
- creșterea volumului de ape uzate tratate;
- suprafața de teren curățată de deșeuri;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- procentul suprafeței totale a ariilor protejate din România care beneficiază de măsurile de conservare a naturii;
- suprafața ariilor protejate și a potențialelor arii Natura 2000 afectate (ha);
- morbiditatea și mortalitatea generale și specifice pentru populația expusă;
- nivelul zgomotului exterior/interior;
- număr de proiecte care contribuie la protecția împotriva dezastrelor naturale și industriale;

- reducerea consumului de apă/persoană (din populația deservită) în sensul limitării utilizării resurselor naturale epuizabile;
- deșeuri reciclate, deșeuri separate și deșeuri recuperate pentru folosire ulterioară (în tone);
- rata de conectare a populației la serviciile sanitare (urbane și rurale, %);
- suprafața vechilor zone contaminate istoric, curățată, revitalizată sau recuperată pentru a fi refolosită (ha);
- lungimea zonei costiere reabilitate (km);
- sporirea eficienței energetice în sistemele termice și electrice sprijinite prin proiecte (%);
- numărul de proiecte care facilitează conversia la surse energetice regenerabile;
- numărul de proiecte care implică stimularea comportamentului responsabil în privința protecției mediului (ex. campanii de conștientizare);
- numărul de proiecte care vizează promovarea turismului durabil (ex. în siturile Natura 2000).

Dat fiind faptul că majoritatea intervențiilor POS Mediu sunt complexe și necesită o perioadă lungă de implementare, primele rezultate sau efecte se vor face simțite începând cu anul 2012, atât pentru indicatorii de progres fizic cât și pentru cei de mediu.

2.1.2. Informații financiare

Alocarea financiară pentru POS Mediu în perioada 2007-2010 este de 2.238.602.995 Euro (UE și BS), iar valoarea contractelor de finanțare încheiate în această perioadă este de 2.485.294.024 Euro, ceea ce reprezintă 111 % din total alocări.

La nivel de program, previziunile inițiale pentru 2010 privind contribuția UE solicitată prin declarațiile de cheltuieli transmise de AM la ACP au fost de 286.994.651 Euro, iar rambursările de numai 37.480.896 Euro, ceea ce reprezintă un procent de 13%. Motivele referitoare la această situație sunt prezentate în secțiunile următoare ale acestui raport.

Față de perioada 2007 – 2009, cheltuielile efectuate de beneficiari și incluse în cererile de rambursare transmise Autorității de Management au crescut cu 60.772.408,43 Euro, adică de 522,73 ori.

Un progres semnificativ în anul 2010 față de anul 2009, în ceea ce privește rambursările către beneficiari, s-a înregistrat la nivelul Axei Prioritare 1. Astfel, sumele rambursate către beneficiari au înregistrat o creștere semnificativă, respectiv de la 9.294.236 Euro, total rambursări în anul 2009, la 35.741.476 Euro, total rambursări în anul 2010.

Plățile aferente anului 2010 au fost următoarele:

- Prefinanțare acordată beneficiarilor: 96.432.519,60 Euro, din care:
 - FC: 68.815.859,73 Euro
 - FEDR: 27.616.669,86 Euro
- Rambursare (către beneficiari): 52.046.472,88 Euro, din care:
 - FC: 39.476.290,42 Euro
 - FEDR: 2.945.925,96 Euro
 - BS: 9.624.256,50 Euro

În perioada 2007-2010, sumele rambursate beneficiarilor POS Mediu au fost în valoare de 63.396.099 Euro, suma de 47.662.337,05 Euro reprezentând contribuție UE rambursată de Comisia Europeană, din care 35.935.208,09 Euro în anul 2010.

Tabelul de mai jos prezintă, la nivel de axă prioritară, cheltuielii eligibile certificate comparativ cu alocarea financiară din POS Mediu pentru perioada 2007-2013.

	Finanțarea totală a programului operațional (în Uniune și națională)	Baza de calcul a contribuției Uniunii (cost public sau total)	Suma totală a cheltuielilor eligibile certificate plătite de beneficiari (1)	Contribuția publică corespunzătoare (1)	Rată de execuție în procente
	a	b	c	d	e=c/a dacă T sau e=d/a dacă P
Axa prioritară 1: “Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată”	3,266,508,423	3,266,508,423	51,539,301	51,539,301	1.57781%
Precizați fondul relevant FC	3,266,508,423	3,266,508,423	51,539,301	51,539,301	1.57781%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER					
- cheltuieli pentru regiunile care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiunile care beneficiază de un sprijin de tranziție					
Axa prioritară 2: “Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”	1,167,778,849	1,167,778,849	761,738	761,738	0.06523%
Precizați fondul relevant FEDR	1,167,778,849	1,167,778,849	761,738	761,738	0.06523%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție la FEDER					
- cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție					

Axa prioritară 3: „Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare”	458,537,288	458,537,288	0	0	0.00000%
Precizați fondul relevant FC	458,537,288	458,537,288	0	0	0.00000%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER					
- cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție					
Axa prioritară 4: “Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii”	214,985,867	214,985,867	743,591	743,591	0.00000%
Precizați fondul relevant FEDR	214,985,867	214,985,867	743,591	743,591	0.00000%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER					
- cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție					
Axa prioritară 5: “Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc”	329,145,954	329,145,954	0	0	0.00000%
Precizați fondul relevant FC	329,145,954	329,145,954	0	0	0.00000%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					

- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER					
- cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție					
Axa prioritară 6: “Asistența Tehnică”	173,920,564	173,920,564	3,532,891	3,532,891	2.03132%
Precizați fondul relevant FEDR	173,920,564	173,920,564	3,532,891	3,532,891	2.03132%
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE					
- din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER					
- cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție					
- cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție					
Total general	5,610,876,945	5,610,876,945	56,577,521	56,577,521	1.00835%

(¹) Cifre exprimate în termeni cumulativi.

Suma de **56,577,521 Euro** reprezintă valoarea cheltuielilor certificate de ACP până la data de 31.12.2010.

În anul 2010 a fost depus un număr de **202** de Cereri de Rambursare, cu o valoare totală de **75.200.781,44** Euro, din care 158 autorizate cu o valoare de 63.274.780,76 Euro, astfel:

- Axa Prioritară 1, 81 de Cereri de Rambursare în valoare de 65.989.711,73 Euro, din care 74 autorizate cu o valoare de 56.974.099,11 Euro;
- Axa Prioritară 2, 5 de Cereri de Rambursare în valoare de 2.237.146,85 Euro, din care 2 autorizate cu o valoare de 761.115,01 Euro;
- Axa Prioritară 3, o Cerere de Rambursare în valoare de 1.646.280,93 Euro, valoarea autorizată fiind de 1.646.233,49 Euro;
- Axa Prioritară 4, 91 de Cereri de Rambursare în valoare de 4.568.881,80 Euro, din care 57 autorizate cu o valoare de 3.128.276,90 Euro;
- Axa Prioritară 6, 24 de Cereri de Rambursare în valoare de 758.760,13 Euro, valoarea autorizată fiind de 765.056,25 Euro (în valoarea autorizată a fost inclusă și o cerere de rambursare care a fost depusă în anul 2009 și autorizată în anul 2010);

Detalierea sumelor aferente rambursării cheltuielilor solicitate de beneficiarii proiectelor se va face la descrierea activităților pe axe prioritare.

Monitorizarea regulii n+3/n+2

Urmare modificării prevederilor art. 93 din Regulamentul CE nr. 1083/2006, prin Regulamentul CE nr. 539/24.06.2010, angajamentul bugetar aferent anului 2007 a fost repartizat în mod egal pe următorii 6 ani, astfel încât, conform regulii „n+3/n+2”, 31.12.2010 nu reprezintă termen pentru dezangajarea automată în cazul POS Mediu.

De asemenea, prin Regulamentul CE nr. 539/24.06.2010 au fost modificate prevederile art. 82 din Regulamentul CE nr. 1083/2006, conform cărora Comisia Europeană a acordat pentru POS Mediu și în anul 2010 prefinanțare de 2% din contribuția aferentă Fondului de Coeziune.

Până la 31.12.2010 Comisia Europeană a plătit pentru POS Mediu suma de **568.438.278 euro**, din care:

- Prefinanțare 520.775.941 euro, din care:
 - FEDR 111.298.698 euro
 - FC 409.477.243 euro
- Rambursare 47.662.337 euro, din care:
 - FEDR 3.853.931 euro
 - FC 43.808.406 euro

**STADIUL ÎNDEPLINIRII REGULII N+3
LA 31 DECEMBRIE 2010**

Milioane Euro

Alocare UE			Avans CE 2007-2010	Rambursări CE 2007- 2010*	Total avans + rambursări	Risc n+3			Excepții **	Risc n+3 net		
2008	2009	2010				2011	2012	2013		2011	2012	2013
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
482,70	623,90	728,75	520,78	47,57	568,35	0	538,25	728,75	0	0	538,25	728,75

* Sume cumulate la 31 decembrie 2010

** Proiecte majore, scheme de ajutor de stat, proceduri judiciare/administrative suspensive

$$6 = 4 + 5$$

$$7 = 1 - 6 \text{ (daca valoarea e negativă, } 7=0, \text{ iar diferența in minus se reportează pentru 2011)}$$

$$8 = 2 \text{ (minus suma reportata de la 7)}$$

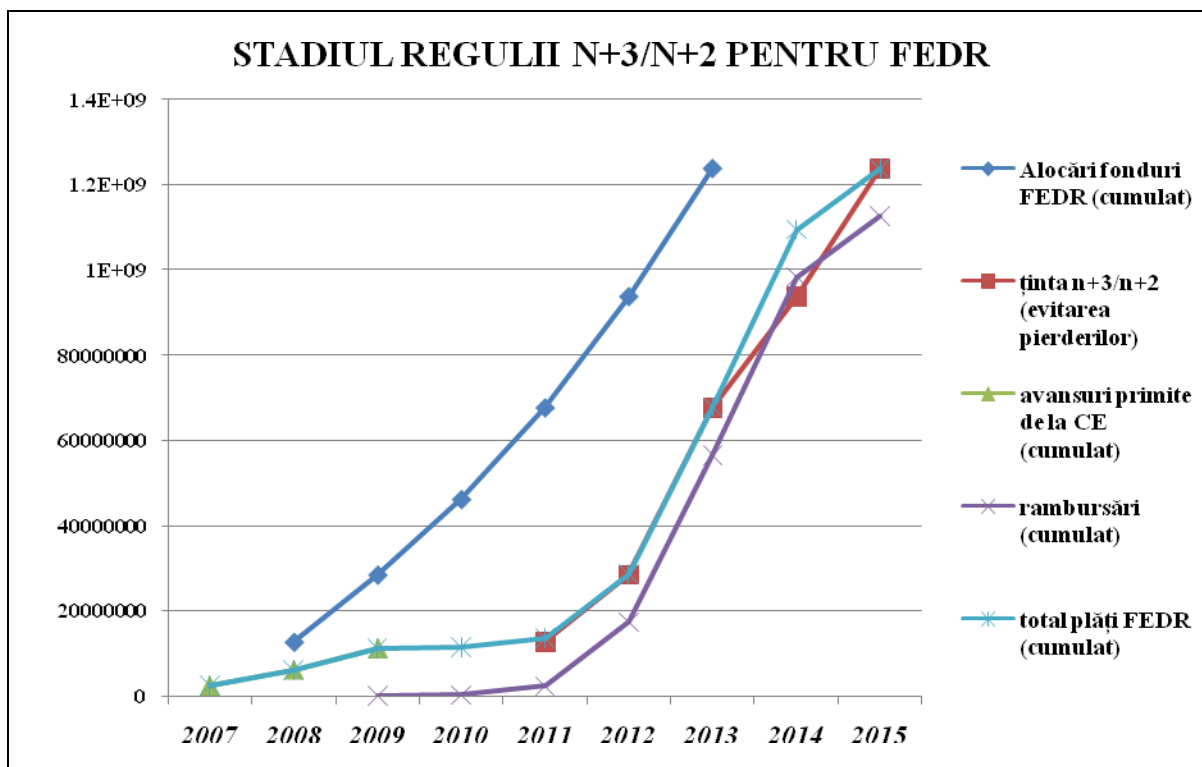
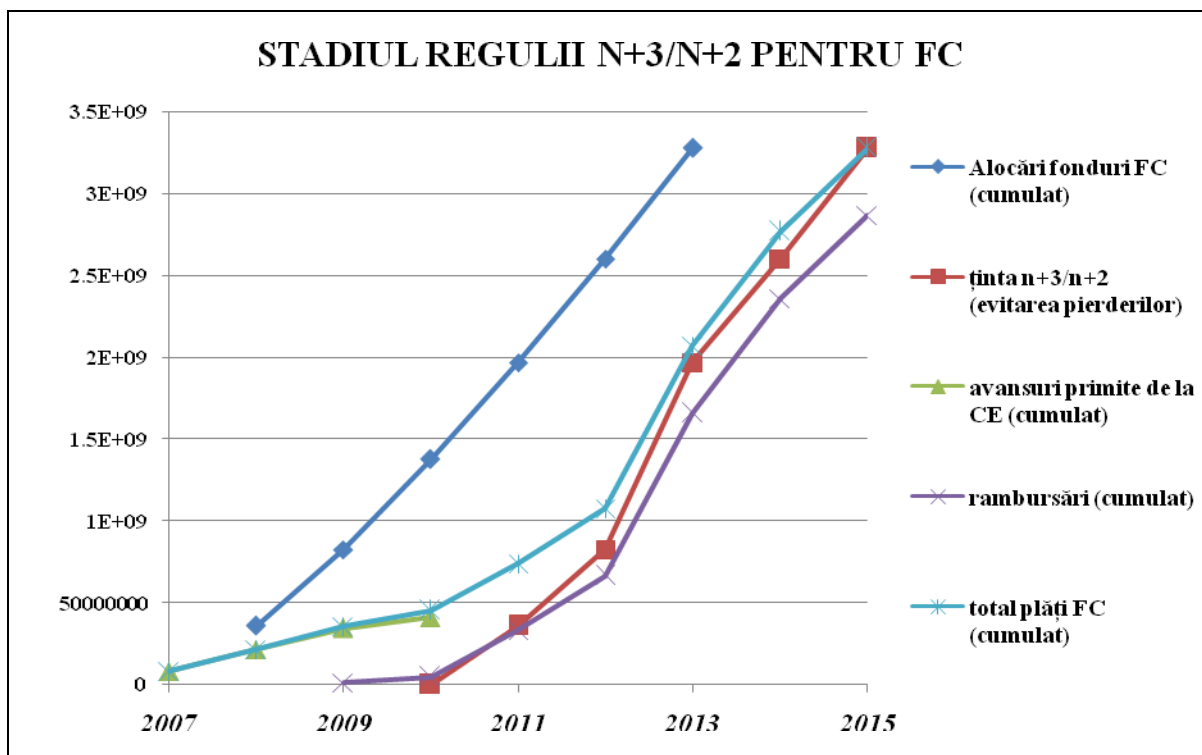
$$9 = 3$$

$$11 = 7 - 10$$

$$12 = 8 - 10$$

$$13 = 9 - 10$$

Situația respectării Reguli n+3/n+2 este prezentată în graficele de mai jos, separat pentru FC și FEDR.

2.1.3. Informații privind defalcarea utilizării fondurilor pe categorii, pentru proiectele finanțate pe toate axele prioritare prin POS Mediu (FC și FEDR)

Defalcarea fondurilor pe combinații ale codurilor celor cinci dimensiuni sunt prezentate în ANEXA V.

A) Temă prioritară

Cod	Descriere cod	Euro*
43	Eficiența energetică, co-generare, gestionarea energiei	21.379.420
44	Managementul deșeurilor menajere și industriale	204.350.168,45
45	Managementul și distribuția apei (apă potabilă)	499.411.014,95
46	Tratarea apei (apă uzată)	1.210.377.278,05
47	Calitatea aerului	67.969.303
51	Promovarea biodiversității și protecția naturii (inclusiv NATURA 2000)	37.910.944,39
53	Prevenirea riscurilor (inclusiv elaborarea și punerea în aplicare a planurilor și măsurilor pentru prevenirea și gestionarea riscurilor naturale și tehnologice)	12.762.702
85	Pregătire, monitorizare, implementare și control	6.800.803,32
86	Evaluare și studii; informare și comunicare	2.655.583,61

* sumele reprezintă valoarea FC și FEDR din contractele de finanțare semnate până la 31 decembrie 2010.

Sunt de remarcat valorile mari contractate pe următoarele teme prioritare:

- 44 - Managementul deșeurilor menajere și industriale – 9,90%
- 45 - Managementul și distribuția apei (apă potabilă) – 24,20 %
- 46 - Tratarea apei (apă uzată) – 58,65%

care reprezintă **92,75%** din totalul fondurilor contractate.

B) Forma de finanțare

Cod	Descriere cod	Euro
01	Asistență nerambursabilă	2.063.617.217,77

* sumele reprezintă valoarea FC și FEDR din contractele de finanțare semnate până la 31 decembrie 2010.

C) Tipul teritoriului

Cod	Descriere cod	Euro
00	Nu este cazul	22.059.409,04
01	Urban	1.905.673.636,75
02	Munți	4.180.725,97
04	Zone slab și foarte slab populate	10.528.215,10
05	Rural	121.175.230,91

* sumele reprezintă valoarea FC și FEDR din contractele de finanțare semnate până la 31 decembrie 2010.

În cea ce privește dimensiunea 3 – **Tipul teritoriului** – 92.35% din fonduri sunt concentrate pe zona urbană, iar dacă mediul urban este caracterizat de prezența tuturor tipurilor de proiecte finanțate prin POS Mediu, în mediul rural sunt caracteristice pentru proiectele de deșeurii, protecția naturii și inundații.

D) Activitatea economică

Cod	Descriere cod	Euro*
00	Nu se aplica	9.456.386,93
08	Electricitate, gaz, rețele de apă caldă	89.348.723
09	Activități de colectare, epurare și distribuția apei	499.411.014,95
21	Activități privind mediul	1.465.401.092,89

* sumele reprezintă valoarea FC și FEDR din contractele de finanțare semnate până la 31 decembrie 2010.

Pentru dimensiunea 4 – **Activitatea economică** – 95,21% din fonduri sunt concentrate pe doar două coduri: **21 – Activități privind mediul și 09 – Activități de colectare, epurare și distribuția apei**, datorită specificului POS Mediu.

E) Locația

Cod	Descriere cod	Euro*
RO	România	19.871.626,43
RO2	Macroregiunea doi	1.192.616
RO11	Nord vest	323.320.577,02
RO12	Centru	363.066.849,71
RO21	Nord Est	193.109.232,51
RO22	Sud Est	403.712.021,33
RO31	Sud-Muntenia	406.117.812,28

RO32	București-Ilfov	56.130.085,86
RO41	Sud Vest Oltenia	137.375.878,12
RO42	Vest	159.720.518,51

* sumele reprezintă valoarea FC și FEDR din contractele de finanțare semnate până la 31 decembrie 2010.

Pentru dimensiunea 5 – **Locatia** – la nivel regional, situația fondurilor contractate se prezintă astfel:

- Nord Vest – 15,67%
- Centru – 17,59%
- Nord Est – 9,36%
- Sud Est – 19,56%
- Sud – 19,68%
- București-Ilfov – 2,72%
- Sud Vest – 6,65%
- Vest – 7,74%

2.1.4. Finanțare pe grupuri țintă

Nu este cazul.

2.1.5. Finanțare rambursată sau reutilizată

În cursul anului 2010, nu au existat finanțări recuperate sau reutilizate conform prevederilor art. 57 și 98(2) din Regulamentul CE nr.1083/2006.

2.1.6. Analiză calitativă

1. Analiza globală a procesului de pregătire, evaluare și selecție a proiectelor

a) Evoluția portofoliului de proiecte majore și nemajore de infrastructură la nivelul POS Mediu în 2010

- Aprobarea de către AM și CE a 16 proiecte majore în valoare de 1.388,8 milioane Euro;
- Evaluarea de către AM și transmiterea la CE a 10 proiecte majore în valoare de aprox. 999, 8 milioane Euro;
- Evaluarea și finalizarea procesului de aprobare de către AM a 3 Master Planuri;
- Evaluarea a 9 Master Planuri (finalizare estimată pentru anul 2011);
- Continuarea procesului de pregătire a studiilor de fezabilitate și a aplicațiilor de finanțare pentru un număr de 62 de proiecte;

Trebuie subliniat faptul că după modificarea Regulamentului 1083/2006 în sensul creșterii pragului valoric (de la 25 M Euro la 50 milioane euro) pentru proiectele din sectorul de mediu, un număr important de proiecte considerate inițial ca fiind majore au devenit nemajore, în special în sectorul deșeurilor (Axa Prioritară 2). Cu excepția faptului că proiectele devenite nemajore nu sunt transmise la Comisia Europeană pentru aprobare, regulile de aprobare a finanțării proiectelor în cadrul POS Mediu

nu au suferit alte modificări. Situația proiectelor majore și nemajore finanțate în cadrul Axelor Prioritare 1-5 este prezentată în Anexa nr. 1.

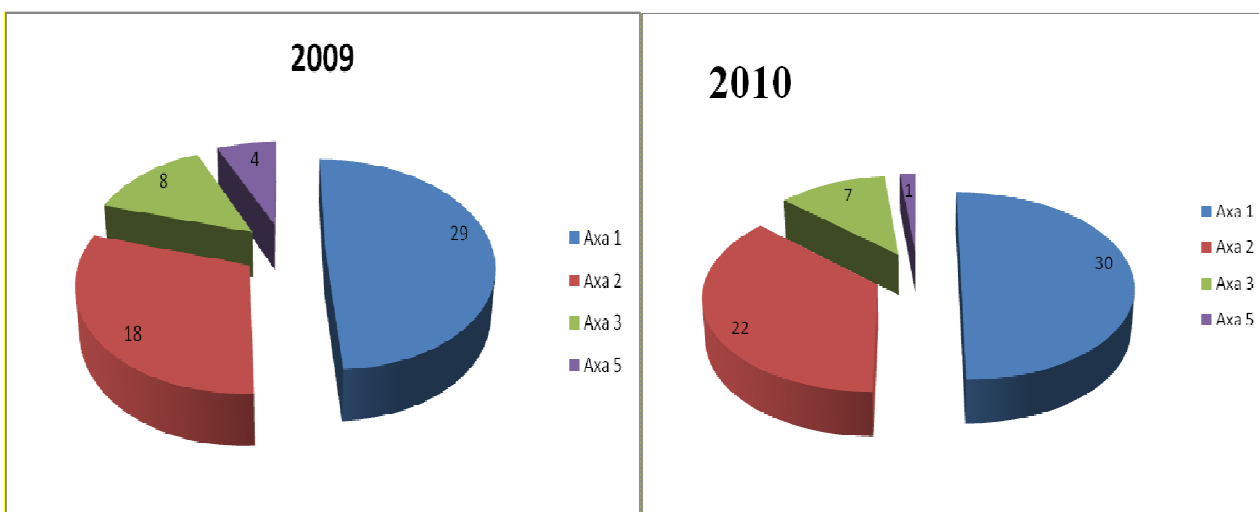
b) Evaluarea și selecția proiectelor

b.1. Stadiul evaluării proiectelor majore și nemajore de infrastructură – Axele 1, 2, 3 și 5 – sectoarele de apă, deșeuri, termoficare și inundații

Din portofoliul de proiecte estimate a fi finanțate prin POS Mediu (în total 93 de proiecte), în cursul anului 2010 au fost depuse la AM și OI-uri în vederea evaluării a aproximativ **60 de proiecte** pe axele 1, 2, 3 și 5. Pentru 3 dintre aceste proiecte au fost aprobate Planurile de Investiții pe Termen Lung (Master Planuri).

Astfel, comparativ cu anul 2009, când s-au depus 59 de proiecte majore, din care 33 se aflau în faza de elaborare a Master Plan-urilor, se constată continuarea trendului ascendent, în sensul creșterii numărului de proiecte depuse la AM și OI.

O situație detaliată pe fiecare axă prioritară este prezentată mai jos:

Analiza procesului de evaluare

Procesul de evaluare/finalizare a aplicațiilor de finanțare pentru proiectele majore a întâmpinat dificultăți cauzate în principal de:

- derularea cu dificultate a procesului de evaluare la nivelul proiectelor majore:
 - ☞ calitatea slabă a documentațiilor întocmite de consultanții care au asigurat asistența tehnică pentru pregătirea aplicațiilor de finanțare;
 - ☞ lipsa de reacție a elaboratorilor de proiecte la toate recomandările și observațiile experților evaluatori, existând situații în care proiectele s-au retransmis fără parte dintre modificările și completările solicitate;
 - ☞ incertitudinile legate de secvențialitatea revizurii și depunerii proiectelor. Astfel, pe parcursul anului 2010, s-a constatat că în depunerea proiectelor spre evaluare nu au fost respectate, în general, termenele inițiale stabilite de către OI/AM pentru revizuirea și

transmiterea aplicațiilor de către firmele de consultanță care le pregătesc, înregistrându-se uneori întârzieri de 1 luna până la 7,5 luni față de cele inițial estimate;

- complexitatea cerințelor de pregătire a proiectelor derivate atât din legislația națională cât și din cea comunitară, coroborat cu modificarea anumitor cerințe pe parcursul pregătirii proiectelor;
- întârzieri în finalizarea de către beneficiarii proiectelor a cadrului instituțional necesar accesării finanțării;
- probleme legate de disponibilitatea terenurilor pentru realizarea investițiilor, în particular pentru proiectele din sectoarele de apă/apă uzată și deșeuri;
- lipsa de expertiză și fluctuația continuă a personalului de la nivelul AM și OI implicat în evaluarea proiectelor.

Pentru creșterea ratei de aprobare a proiectelor majore aflate în portofoliu, AM POS Mediu a întreprins **măsuri concrete de eficientizare** a procesului de evaluare.

Cele mai importante măsuri se referă la:

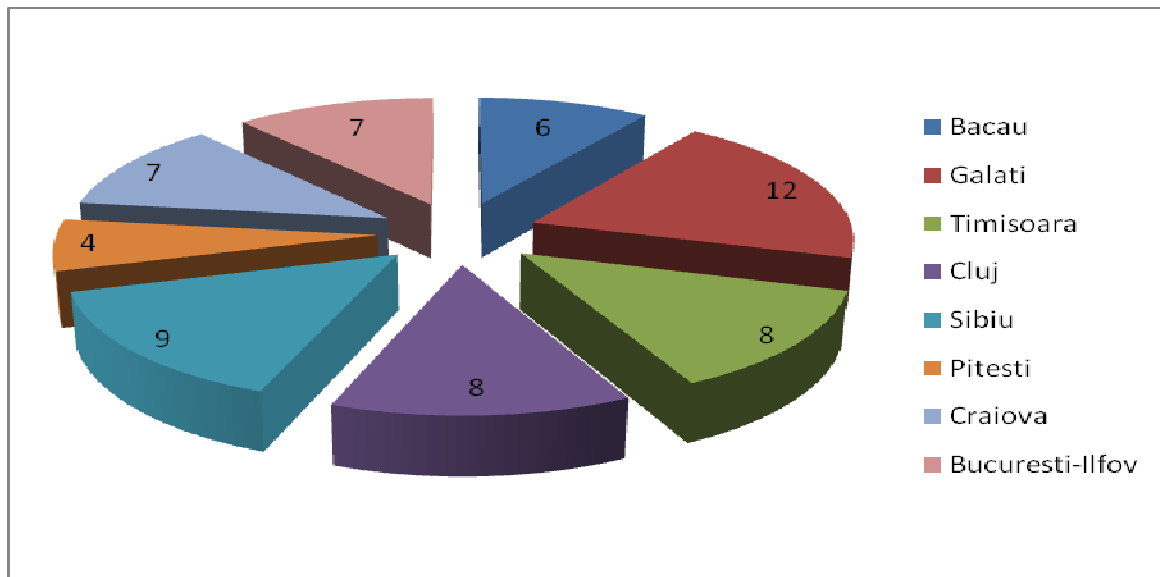
- ✓ utilizarea mai eficientă a expertizei JASPERS atât la nivel de proiect cât și prin introducerea unor sarcini orizontale în Planul de Acțiune pentru anul 2010, având ca scop creșterea calității proiectelor aprobate; printre altele, în cursul acestui an au fost elaborate cu sprijin JASPERS 7 ghiduri detaliate cu privire la aplicarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului;
- ✓ organizarea de misiuni de evaluare informală, cu sprijinul Comisiei Europene; astfel, în cursul acestui an au fost organizate mai multe misiuni în cadrul cărora au fost evaluate 32 de proiecte;
- ✓ implicarea unui număr sporit de experți ai AM și OI POS Mediu dar și de experți externi în activitatea de evaluare a proiectelor;
- ✓ întărirea colaborării cu beneficiarii proiectelor și cu echipele de consultanță; în acest sens, au fost organizate întâlniri periodice de lucru pe teme specifice (mediu, tehnic, financiar, instituțional) în vederea rezolvării problemelor care afectau pregătirea proiectelor și pentru clarificarea observațiilor transmise de către evaluatorii proiectelor.

b.2. Stadiul evaluării proiectelor din sectorul protecția naturii – Axa Prioritară 4 – Protecția naturii

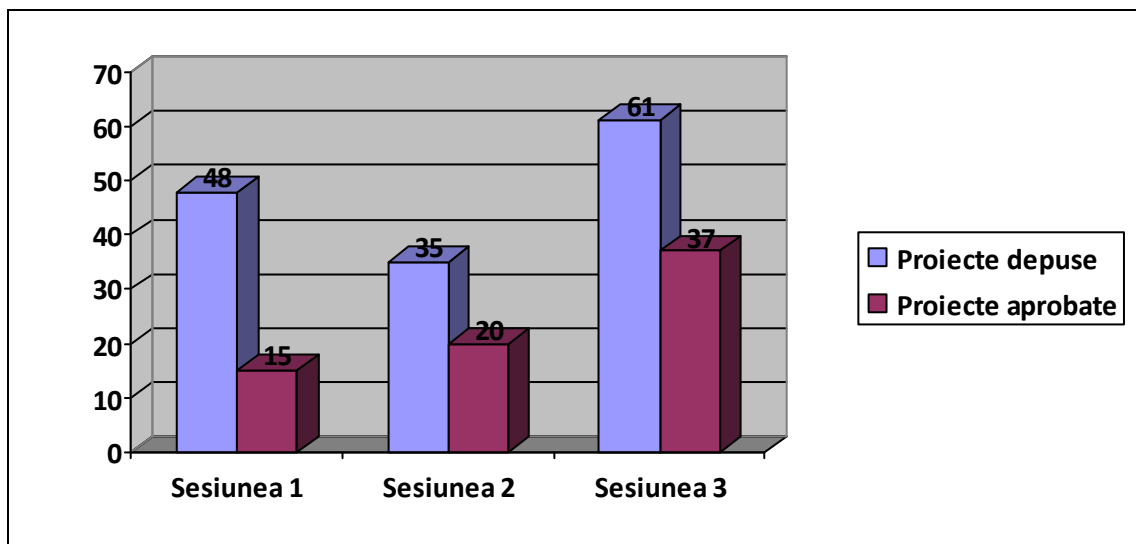
Procesul de evaluare a proiectelor privind protecția naturii se derulează la nivelul Organismelor Intermediare POS Mediu.

Astfel, în cursul anului 2010, la nivelul celor 8 Organisme Intermediare au fost depuse în cadrul celei de-a treia sesiuni **61 de proiecte**.

Situația proiectelor depuse la nivelul fiecărui OI în cadrul sesiunii 3 de proiecte se prezintă în felul următor:

Din totalul de 61 de proiecte depuse, 37 de proiecte au fost aprobate. Rata de aprobare a proiectelor din această sesiune a fost de aprox. 61%, menținându-se trendul crescător început odată cu cea de a doua sesiune de proiecte (în cadrul celei de a doua sesiuni desfășurată în anul 2009 rata de aprobare a proiectelor a fost de aprox. 57%).

Analiza procesului de evaluare

În ceea ce privește **derularea efectivă a procesului de evaluare** s-a înregistrat o durată relativ mare pentru analiza proiectelor în cadrul Grupului de Evaluare de la nivelul fiecărui OI și a Comitetului de Selecție a Proiectelor constituit la nivelul AM. Pentru această etapă au fost necesare, numai la nivelul Comitetului de Selecție a Proiectelor, cca. 100 de zile (această durată incluzând și solicitările de clarificări, revizuiți și completări). Această situație s-a datorat calității inadecvate a cererilor de finanțare, fapt ce a condus la nevoia de a fi reanalizate o parte din cererile de finanțare și aduse clarificări, revizuiți și completări ale acestora. Din acest motiv, sesiunea 3 de proiecte a fost încheiată cu o întârziere de aprox. 3,5 luni.

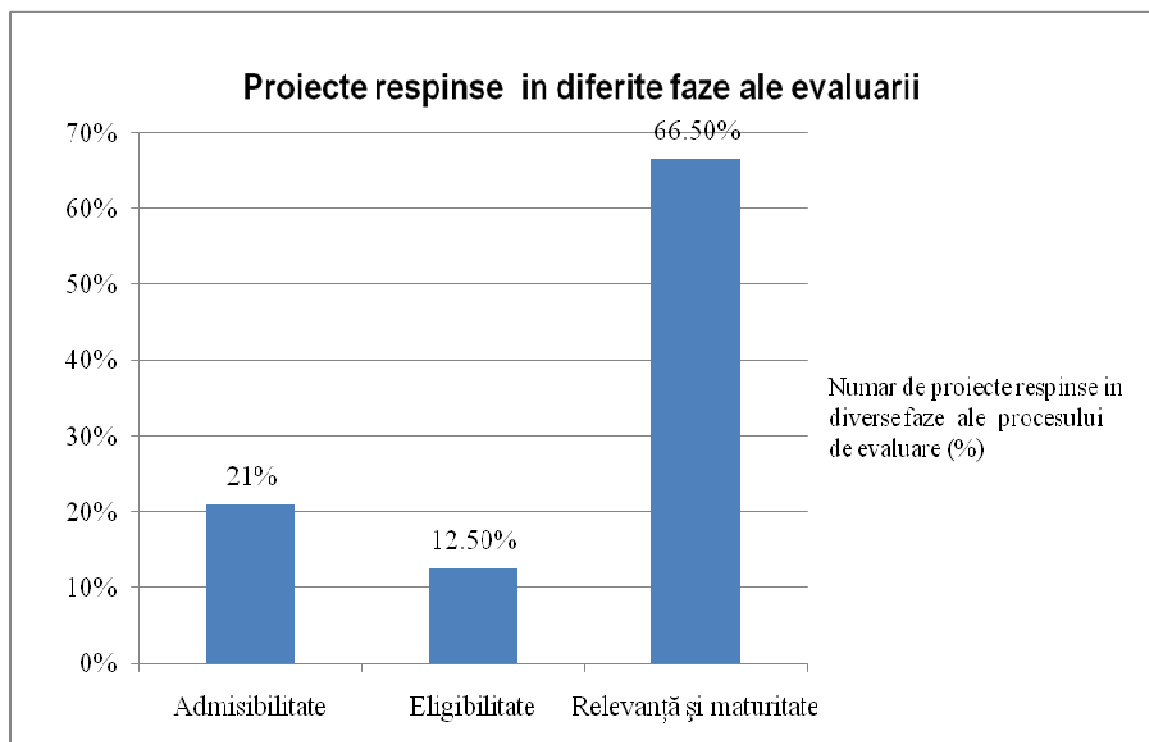
În ceea ce privește **proiectele respinse în cadrul celei de-a treia sesiuni**, se poate observa că numărul acestora raportat la numărul total de proiecte depuse (24 respinse din 61 depuse, respectiv 39,3%) a înregistrat o ușoară scădere față de a doua sesiune de proiecte (15 respinse din 35 depuse, respectiv 42,8%). Motivele principale care au stat la baza respingerii proiectelor depuse și evaluate la nivelul Organismelor Intermediare sunt următoarele:

- cereri de finanțare incomplete și/sau greșit completate, ca urmare a lipsei de experiență a solicitanților în completarea aplicațiilor;
- contribuție limitată la atingerea obiectivelor specifice Axei Prioritare 4;
- lipsa unei maturități corespunzătoare a proiectelor depuse, atât din punct de vedere tehnic, cât și financiar.

Comparativ cu cea de-a doua sesiune de proiecte, se constată o ușoară creștere a numărului de proiecte respinse în fiecare fază a procesului de evaluare, însă fără a depăși valorile înregistrate în prima sesiune de proiecte. O situație, pe fiecare etapă a procesului de evaluare, pentru fiecare din cele 3 sesiuni de proiecte, este prezentată în tabelul următor:

Sesiune proiecte	Proiecte respinse		
	Admisibilitate	Eligibilitate	Relevanță și maturitate
I	6	5	22
II	4	0	11
III	5	3	16

Raportat la cele trei faze specifice ale procesului de evaluare (admisibilitate, eligibilitate, relevanță și maturitate), situația la nivelul OI-urilor, în cadrul sesiunii a treia, este prezentată mai jos:

Pentru cea de-a patra sesiune de proiecte, lansată în luna noiembrie 2010, au fost aduse modificări Ghidului Solicitantului în sensul îmbunătățirii **condițiilor de acordare a finanțării**.

2. Analiza globală a stadiului implementării proiectelor aprobate

Anul 2010 a fost caracterizat de intensificarea procesului de aprobare a proiectelor pe toate axele prioritare ale programului, semnarea contractelor de finanțare și accelerarea plăților către beneficiari.

Stadiul general al implementării Programului Operațional Sectorial „Mediu” (POS Mediu) la 31 decembrie 2010 se prezintă astfel:

a) situația proiectelor:

- Număr proiecte aflate în evaluare la Autoritatea de Management (AM): 23, cu o valoare totală de investiții de 1.875,60 milioane Euro, din care contribuție UE 1.107,28 milioane Euro
- Număr proiecte majore transmise Comisiei Europene (UE): 37, cu o valoare totală de investiții de 4.096,35 milioane Euro, din care contribuție UE 2.548,51 milioane Euro
- Număr proiecte majore aprobate de CE: 29, cu o valoare totală de investiții de 3.159,23 milioane Euro, din care contribuție UE 1.966,55 milioane Euro
- Număr proiecte nemajore depuse: 224, cu o valoare totală de 831,48 milioane Euro, din care contribuție UE 508,96 milioane Euro
- Număr proiecte nemajore aprobate: 136, cu o valoare totală 282,60 milioane Euro, din care contribuție UE 176,75 milioane Euro

Valoarea eligibilă a proiectelor aprobate: 2.614.702.824 Euro, reprezentând 132,62% din alocarea POS Mediu pentru perioada 2007-2010, respectiv 46,60% din alocarea POS Mediu pentru perioada 2007-2013.

b) situația contractelor:

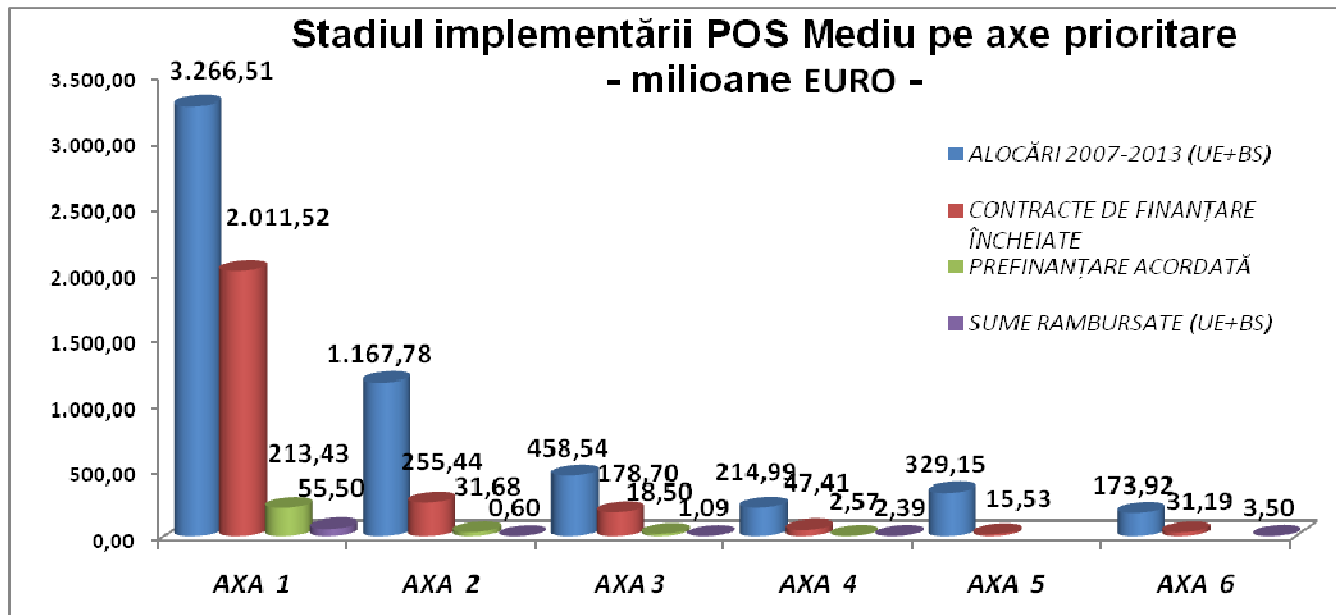
- Număr contracte de finanțare semnate pentru proiecte majore: 28, cu o valoare totală de 3.117,83 milioane Euro, din care contribuție UE 1.709,79 milioane Euro
- Număr contracte de finanțare semnate pentru proiectele nemajore: 122, cu o valoare de 220,94 milioane Euro, din care contribuție UE 135,31 milioane Euro

c) situația plăților efectuate: 329,58 milioane Euro, din care:

- Prefinanțare: 266,19 milioane Euro
- Rambursare : 63,40 milioane Euro, din care 52,35 milioane contribuție UE.

Numai în cursul anului 2010 au fost aprobate 101 proiecte cu valoarea totală de 1.916.992.493 euro, ceea ce raportat la perioada 2007 – 2009 reprezintă o creștere de 57,80% la nivelul numărului de proiecte și de 26,64% la nivelul valorii proiectelor aprobate. Contractele de finanțare semnate în 2010 au fost în număr de 108, cu o valoare totală de 1.832.211.621 Euro.

Analiza POS Mediu pe axe prioritare la 31 decembrie 2010 se prezintă astfel:

1. Sector apă – AP1 POS Mediu

- 9 Contracte de Finanțare încheiate în cursul anului 2010 (Bistrița-Năsăud, Vrancea, Arad, Dâmbovița, Iași, Ilfov, Brăila, Constanța-Ialomița, Alba) în valoare totală de 1.319.198.066 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 963.890.203 Euro, din care:

- Fond de Coeziune: 819.308.673 Euro
- Buget de Stat: 125.305.727 Euro
- Buget Local: 19.277.803 Euro

În cadrul contractelor de finanțare semnate în cursul anului 2010 au fost prevăzute a fi încheiate un număr de 147 contracte de achiziție, din care 131 de lucrări, 15 de servicii și 1 de furnizare. Din totalul de 294 de contracte aferente celor 19 proiecte majore aflate în implementare, au fost lansate 167 de proceduri de achiziție publică, au fost semnate 107 contracte, din care 29 contracte de servicii, 75 contracte de lucrări și 3 contracte de furnizare.

Prin proiectele din cadrul Axei prioritare 1 aprobate până la 31.12.2010 se vor realiza un număr de 87 stații de epurare (ceea ce reprezintă 43,5% din indicatorii stabiliți) și un număr de 131 de localități (ceea ce reprezintă 43,6% din indicatorii stabiliți) vor beneficia de facilități de apă noi/reabilitate în sistem regional.

2. Sector deșeuri – AP 2 POS Mediu

- 6 Contracte de Finanțare încheiate în cursul anului 2010 (Arad, Sibiu, Mureș, Covasna, Botoșani, Sălaj) în valoare totală de 221.849.646 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 163.337.094 Euro, din care:

- Fondul European de Dezvoltare Regională: 130.669.674 Euro
- Buget de Stat: 29.400.678 Euro
- Buget Local: 3.266.742 Euro

În cadrul contractelor de finanțare semnate în cursul anului 2010 au fost prevăzute a fi încheiate un număr de 43 de contracte de achiziție, din care 11 de lucrări, 23 de servicii și 9 de furnizare.

Prin proiectele din cadrul Axei prioritare 2, aprobate până la 31.12.2010, se vor implementa 9 sisteme de management integrat al deșeurilor la nivel județean (ceea ce reprezintă 30% din indicatorii stabiliți), vor fi construite 7 depozite regionale de deșeurii, 19 stații de transfer, 10 stații de compostare și 9 stații de sortare și vor fi închise 41 depozite de deșeurii municipale din zonele urbane (ceea ce reprezintă 27,3% din indicatorii stabiliți) și 513 de depozite de deșeurii din zonele rurale (ceea ce reprezintă 34,2% din indicatorii stabiliți). Populația care va beneficia de sisteme îmbunătățite de management al deșeurilor va fi de aprox. 3.369.542 persoane (ceea ce reprezintă 42,1 % din indicatorii stabiliți).

3. Sector termoficare – AP 3 POS Mediu

- 3 Contracte de Finanțare încheiate în cursul anului 2010 (Iași, Bacău, Timișoara) în valoare totală de 223.587.444 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 178.697.447 Euro, din care:

- Fond de Coeziune: 89.348.723 Euro
- Buget de Stat: 80.413.851 Euro
- Buget Local; 8.934.873 Euro

În cadrul contractelor de finanțare semnate în cursul anului 2010, sunt prevăzute a fi încheiate un număr de 39 de contracte de achiziție, din care 27 contracte de lucrări și 12 contracte de servicii.

Prin proiectele din cadrul Axei 3 se vor asigura sisteme de termoficare sustenabile, la un nivel suportabil al tarifului, pentru populație. Având în vedere că au existat o serie de discuții cu privire la eliminarea subvențiilor acordate până în prezent în acest sector, fapt ce ar avea implicații majore asupra viabilității economice și financiare a proiectelor de reabilitare a sistemelor de termoficare finanțate prin POS Mediu, AM POS Mediu a inițiat o serie de consultări cu Ministerul Administrației și Internelor pentru clarificarea situației. AM POS Mediu a solicitat beneficiarilor acestor proiecte emiterea unor hotărâri de consiliu local care să ateste suportarea din venituri proprii a sumelor rezultate din diferența dintre limita de suportabilitate a populației și costurile reale ale realizării lucrărilor, indiferent de modificările legislative care vor interveni pe parcursul implementării proiectelor cu privire la acordarea subvențiilor de la bugetul de stat.

4. Sector protecția naturii – AP4 POS Mediu

- 46 Contracte de Finanțare încheiate în cursul anului 2010 în valoare totală de 46.955.052 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 38.050.662 Euro, din care:

- Fondul European de Dezvoltare Regională: 30.440.529 Euro
- Buget de Stat: 7.610.133 Euro

În cadrul contractelor de finanțare semnate în cursul anului 2010, a fost prevăzută încheierea unui număr de 203 de contracte.

Prin proiectele din cadrul Axei Prioritare 4 aprobate până la 31.12.2010, se vor realiza/revizui 44 planuri de management pentru ariile naturale și situri Natura 2000 (ceea ce reprezintă 18,3% din indicatorii stabiliți), iar suprafața ariilor protejate care urmează a beneficia de măsuri de conservare va fi de 1,973,377.30 ha (ceea ce reprezintă aproximativ 65 % din indicatorii stabiliți).

5. Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc

5.1 Protecția împotriva inundațiilor – AP 5 POS Mediu - DM 1

- 5 Contracte de Finanțare încheiate în cursul anului 2010 pentru Domeniul major de intervenție 1 - în valoare totală de 12.445.910 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 10.037.025 Euro, din care:

- Fond de Coeziune: 8.029.620 Euro
- Buget de Stat: 2.007.405 Euro

Investițiile finanțate prin Axa prioritară 5 – DM 1 au în vedere implementarea de măsuri preventive în cele mai vulnerabile zone la riscul de inundații, pentru aproximativ 1.500.000 de persoane.

Prin elaborarea hărților de risc care fac obiectul acestor contracte de finanțare se urmărește modernizarea sistemului de management al inundațiilor pe componente de prevenire, protecție și de diminuare a efectelor acestora, în sensul prevederilor legislației naționale și europene. Aceste hărți vor sta la baza analizei care va fi efectuată în cadrul proiectului de realizare a Master Planului pentru întreg bazinul hidrografic. Elaborarea și finalizarea proiectelor contribuie, de asemenea, la planificarea și realizarea lucrărilor de protejare a infrastructurii și a zonelor rezidențiale aflate în pericol de inundare.

Realizarea hărților de hazard (inundabilitate) și a Planului pentru Prevenirea, Protecția și Diminuarea Efectelor Inundațiilor constituie și baza de plecare în realizarea de către consiliile județene din cadrul bazinului hidrografic a hărților de risc la inundații pentru localitățile din fiecare județ aferente bazinului. Din totalul de 33 contracte aferente celor 6 proiecte aflate în implementare, au fost atribuite 5 contracte de servicii, iar pentru 1 contract de servicii a fost lansată procedura de achiziție publică.

5.2 Combaterea eroziunii costiere – AP 5 POS Mediu - DM 2

- 1 Contract de Finanțare încheiat în cursul anului 2010 pentru Domeniul major de intervenție 2 - în valoare totală de 6.624.730 Euro.

Valoarea eligibilă conform POS Mediu: 5.567.000 Euro, din care:

- Fond de Coeziune: 4.731.950 Euro
- Buget de Stat: 835.050 Euro

Proiectul din cadrul acestui domeniu de intervenție vizează reabilitarea zonei costiere a Mării Negre. Beneficiarul unic al acestui domeniu de intervenție este Administrația Națională “Apele Române”.

Aspecte identificate în procesul de implementare a proiectelor:

- În cursul anului 2010 s-au derulat proceduri de achiziție publică pentru contracte din cadrul proiectelor majore aprobate în acest an, cât și a celor aprobate în anii 2009 și 2008.
- Beneficiarii proiectelor au întâmpinat probleme în aprobarea Documentațiilor de Atribuire pentru contractele de lucrări elaborate de consultanți, datorită calității slabe a documentelor, volumului mare de informații și complexității acestora.
- Necesitatea modificării, în anumite situații soluțiilor tehnice inițiale, ca urmare a apariției unor evenimente neprevăzute, care au determinat întâzieri semnificative.
- Întârzieri în realizarea de către Beneficiari a contractelor de lucrări, datorită necorelării legislației naționale (O.U.G. nr.34/2006) privind modalitatea încheierii actelor adiționale.

- Numărul mare de contestații depuse în diverse faze ale procedurii de atribuire a contractelor, precum și necorelarea între punctele de vedere ANRMAP, UCVAP, CNSC, Curtea de Apel care au dus la soluționarea acestora cu întârzieri semnificative.
- Slaba asumare a responsabilității implementării din partea Beneficiarului, reflectată și prin respingerea unor soluții tehnice sau construcții instituționale asumate în cadrul proiectului.
- Numărul mare de contracte din cadrul fiecărui proiect (10 - 43 contracte pentru Axa Prioritară 1, 4 - 13 contracte pentru Axa Prioritară 2, 6 - 13 contracte pentru Axa Prioritară 3, 2 - 29 contracte pentru Axa Prioritară 4), ceea ce presupune ca beneficiarii să dispună de personal de specialitate suficient, cu experiență în domeniul achizițiilor publice și expertiză tehnică corespunzătoare complexității tehnice a contractelor de lucrări .
- Personal din cadrul Unităților de Implementare a Proiectului este, în general, insuficient numeric și slab pregătit, în particular pentru proiectele Axei 2, 3 și 4, ai căror beneficiari sunt consiliile județene, consiliile locale, universități, muzee și diverse alte instituții publice de subordonare centrală și locală.
- Posibilitățile scăzute de remunerare și lipsa motivării pentru personalul implicat în implementare, având în vedere statutul de funcționari publici și restricțiile bugetare impuse de Guvernul României care au limitat și posibilitatea angajării de personal suplimentar.
- Întârzieri în executarea contractelor de proiectare și execuție, ca urmare a lipsei de experiență a constructorilor în realizarea unor contracte de asemenea anvergură.

Aspecte identificate în absorbția fondurilor:

În anul 2010, absorbția fondurilor structurale și de coeziune a reprezentat una din prioritățile de grad zero ale Guvernului României.

În calitatea sa de coordonator național al programării și gestionării fondurilor europene nerambursabile, Ministerul Finanțelor Publice, prin Autoritatea de Coordonare a Instrumentelor Structurale a urmărit permanent modul de gestionare a acestor fonduri, precum și problemele care afectează acest proces la nivelul tuturor programelor operaționale. În acest sens, s-a luat măsura ca la nivelul fiecărei autorități de management să fie elaborat un Plan de acțiune privind absorbția fondurilor pentru perioada iulie 2010 – decembrie 2011 și care va cuprinde ținte semestriale de contractare, plăți și declarații de cheltuieli, însoțit de măsuri specifice ce vor fi luate în vederea atingerii acestor ținte.

Astfel, pentru anul 2010, respectiv până la 31 decembrie 2010, au fost stabilite următoarele ținte:

- Contracte de finanțare încheiate: 3.074.107.305 Euro
- Plăți către beneficiari (prefinanțare, fonduri UE, buget de stat): 366.990.429 Euro
- Declarații de cheltuieli transmise la ACP (fonduri UE): 129.720.560 Euro

Față de aceste ținte, situația la 31 decembrie 2010 se prezintă astfel:

- Contracte de finanțare încheiate: 2.395.982.116 Euro, ceea ce reprezintă un grad de realizare de 77,94 %;
- Plăți către beneficiari (prefinanțare, fonduri UE, buget de stat): 329.269.264 Euro ceea ce reprezintă un grad de realizare de 89,72 %;
- Declarații de cheltuieli transmise la ACP (fonduri UE): 49.077.847 Euro ceea ce reprezintă un grad de realizare de 37,83 %.

Rezultă așadar faptul că țintele de absorbție propuse de AM POS Mediu pentru anul 2010 nu au fost îndeplinite în totalitate.

O analiză obiectivă a situației de fapt a revelat următoarele:

Țintele privind angajarea fondurilor nu au fost atinse datorită unor probleme întâmpinate în pregătirea și aprobarea proiectelor aferente Axei Prioritare 2, DMI 1 – deșeuri, după cum urmează:

- Din cele 21 proiecte din sectorul gestionării deșeurilor propuse a fi aprobate în anul 2010, au fost aprobate 7 proiecte (Arad, Mureș, Sibiu, Neamț, Botoșani, Covasna, Sălaj). Principalele cauze pentru care nu au putut fi aprobate toate proiectele în cursul anului 2010 au vizat în principal:

- lipsa unora din documentele de eligibilitate sau documentele suport ale aplicațiilor de finanțare (Suceava, Cluj, Brăila, Vaslui);
- deficiențele intervenite la nivelul pregătirii aplicațiilor de finanțare în special cele referitoare la modificarea soluțiilor tehnice propuse de către consultanți prin studiile de fezabilitate (Argeș, Timiș, Olt, Călărași, Caraș-Severin);
- dificultăți la nivelul autorităților locale în stabilirea cadrului instituțional, asigurării unei abordări unitare cu privire dezvoltarea sistemului de management integrat al deșeurilor (Constanța, Buzău, Tulcea, Prahova, Maramureș).

Țintele legate de plățile efectuate către beneficiari nu au fost atinse datorită:

- Dificultăților în lansarea procedurilor de achiziție publică;
- Numărului semnificativ de contestații înregistrate în cadrul procedurilor de atribuire;
- Dificultăților în implementarea soluțiilor tehnice adoptate în cadrul contractelor, ca urmare a apariției unor evenimente neprevăzute pe parcursul derulării acestora;
- Întârzierilor în finalizarea componentei de proiectare în cadrul contractelor de tip proiectare și execuție (FIDIC Galben), datorită calității slabe a proiectelor elaborate de constructori;
- Slaba implicare a beneficiarilor în demararea procedurilor de achiziții publice din cadrul proiectelor;
- Numărului redus de proiecte aflate în implementare;
- Numărului redus de cereri de rambursare datorită complexității și specificului contractelor pentru realizarea infrastructurii de mediu.

Din totalul de 329.269.264 Euro reprezentând plăți către beneficiari, prefinanțarea acordată a fost de 266.186.476 Euro, respectiv 80,84%, ceea ce a făcut ca valoarea declarațiilor de cheltuieli să nu atingă nivelul Țintelor stabilite.

Agenda Lisabona

Pe parcursul anului 2010 a continuat preocuparea AM POS Mediu pentru implementarea obiectivelor și a politicilor Lisabona, atât în cadrul proiectelor aflate în pregătire cât și a celor în implementare.

Nivelul cheltuielilor de tip Lisabona în cadrul POS Mediu este estimat la cca 5% din totalul alocării de fonduri UE pentru acest program, conform categoriilor listate în Anexa IV la Regulamentul Consiliului nr. 1083/2006. Această contribuție este dată de cheltuielile care se vor realiza în cadrul Axei Prioritare 3 „Reducerea poluării și a efectelor schimbărilor climatice prin reabilitarea sistemelor de încălzire urbană, pentru atingerea Țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare” prin intervențiile legate de promovarea eficienței energetice prin îmbunătățirea sistemelor de termoficare, și al Axei Prioritare 6 „Asistență tehnică”, prin intervențiile de îmbunătățire a capacității administrative prin cheltuielile de tip asistență tehnică.

Cu toate acestea, autoritățile române consideră că POS Mediu are o contribuție mult mai mare la îndeplinirea obiectivelor Agendei Lisabona decât se reflectă în codurile Lisabona „earmarking”.

În acest sens, s-au avut și se vor avea în vedere în continuare procesul de pregătire a proiectelor aspecte prin care aceste proiecte pot contribui la realizarea obiectivelor stabilite prin Agenda Lisabona, aspecte cum ar fi:

- *Stimularea potențialului de creștere economică și dezvoltare a regiunilor prin investiții în zonele urbane și rurale promovând o abordare integrată la nivel regional.* Se previzionează, astfel, dezvoltarea mediului de afaceri în zone considerate poli de creștere, prin asigurarea infrastructurii pentru serviciile de apă, canalizare, deșeuri și termoficare, precum și prin conservarea patrimoniului natural.
- *Susținerea implementării unor strategii coerente pe termen mediu și lung în domeniul mediului,* prin aplicarea unui program major de investiții pe șapte ani, ca bază pentru o dezvoltare durabilă pe termen lung.
- *Mobilizarea unor resurse adiționale.* Activitățile susținute de POS Mediu completează resursele naționale publice și private, venind în întâmpinarea strategiilor de dezvoltare naționale și regionale.
- *Buna guvernare și sisteme inovative de management.* Prioritățile POS Mediu sunt concepute pentru a sprijini creșterea capacității de management în domeniul protecției mediului, pentru a încuraja o practică a evaluării proiectelor și programelor, pentru a crește transparența în procesul decizional și cooperarea la nivel regional (cooperare formalizată prin legislația privind regionalizarea), pentru a încuraja cooperarea în evaluarea impactului asupra mediului a POS Mediu și în schimbul de bune practici în folosirea indicatorilor de performanță pentru prioritizarea măsurilor la nivel regional.
- *Reducerea efectelor schimbărilor climatice*
Proiectele finanțate în cadrul Axei Prioritare 3, care vizează poluarea cauzată de sistemele de termoficare urbană în localitățile cele mai afectate de poluare, vor avea o contribuție semnificativă în vederea atingerii țintelor fixate deja de UE în sfera energiei și schimbărilor climatice, regăsite sub codul ”20/20/20”, respectiv cu termen de realizare până în anul 2020:
 - Reducerea cu 20 % a emisiilor de bioxid de carbon față de anul 1990;
 - Reducerea consumului de energie cu 20 %;
 - Minimum 20 % din energie să se producă din surse regenerabile.
- *Crearea unei economii competitive, conectate și mai ecologice*
Utilizarea mai eficientă a resurselor, inclusiv a energiei, precum și aplicarea unor tehnologii noi, de tip ecologic, vor stimula creșterea economică, vor crea noi locuri de muncă și servicii și vor sprijini UE atât în menținerea unei baze de producție puternice și a unui sector al serviciilor solid, cât și în atingerea obiectivelor în materie de mediu și schimbări climatice.
Modernizarea infrastructurii (apă, deșeuri, termoficare) reprezintă un element care va contribui, de asemenea, la îndeplinirea acestor obiective.
- *Promovarea investițiilor care au ca scop îmbunătățirea eficienței energetice.*
Acest aspect este relevant cu precădere pentru Axa Prioritară 3 (termoficare), dar și pentru axele prioritare 1 (infrastructură de apă) și 2 (managementul deșeurilor), proiectele de infrastructură urmărind îmbunătățirea eficienței energetice, reducerea pierderilor, reducerea consumurilor etc.
Îmbunătățirea eficienței energetice va fi, de asemenea, vitală deoarece este cel mai ieftin mod de reducere a emisiilor, și în același timp, de creștere a gradului de independență energetică a Europei.

Concluzie:

Având în vedere că investițiile în infrastructură vor atrage peste 80% din fondurile disponibile prin POS Mediu, se așteaptă ca acestea să aibă un impact economic și social real la sfârșitul perioadei de programare și implementare.

Principiul parteneriatului

AM a acordat o importanță deosebită dezvoltării unui parteneriat strâns cu toți factorii cheie interesați, încă din primele etape ale elaborării POS Mediu. MMP a identificat partenerii relevanți pentru procesul de consultare și decizie pentru POS Mediu.

Acești parteneri au fost implicați și în elaborarea/actualizarea Ghidurilor Solicitantului, contribuțiile lor fiind luate în considerare la întocmirea documentelor finale. Un exemplu pertinent este colaborarea dintre AM POS Mediu și ONG-urile de mediu, OI-uri și potențialii beneficiari ai Axei Prioritare 4 în elaborarea și revizuirea Ghidului Solicitantului aferent acestei axe, pentru toate sesiunile de depunere de proiecte desfășurate până în prezent.

De asemenea, AM POS Mediu a inițiat sau organizat numeroase evenimente, seminarii, dezabateri la nivel național, central și local cu implicarea unor asociații reprezentative precum Asociația Română a Apei, Asociația Română de Salubritate, ECOROM, ONG-uri de mediu, etc.

În anul 2010 au fost organizate de către Asociația Română de Salubritate în colaborare cu AM POS Mediu și cu Organismele Intermediare 7 evenimente regionale în cadrul cărora au fost diseminate informații importante cu privire la proiectele finanțate din POS Mediu pentru implementarea unor sisteme de management integrat al deșeurilor. La eveniment au participat reprezentanți ai operatorilor de salubritate, autorităților locale și județene, asociațiilor de profil etc.

În plus, Organismele Intermediare POS Mediu au continuat relațiile de parteneriat stabilite cu autoritățile publice locale, rețelele de multiplicatori de informație europeană, Agențiile de Dezvoltare Regională, Camerele de Comerț etc. pentru diseminarea informațiilor și promovarea POS Mediu la nivel regional.

În procesul de aprobare și implementare a proiectelor finanțate din Axa Prioritară 3 AM POS Mediu a luat în considerare opinia Ministerului Administrației și Internelor, ca partener relevant în acest domeniu.

În anul 2010, în procesul de pregătire a proiectelor, AM POS Mediu a avut întâlniri și consultări frecvente cu factorii implicați în elaborarea și implementarea proiectelor (firme de consultanță, potențialii beneficiari, ministerele de resort, etc), în scopul asigurării unui proces de implementare corespunzător.

În concluzie, implicarea din timp a factorilor relevanți în procesul de consultare și luare a deciziilor s-a dovedit o experiență utilă. În același timp, AM a acordat o atenție deosebită calității proceselor de consultare și negociere cu considerarea următoarelor aspecte: ascultarea „activă” a opiniilor partenerilor, înțelegerea altor considerații relevante pentru program, analiza atentă a implicațiilor legale ale programului, transmiterea de mesaje, argumente și instrucțiuni clare, pregătire de documente pentru discuție etc.

În luna martie 2010 a fost organizată Conferința Anuală POS Mediu, eveniment la care au participat peste 100 de invitați din țară și din străinătate. Cu aceasta ocazie, au fost prezentate realizările în implementarea POS Mediu și au fost discutate și analizate dificultățile întâmpinate în derularea proiectelor. La eveniment au participat reprezentanți ai Autorităților de Management, ACIS, Beneficiarilor, ONG-urilor, presei scrise și audio-vizuale, autorităților locale și centrale etc.

În luna iunie 2010, sub egida Asociației Române a Apei a fost organizat Forumul Apei - ediția 2010, eveniment la care au participat reprezentanți ai Comisiei Europene, ai Operatorilor Regionali, ai organizațiilor relevante din acest sector, ai AM și OI POS Mediu etc. Evenimentul a fost un bun prilej pentru a recunoaște progresele realizate în aprobarea proiectelor finanțate din POS Mediu și de a reitera importanța acestui sector pentru atingerea obiectivelor POS Mediu și a obligațiilor asumate prin Tratatul de Aderare.

2.2. INFORMAȚII PRIVIND CONFORMITATEA CU DREPTUL COMUNITAR

Pe parcursul anului 2010, una din preocupările majore ale AM POS Mediu a fost de a asigura conformitatea operațiunilor finanțate din instrumentele structurale cu legislația comunitară și națională, respectiv prevederile privind achizițiile publice, protecția mediului, promovarea egalității de șanse și regulile privind competiția.

Astfel, Autoritatea de Management pentru POS Mediu a subliniat necesitatea respectării regulamentelor și principiilor europene în mai multe documente de referință. În Ghidurile Solicitanților au fost incluse informații detaliate și cerințe ce trebuie respectate în privința achizițiilor publice, egalității de șanse, dezvoltării durabile, ajutorului de stat. De asemenea, criteriile de eligibilitate pentru toate operațiunile POS Mediu prevăd obligația de conformare cu legislația și principiile europene, evidențiată prin angajamente ale solicitantului, depuse odată cu aplicația pentru finanțare comunitară.

Misiuni de audit și control

În cursul anului 2010 au fost desfășurate, la nivelul Autorității de Management și Organismelor Intermediare pentru POS Mediu, misiuni de verificare de către Autoritatea de Audit din cadrul Curții de Conturi a României, Autoritatea de Certificare și Plată, Compartimentul de Audit din cadrul Ministerului Mediului și Pădurilor, după cum urmează:

1. Autoritatea de Audit:

- **06.01-22.04.2010 - Auditul sistemului de management și control stabilit pentru implementarea Programului Operațional Sectorial „Mediu”**, având ca obiectiv general obținerea unei asigurări rezonabile că sistemul de management și control stabilit pentru POS Mediu funcționează eficient pentru a preveni eventualele erori și nereguli cu privire la cheltuielile declarate CE.

Misiunea s-a finalizat cu Raportul de audit nr. 40466/AP/22.04.2010 și a urmărit, atât evaluarea sistemului de management și control în perioada semestrului I 2010, cât și verificarea implementării recomandărilor formulate cu ocazia misiunii de audit privind funcționarea sistemului de management și control instituit pentru POS Mediu, desfășurată în sem. I 2009 și consemnată în Raportul de audit nr. 40917/AP/30.06.2009.

Concluzia generală a misiunii a fost:

„Ca urmare a verificărilor efectuate cu ocazia prezentei misiuni de audit și ținând cont și de modul în care entitățile auditate au implementat recomandările formulate cu ocazia auditului anterior de sistem, finalizat cu Raportul nr. 40917/AP/30.06.2009, s-a obținut asigurarea rezonabilă că sistemul de management și control stabilit pentru Programul Operațional Sectorial Mediu funcționează, dar sunt necesare anumite îmbunătățiri.”

- **07.01-30.06.2010 - Auditul operațiunilor din cadrul POS Mediu pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2009**, având ca obiectiv general obținerea unei asigurări rezonabile că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2009 pentru POS Mediu, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt legale, reale, respect regulile de eligibilitate și sunt înregistrate în contabilitate.

Misiunea s-a finalizat cu Raportul de audit nr. 40817/AP/01.07.2010 și a urmărit evaluarea modului în care au fost îndeplinite condițiile prevăzute de articolul 16 din Regulamentul Comisiei (CE) nr. 1828/2006, în ceea ce privește modul în care operațiunile finanțate prin programul operațional corespund criteriilor de selecție ale programului operațional și modul în care cheltuielile declarate de beneficiar sunt conforme cu regulile naționale și comunitare. Totodată, misiunea a avut ca obiectiv suplimentar efectuarea de verificări care au vizat constatarea cazurilor în care a fost utilizat criteriul *experienței experților* ca factor de evaluare, în procesul de achiziție publică, pentru atribuirea contractelor de servicii, fapt ce contravine prevederilor directivelor comunitare privind achizițiile publice.

Concluzia generală a misiunii a fost:

„În urma verificărilor efectuate a fost obținută o asigurare rezonabilă că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei Europene în anul 2009 pentru POS Mediu, sunt corecte, iar tranzacțiile care stau la baza acestora sunt legale, reale, respectă regulile de eligibilitate și sunt înregistrate în contabilitate, cu câteva excepții.”

- **21.06-30.06.2010 - Auditul cu privire la modul de implementare a măsurilor cuprinse în planul de acțiune privind SMIS**, având ca obiectiv general verificarea modului de implementare a măsurilor formulate în Planul de acțiune privind SMIS.
- **01.09-20.12.2010 - Auditul de monitorizare (Follow-up) a auditului de operațiuni POS Mediu finalizat cu Raportul de audit nr. 41517/09.12.2010**, având ca obiectiv general verificarea modului de implementare a recomandărilor formulate în Raportul de audit menționat anterior. Totodată, misiunea a avut ca obiectiv suplimentar verificarea respectării de către Autoritatea Contractantă (S.C. Compania de Apă Someș S.A.) a prevederilor legislației naționale și comunitare în domeniul achizițiilor publice, respectiv prevederile O.U.G. nr. 34/2006 și Directiva nr. 18/2004/EC cu privire la posibilitatea reducerii termenului limită de depunere a ofertelor aferente procesului de achiziție publică derulată de aceasta în cazul atribuirii contractului nr. 3289/16.02.2009 „Asistență tehnică pentru supervizarea proiectelor”.

Concluzia generală a misiunii a fost:

„Din verificarea modului de implementare de către entitățile auditate a recomandărilor formulate cu ocazia auditului operațiunilor din cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu pentru cheltuielile declarate Comisiei Europene în anul 2009 a rezultat că, din cele 20 recomandări formulate în raportul de audit nr. 40817/01.07.2010, 10 recomandări sunt considerate închise. Din restul de 10 recomandări, 8 au fost implementate parțial, iar 2 au rămas neimplementate în cadrul prezentului raport”.

- **01.09-22.12.2010 - Auditul sistemului de management și control, stabilit pentru implementarea POS Mediu, pentru misiunea de audit efectuată în sem. II 2010**, având ca obiectiv general

obținerea unei asigurări rezonabile că sistemul de management și control stabilit pentru Programul Operațional Sectorial Mediu funcționează eficient pentru a preveni și corecta eventualele erori și nereguli cu privire la cheltuielile declarate CE.

Misiunea s-a finalizat cu Raportul de audit nr. 41620/AP/22.12.2010 și a urmărit, atât evaluarea sistemului de management și control în perioada semestrului I 2010, cât și verificarea implementării recomandărilor formulate cu ocazia misiunii de audit privind funcționarea sistemului de management și control instituit pentru POS Mediu, desfășurată în sem. I 2009 și consemnată în Raportul de audit nr. 40917/AP/30.06.2009.

Concluzia generală a misiunii a fost:

„Ca urmare a verificărilor efectuate cu ocazia prezentei misiuni de audit și ținând cont de modul în care entitățile auditate au implementat recomandările formulate cu ocazia misiunilor de audit de sistem anterioare, s-a obținut asigurarea rezonabilă că sistemul de management și control stabilit pentru Programul Operațional Sectorial Mediu funcționează dar sunt necesare anumite îmbunătățiri.

2. Conform Acordului privind managementul financiar și control la nivelul POS Mediu încheiat între Autoritatea de Certificare și Plată și Autoritatea de Management POS Mediu, Autoritatea de Certificare și Plată a desfășurat, la sediul Autorității de Management, 7 misiuni de verificare în anul 2010 pentru verificarea la fața locului a documentelor pe baza cărora au fost întocmite Declarațiile lunare de cheltuieli nr. 12-21, precum și a respectării procedurilor interne de lucru în conformitate cu pista de audit.

În urma celor 7 misiuni de verificare, Autoritatea de Certificare și Plată a certificat toate cheltuielile solicitate prin intermediul celor 10 declarații lunare, cu excepția sumei de 7.015.331,62 lei, aferentă unor proiecte finanțate prin Axa Prioritară 1 - Extinderea și modernizarea sistemelor de apă, apă uzată, Domeniul Major de intervenție 1.1 Extinderea/modernizarea sistemelor de apă/apă uzată și Axa Prioritară 6 - Asistență tehnică, Domeniul Major de intervenție 6.1 Sprijin pentru managementul și evaluarea POS, Domeniul Major de intervenție 6.2 Sprijin pentru informare și publicitate. Din valoarea menționată anterior, Autoritatea de Certificare și Plată a recertificat suma de 1.535.137 lei, în cadrul misiunii pe care a desfășurat-o în luna februarie 2011.

3. Compartimentul de Audit din cadrul MMP a desfășurat în perioada 02.08.2010-01.10.2010 o misiune de audit public intern cu tema „Evaluarea procesului de implementare a POS Mediu 2007-2013, a evoluției și gradului de absorbție a acestor fonduri” care a vizat evaluarea procesului de implementare a Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013 (semestrul I 2010).

De asemenea, ca urmare a recomandărilor misiunilor de audit desfășurate de către Autoritatea de Audit au fost aplicate corecții financiare unui număr de 12 contracte, dintre care: 7 contracte aferente unor proiecte finanțate din Axa Prioritară 1, 1 contract aferent unui proiect finanțat din Axa Prioritară 4 și 4 contracte aferente unor proiecte finanțate din Axa Prioritară 6, valoarea totală a creanțelor bugetare fiind de 7.880.285,14 lei, din care, până la 31.12.2010, au fost recuperate 3.918.331,73 lei. Din totalul corecțiilor financiare menționate, doar cele aplicate contractului aferent proiectului finanțat din Axa Prioritară 4 (28.313,82 lei) sunt imputabile Beneficiarului, restul fiind determinate de cauze legislative (nealinierea legislației naționale privind achizițiile publice referitoare la „experiența experților” cu cea comunitară).

Totodată, în cursul anului 2010, în scopul implementării recomandărilor formulate de entitățile care au desfășurat misiuni de audit și control, în anul 2010, AM POS Mediu a continuat eforturile de optimizare a activității AM și OI POS Mediu, fiind actualizate și dezvoltate procedurile operaționale pentru implementarea POS Mediu, efectuându-se un număr de 18 revizii.

Ajutorul de stat

Conform regulilor impuse prin POS Mediu și a regulamentelor europene în domeniu, operațiunile POS Mediu nu fac obiectul legislației ajutorului de stat.

Achiziții publice

Pe parcursul anului 2010 au avut fost emise acte normative având ca obiect unele măsuri de îmbunătățire a legislației privind achizițiile publice, respectiv O.U.G. nr.34 din 2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii:

- *O.U.G. nr.76/02.07.2010 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 34/2006* a adoptat măsuri pentru perfecționarea și flexibilizarea sistemului achizițiilor publice. În scopul flexibilizării sistemului achizițiilor publice, precum și în urma situațiilor apărute din practica, a apărut necesitatea operării unei serii de modificări/completări ale dispozițiilor actuale care, în sinteză, vizează următoarele:
 - Introducerea obligativității verificării de către ANRMAP a fiecărei invitații de participare aferentă unei proceduri de atribuire a unui contract/acord-cadru, cu scopul de a preveni aplicarea de corecții financiare;
 - Ajustarea procentului aferent contractelor/actelor adiționale care vor fi încheiate prin aplicarea procedurii de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare, atunci când este necesară achiziționarea unor lucrări sau servicii suplimentare/adiționale, care nu au fost incluse în contractul inițial, dar care datorită unor circumstanțe imprevizibile au devenit necesare pentru îndeplinirea contractului în cauză, de la 50% (cât era reglementat) la 20%, cu posibilitatea majorării procentului până la limita maximă de 50% din valoarea contractului inițial, în cazuri temeinic motivate, cu aprobarea ordonatorului principal de credite;
 - Fluidizarea procesului de rezolvare a contestațiilor prin: introducerea unei prevederi exprese potrivit căreia în cazul respingerii contestației de către CNSC autoritatea contractantă va reține o sumă fixă din garanția de participare, ce devine obligatoriu a fi constituită de către ofertanți participanți la procedură; diminuarea perioadei de timp necesară soluționării contestației de către CNSC; în cazul primirii unei contestații de către Consiliu/instanța de judecată, pentru care nu s-a luat act de renunțare, introducerea posibilității autorității contractante de a încheia contractul de achiziție publică/acordul-cadru după pronunțarea deciziei CNSC/hotărârii instanței de judecată, dar nu înainte de expirarea termenelor de așteptare; introducerea unei prevederi exprese potrivit căreia Consiliul nu poate decide atribuirea unui contract/acord-cadru către un anumit operator economic;
 - diminuarea perioadei de timp necesară soluționării contestației de către CNSC;
 - introducerea unei prevederi exprese potrivit căreia Consiliul nu poate decide atribuirea unui contract/acord-cadru către un anumit operator economic.
- *Legea nr. 278/2010 privind aprobarea O.U.G. nr. 76/2010 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 34/2006* a introdus obligativitatea ANRMAP de a verifica fiecare anunț/invitație de participare transmisă de către autoritatea contractantă pentru publicare în SEAP, cu o valoare estimată mai mică

sau mai mare decât pragurile valorice prevăzute în ordonanța. De asemenea, a apărut obligativitatea publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene a anunțului de participare pentru contracte de furnizare, servicii sau lucrări în funcție de praguri valorice. Se reglementează durata procedurii de achiziție publică, în funcție de valoarea estimată a contractului și de modul de publicare a anunțului de participare. Prin această lege se stabilesc pragurile valorice pentru contracte de furnizare, servicii sau lucrări pentru procedura de cerere de ofertă.

Egalitatea de șanse. Dezvoltarea Durabilă

Proiectele propuse pentru finanțare în cadrul POS Mediu trebuie să respecte legislația în domeniul egalității de șanse și dezvoltării durabile, aceste aspecte fiind de altfel incluse în criteriile de selecție aprobate de Comitetul de Monitorizare. Astfel, în cererea de finanțare, solicitantul va detalia modul în care principiul egalității de șanse (nediscriminare pe criterii de rasă, sex, religie, dizabilități, vârstă) a fost luat în considerare în elaborarea proiectului și va fi respectat pe parcursul implementării proiectului. În procesul de evaluare, numai proiectele care obțin calificativul "DA" în etapa de verificare a eligibilității sunt acceptate în etapa de evaluare a relevanței și maturității. De asemenea, pe perioada implementării proiectului, în diversele faze ale sale se va urmări modul în care acest principiu este respectat.

Aranjamente privind monitorizarea efectelor asupra mediului

În contextul acțiunilor de îmbunătățire a instrumentelor care sprijină observarea și analizarea progresului și efectelor programelor operaționale și Cadrului Strategic Național de Referință, Autoritatea pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) a inițiat proiectul „Îmbunătățirea sistemului de indicatori utilizați în monitorizare și evaluare”, finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Asistență Tehnică 2007-2013.

O componentă a acestui proiect a reprezentat-o analiza situației curente și pregătirea de linii orientative cu scopul de a furniza o metodologie de organizare a monitorizării efectelor asupra mediului ale programelor operaționale.

Recomandările generale pentru organizarea sistemului de monitorizare a efectelor asupra mediului identificate și indicate în raport vizează următoarele:

1) Desemnarea unui membru din cadrul Departamentului de Monitorizare a Programului ca expert de mediu, responsabil de aspectele legate de monitorizarea și evaluarea de mediu. Această persoană trebuie să aibă următoarele sarcini:

- stabilirea și definirea indicatorilor de mediu, stabilirea metodelor de colectare a datelor și procesare a acestora;
- inițierea discuțiilor și a procesului de luare a deciziilor privind revizuirea listei indicatorilor de mediu atunci când, în practică, se observă că unii dintre aceștia sunt mai puțin relevanți sau datele nu pot fi colectate;
- coordonarea punerii în aplicare a monitorizării și evaluării efectelor asupra mediului la "nivel operațional" - includerea aspectelor de mediu în pachetul cererii de finanțare și pregătirea liniilor orientative necesare pentru solicitanți și evaluatorii de proiecte;
- primirea, verificarea și introducerea datelor privind indicatorii de mediu în SMIS (în cazul în care datele sunt introduse de către OI/Beneficiar, expertul de mediu ar trebui să verifice exactitatea datelor și a procesului de introducere);

- interpretarea datelor și evaluarea impactului programului asupra mediului. În cazul în care acest proces are loc cu sprijin extern, expertul de mediu pregătește caietul de sarcini și coordonează procesul de achiziție publică și de implementare;
 - pregătirea/coordonarea pregătirii Raportului Anual de Mediu și comunicarea informațiilor privind efectele PO asupra mediului către toți factorii interesați și public.
- 2) În cererile de propuneri de proiecte se vor solicita informații cu privire la monitorizarea efectelor asupra mediului (în perioada de execuție și de operare a investiției) prin intermediul ghidurilor solicitantului, cererii de finanțare și a rapoartelor de progres. În același timp, solicitanții și evaluatorii de proiecte vor fi instruiți în modalitatea de lucru atunci când aplică/evaluează/selectează/ raportează.
- 3) Legătura dintre Autoritățile de Management, Ministerul Mediului și Pădurilor (MMP) și Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM) va trebui consolidată prin următoarele măsuri:
- constituirea unui grup de lucru format din persoanele responsabile cu monitorizarea și evaluarea mediului din cadrul autorităților de management, precum și reprezentanți ai ACIS, MMP și ANPM, în coordonarea ACIS. Grupul de Lucru (GL) se va întâlni trimestrial (sau semestrial) pentru a discuta aspecte referitoare la monitorizare (inclusiv indicatori și metodologii de colectare a datelor), evaluare și procesul de raportare. În măsura în care experții externi sunt implicați în aceste probleme, ei trebuie să participe, de asemenea, la reuniunile grupului de lucru, să împărtășească rezultatele muncii lor către membrii GL.
 - un reprezentant al MMP va trebui să fie invitat să ia parte în Comitetele de Monitorizare ale programelor operaționale relevante, în calitate de observator. Această măsură susține legătura necesară dintre Raportul Anual de Mediu (RAM) și Raportul Anual de Implementare (RAI), în ceea ce privește dezvoltarea durabilă și va contribui la consolidarea importanței aspectelor de mediu pentru implementarea a programului.
- 4) Procedura de monitorizare a efectelor asupra mediului va fi inclusă în sistemul de monitorizare al PO. Indicatorii de mediu vor fi introduși și colectați în SMIS, în același mod în care acest proces este organizat pentru indicatorii de program.
- 5) Autoritatea de Management va începe monitorizarea indicatorilor de mediu astfel încât datele să fie disponibile pentru RAI 2011. ACIS a pus la dispoziție recomandări privind metodele de măsurare a indicatorilor de mediu. Aceste metode vor fi specificate în Raportul Anual de Mediu.
- 6) ACIS va primi rapoartele de monitorizare a mediului de la AM-uri și va realiza un Raport de mediu sinteză.
- 7) Având în vedere faptul că o serie întreagă de intervenții finanțate prin PO au ca efect asupra mediului emiterea de gaze cu efect de seră (directe și indirecte), acestea vor fi estimate și calculate printr-o metodologie adecvată, respectiv printr-un model anume construit care să surprindă specific emisiile de gaze cu efect de seră ale programului operațional. Aplicarea acestui model va necesita angajarea de expertiză externă. În acest sens, ACIS a propus un caiet de sarcini pentru măsurarea gazelor cu efect de seră (direct și indirect).
- 8) Evaluarea impactului PO/CSNR asupra mediului se va efectua pe baza procesului de colectare a datelor recomandate în anexele la acest raport, pornind de la următoarele informații:
- identificarea valorilor de bază pentru toți indicatorii pentru a se putea analiza evoluția acestor indicatori în funcție de implementarea programului operațional;
 - țintele orientative ale acestor indicatori sunt, după caz, obiectivele/limitele stabilite de către România pentru diferiți factori de mediu prin intermediul convențiilor europene și/sau internaționale. Pentru alți indicatori (de exemplu, suprafețe fragmentate, zone protejate, etc.), nu va

fi stabilit un obiectiv specific; cu toate acestea, atât timp cât autoritățile de mediu din România aprobă un proiect prin acordul de mediu, acest lucru înseamnă că efectele sale sunt în limitele acceptate, precum și efectul cumulat al tuturor proiectelor.

9) În conformitate cu prevederile art. 27 alin. 2 din H.G. nr. 1076/2004, pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 941/2002 *privind organizarea și funcționarea Agenției Române pentru Conservarea Energiei, Autoritatea de Management* va prezenta rezultatele programului de monitorizare a efectelor asupra mediului la autoritatea emitentă a avizului de mediu până la sfârșitul primului trimestru al anului ulterior realizării monitorizării. În acest sens, AM va elabora un Raport de Mediu (Raport Anual de Mediu) care să cuprindă informațiile structurate în 3 secțiuni: pregătirea și selecția proiectelor, perioada execuției lucrărilor, perioada de operare a obiectivului de investiție finanțat. ACIS a pus la dispoziție un model de Raport Anual de Mediu. Acest raport va putea fi atașat la Raportul Anual de Implementare care este transmis Comisiei Europene. Informațiile vor fi disponibile publicului pe website-ul AM/ACIS. Principalele ONG-uri din acest domeniu trebuie să fie direct informate despre disponibilitatea acestor rapoarte.

Aceste recomandări vor face obiectul unor dezbateri în cadrul Grupurilor de Lucru pentru Monitorizare și pentru Evaluare, în primul semestru al anului 2011 și, în funcție de concluziile dezbaterilor, se vor decide aranjamentele de monitorizare care urmează a fi puse în practică, astfel încât pentru RAI 2011 să fie disponibile datele privind monitorizarea indicatorilor de mediu.

Posibile dificultăți/riscuri în asigurarea conformității cu dreptul comunitar pentru perioada următoare

Deși în cursul anului 2010, ca perioadă de raportare, nu au fost înregistrate dificultăți în asigurarea conformității cu regulamentele europene, pe termen mediu au fost semnalate câteva riscuri în asigurarea conformității în domeniul achizițiilor publice, rezultate din aplicarea prevederilor O.U.G. nr. 19/2009 *privind unele măsuri în domeniul legislației referitoare la achizițiile publice*.

Cu toate că prin O.U.G. nr.19/2009 a fost redusă perioada de evaluare a ofertelor, autoritățile contractante beneficiare ale proiectelor finanțate prin axa 1 POS Mediu, luând în considerare și complexitatea acestor proiecte majore au solicitat, prin clarificări, prelungirea acestei perioade de evaluare.

Atribuirea contractelor s-a realizat pe baza unor criterii obiective care asigură respectarea principiilor de transparență, de nediscriminare și de egalitate de tratament și care garantează aprecierea ofertelor în condiții eficiente de concurență. Prin urmare, pentru contractele de execuție lucrări s-a aplicat criteriul de atribuire „prețul cel mai scăzut”, iar pentru contractele de servicii și contractele de proiectare și execuție lucrări s-a aplicat criteriul ”ofertei cele mai avatajoase din punct de vedere economic”.

Operațiunile POS Mediu sunt conforme cu obiectivele politicii de mediu comunitare referitoare la conservarea, protejarea și îmbunătățirea calității mediului, raționalizarea utilizării resurselor naturale, protejarea sănătății umane.

De asemenea, proiectele de infrastructură sunt supuse procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, conform legislației în vigoare.

În plus, proiectele finanțate prin Axele Prioritare 1, 2, 3, 4 și 5 trebuie să respecte directivele europene, specifice fiecărui domeniu în parte (în principal: Directiva Cadru Apă, Directiva Cadru Deșeuri, Directiva Habitate, Directiva privind conservarea păsărilor sălbatice, Directiva privind limitarea emisiilor anumitor poluanți care provin de la instalațiile mari de ardere, Directiva privind inundațiile etc.). Obligațiile de conformare cu cerințele directivelor Europene și a legislației de mediu se regăsesc și în Ghidurile Solicitantului specifice fiecărei axe prioritare.

Pentru proiectele pregătite și evaluate în perioada de raportare, s-au înregistrat o serie de probleme în ceea ce privește aplicarea legislației în domeniul evaluării impactului asupra mediului și al evaluării efectelor proiectelor asupra siturilor Natura 2000. De asemenea, pentru sectorul deșeurilor s-au înregistrat anumite întârzieri ca urmare a solicitării CE (scrisoarea nr. ARES(2010)33844/21.01.2010) cu privire la includerea componentelor de închidere a depozitelor de deșeuri neconforme în cadrul procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului. Pe termen scurt și mediu se pot anticipa anumite dificultăți în aplicarea noilor prevederi în materie (H.G. nr. 445/2009 *privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului*) și legislația subsecventă.

Având în vedere existența anumitor necorelări între directivele comunitare în domeniul achizițiilor publice și legislația românească referitoare la licențierea operatorilor de salubritate, a fost necesară inițierea unui proces de modificare a legislației relevante. Astfel, autoritățile române responsabile au inițiat un proiect de modificare a Legii nr. 51/2006 *privind serviciile comunitare de utilități publice* și a Legii nr. 101/2006 *privind serviciul de salubritate a localităților*. Modificările se referă, în principal, la eliminarea obligativității obținerii unei așa-zise “pre-licențe” de către operatori înainte de participarea la licitațiile publice pentru delegarea serviciilor publice de apă sau salubritate.

În această situație, încă din anul 2009, pentru conformarea cu aquis-ul comunitar, autoritățile române (MAI, MMP, ANRMAR) s-au angajat să inițieze demersurile legale pentru modificarea prevederilor Legii nr. 51/2006, a Legii nr. 101/2006 și ale HG nr. 745/2007 *pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea licențelor în domeniul serviciilor comunitare de utilități publice*.

De asemenea, pe parcursul anului 2010, au fost continuate demersurile pentru aprobarea în Parlamentul României a modificărilor legislative privind transpunerea în legislația românească a prevederilor comunitare referitoare la aplicarea regulilor „in house”, în cazul Operatorilor Regionali și Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară din sectorul de apă și apă uzată. În acest context, CE a solicitat autorităților române eliminarea alin 1¹ art 34 din Legea nr. 51/2006 care prevede posibilitatea privatizării operatorilor regionali care beneficiază/au beneficiat de fonduri europene, această prevedere fiind în contradicție cu regulile “in house”.

2.3. PROBLEME IMPORTANTE ÎNREGISTRATE ȘI MĂSURILE ADOPTATE PENTRU REZOLVAREA LOR

- ✓ **Capacitate administrativă limitată a autorităților locale în pregătirea și implementarea proiectelor**, reflectată în întârzieri în punerea datelor necesare la dispoziția consultanților și calitatea scăzută a documentațiilor furnizate pentru finalizarea proiectelor.

Măsuri adoptate:

- Organizarea de întâlniri și reuniuni periodice cu beneficiarii proiectelor în scopul familiarizării acestora cu cerințele și condițiile de accesare a finanțării;
- Realizarea de sesiuni de instruire cu participarea membrilor Unităților de Implementare a Proiectelor, în cadrul contractelor de asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor;

- ✓ **Dificultăți în procesul decizional la nivelul autorităților publice locale**, concretizate în amânarea luării unor decizii importante pentru continuarea pregătirii proiectelor (aprobarea listelor de investiții, aprobarea Master Planurilor, amânarea unor decizii esențiale pentru constituirea cadrului instituțional aferent proiectelor regionale: constituirea Asociațiilor de Dezvoltare Intercomunitară și a Operatorilor Regionali, semnarea contractelor de delegare a gestiunii serviciilor, asigurarea unui nivel suficient al capitalului social al operatorilor regionali, etc).

Măsuri adoptate:

- Intensificarea eforturilor AM și OI (prin resurse proprii sau ale echipelor de consultanță – evaluare proiecte majore, AT-uri pregătire proiecte) pentru facilitarea înțelegerii proiectelor și a necesității adoptării deciziilor necesare promovării proiectelor;
- Implicarea directă a conducerii MMP și a reprezentanților Comisiei Europene pentru adoptarea la timp a deciziilor necesare constituirii cadrului instituțional aferent proiectelor regionale.

- ✓ **Existența unui deficit de finanțare de aproximativ 1,2 mld. Euro înregistrat în cazul Axelor prioritare 1 și 2**. Acest deficit a apărut ca urmare a necesității de a reconsidera costurile de investiții în anumite județe, în sectoarele de apă și deșeurii. Fără asigurarea resurselor financiare, finanțarea a 12-15 proiecte, în sectoarele menționate, rămâne incertă.

Măsuri adoptate:

- Înaintarea către conducerea MMP și a Guvernului României a unor informări detaliate, cu prezentarea unor soluții concrete pentru acoperirea deficitului de finanțare estimat;
- Identificarea posibilităților de realocare a anumitor sume de bani în cadrul programului operațional, pentru finanțarea unei părți a deficitului;
- A fost cuprinsă în bugetul Ministerului Mediului și Pădurilor, pentru anul 2011, la nivel de credite de angajament, suma de 1 miliard Euro necesară pentru acoperirea deficitului de finanțare aferent axei prioritare 1, pentru a permite încheierea contractelor de finanțare peste valoarea alocată prin POS Mediu.

- ✓ **Necesitatea corelării numeroaselor programe destinate finanțării investițiilor aferente Axelor prioritare 1 și 2 în scopul evitării dublei finanțări și pentru asigurarea unei complementarități adecvate a acestor investiții încă din faza de inițiere a proiectelor.**

Măsuri adoptate:

- Întocmirea și actualizarea periodică a unei baze de date cu proiecte finanțate prin alte programe sau surse de finanțare;
- Intensificarea consultărilor cu autoritățile și instituțiile implicate în finanțarea proiectelor (în particular Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului – Compania Națională de Investiții,

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale – AM PNDR și Comisia pentru aplicarea O.G. nr. 7/2006 privind instituirea Programului de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural);

- Informarea Guvernului cu privire la situația finanțării investițiilor de mediu la nivelul țării și solicitarea unor măsuri concrete pentru asigurarea unei corelări și complementarități adecvate a acestora.

✓ **Expertiza limitată a personalului implicat în gestionarea contractelor de asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor, precum și în procesul de evaluare a aplicațiilor de finanțare**

Măsuri adoptate:

- Menținerea resurselor umane suplimentare (realocări interne) în cadrul Direcției Programare Evaluare pentru asigurarea unui proces corespunzător de pregătire și evaluare a proiectelor, afectat de fluctuația continuă a personalului;
- Continuarea procesului de evaluare a aplicațiilor de finanțare cu sprijinul unor servicii de consultanță specializată pentru evaluarea proiectelor, organizarea a 7 sesiuni de instruire și 7 sesiuni de instruire „on the job” cu privire la aspecte tehnico- financiare și instituționale ale proiectelor finanțate din axele 1 și 2, precum și a două vizite de studiu în țări care au beneficiat de fonduri europene pentru implementarea de proiecte în domeniul infrastructurii de mediu ;

✓ **Dificultati întâmpinate de beneficiari în contractarea creditelor pentru asigurarea cofinanțării proiectelor**

Măsuri adoptate:

- Adoptarea O.U.G. nr. 9/2010 privind aprobarea Programului de sprijin pentru beneficiarii proiectelor în domenii prioritare pentru economia românească, finanțate din instrumentele structurale ale Uniunii Europene alocate României, iar prin H.G. nr. 175/2010 au fost aprobate Normele de implementare a prevederilor acestui act normativ;
- Analiza la nivelul AM POS Mediu a situației contractelor de împrumut semnate de beneficiarii proiectelor în vederea respectării prevederilor contractelor de finanțare;
- Întâlniri cu reprezentanții ACIS, ai Fondului Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și ai Asociației Române a Băncilor în vederea identificării celor mai adecvate modalități pentru beneficiarii proiectelor POS Mediu pentru accesarea împrumuturilor prin acest mecanism.

✓ **Interpretări diferite ale unor aspecte legislative în domeniul achizițiilor publice**

- Lipsa unor documentații de atribuire standardizate a condus la diferențe de interpretare a specificațiilor în etapa de evaluare a ofertelor și la apariția, în etapa de implementare, a unor situații care nu aveau corespondent în specificațiile tehnice din caietul de sarcini.
- Lipsa unei interpretări unitare din partea instituțiilor naționale abilitate în domeniul achizițiilor publice (ANRMAR, UCVAP, CNSC) cu privire la conținutul documentațiilor de atribuire, în special în privința criteriilor de calificare și selecție, precum și referitor la factorii de evaluare din cadrul criteriului de atribuire “oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic”, ceea ce a condus la emiterea unor puncte de vedere diferite pentru aceeași speță și cel mai grav la emiterea de către Curtea de Apel a unei decizii prin care se anulează toate deciziile anterioare emise de celelalte organisme cu atribuții în domeniul achizițiilor publice și se cere reevaluarea ofertelor după aproximativ 400 zile de la publicarea anunțului de participare.

Măsuri adoptate:

- Crearea la nivelul AM a unei baze de date cu informațiile privind verificarea procedurilor de atribuire, primite de la UCVAP, ANRMAP, utilizarea acestora contribuind în viitor la reducerea timpului necesar pentru soluționarea unor cazuri similare;
- Elaborarea și transmiterea către Beneficiari a unor instrucțiuni de aplicare a legislației privind achizițiile publice;
- Încheierea în anul 2010 a Actului Adițional nr. 11216/2010 la Protocolul privind cooperarea interinstituțională dintre ANRMAP, MFP-UCVAP, MMP-AM POS Mediu, prin care se stabilesc factorii de evaluare pentru atribuirea contractelor de servicii, respectiv asistență tehnică pentru managementul proiectului și supervizarea proiectelor finanțate din POS Mediu, precum și modul de acordare a punctajului pentru acești factori de evaluare;
- AM POS Mediu a solicitat ANRMAP verificarea procedurilor de atribuire în cazurile în care UCVAP nu a fost prezent.
- Organizarea de către AM a unor întâlniri cu reprezentanți ai structurilor implicate în controlul procedurilor de achiziție publică pentru identificarea unor soluții de abordare unitară a prevederilor legislative din domeniul achizițiilor publice.

✓ **Reglementări insuficiente și contradictorii privind lucrările de investiții**

Reglementările legislative naționale cu privire la lucrările de investiții nu sunt corelate cu condițiile contractuale tip FIDIC utilizate în cazul contractelor pentru obiective de investiții cu grad ridicat de dificultate sau care la punerea în funcțiune trebuie să atingă parametri de funcționare cu impact asupra mediului și sănătății populației.

Măsuri adoptate:

- AM POS Mediu a recomandat beneficiarilor utilizarea modelelor de contracte tip FIDIC în documentațiile de atribuire. Această propunere a avut în vedere multiplele avantaje ale acestor tipuri de contract pentru specificul lucrărilor de infrastructură de mediu;
- Propunerea AM POS Mediu privind reglementarea printr-un act normativ a utilizării condițiilor contractuale tip FIDIC;
- Completarea Legii nr. 10/1995 *privind calitatea în construcții* și a reglementărilor subsecvente cu prevederi care să stabilească atribuțiile proiectantului, ale dirigintelui de șantier, ale Inspecției de Stat în Construcții, inclusiv corelarea acestor prevederi cu condițiile contractuale FIDIC (notiunea de „Inginer” cu rol în supravegherea executării lucrărilor);
- Solicitarea AM POS Mediu către ANRMAP privind elaborarea unor reglementări pentru încheierea actelor adiționale, în conformitate cu legislația națională și comunitară.

✓ **Insuficiența și fluctuația personalului la nivelul AM/OI**

Una dintre problemele majore în anul 2010 a reprezentat-o fluctuația (în sensul diminuării) personalului din cadrul AM și OI POS Mediu, deja instruit în gestionarea acestui program operațional, aceasta datorându-se în principal:

- reducerii salariilor funcționarilor publici cu 25%, începând cu 01.07.2010, conform Legii nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar;
- nivelului ridicat de responsabilitate al activităților desfășurate de personalul din AM și OI POS Mediu;
- lipsei motivației financiare (salarizare necorespunzătoare), comparativ cu structuri similare din cadrul altor programe operaționale.

Insuficiența personalului a fost cauzată și de reducerea posturilor alocate pe anul 2010 la nivelul AM și OI POS Mediu, constând în eliminarea unor posturi vacante (conform Ordinului ministrului

mediului și pădurilor nr. 73/25.01.2010 de aprobare a organigramei și a statutului de funcții a MMP, ca urmare a adoptării unor măsuri de reducere a posturilor la nivelul aparatului central bugetar).

Astfel, numărul posturilor alocate în anul 2010 pentru AM și OI POS Mediu s-a redus față de anul 2009, după cum urmează:

- cu 14 % la nivelul AM POS Mediu (de la 136 posturi alocate în 2009 la 117 posturi alocate în 2010);
- cu 8% la nivelul celor 8 OI POS Mediu (de la 176 posturi alocate în 2009 la 163 posturi alocate în 2010).

O altă barieră legislativă care a împiedicat recrutarea de personal a fost și este în continuare aplicarea prevederilor O.U.G. 34/2009 *privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul cheltuielilor de personal în sectorul bugetar*, respectiv a suspendării ocupării prin concurs sau examen a posturilor vacante din cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Măsuri adoptate:

- În luna august 2010 a fost supus aprobării Guvernului României un Memorandum prin care s-a aprobat deblocarea posturilor vacante existente la nivelul AM și OI POS Mediu;
- Au fost inițiate o serie de demersuri care să susțină continuitatea activității AM POS Mediu, astfel, au fost identificate soluții de întărire a capacității administrative a AM, prin utilizarea unor persoane din cadrul OI București în derularea activităților curente ale AM POS Mediu.

✓ **Întârzieri semnificative între data semnării contractelor de finanțare și data semnării primelor contracte de servicii și lucrări de către beneficiari, datorită:**

- Aprobării cu întârziere de către Beneficiari a documentațiilor de atribuire.
- Calității slabe a documentațiilor de atribuire elaborate de unii consultanți.
- Slabei implicări a unor Beneficiari în demararea procedurilor de achiziție publică.
- Anulării de către Beneficiari a unor proceduri de achiziție publică datorită publicării în mod eronat de către aceștia a valorii estimate a contractelor, a folosirii criteriilor de evaluare aferente contractelor de servicii pentru contracte de lucrări (ex. Beneficiarul proiectului major aferent Axei Prioritare 1 din județul Arad);
- Numărului mare de contestații depuse în procesul de evaluare și atribuire a contractelor de achiziții publice din cadrul proiectelor și deciziile contradictorii ale autorităților implicate în soluționarea contestațiilor (ex: decizia Curții de Apel anulează decizia CNSC).

Măsuri adoptate:

- AM POS Mediu a pus la dispoziția Beneficiarilor modele de documentații de atribuire, specifice pentru fiecare tip de contract: servicii, execuție lucrări și proiectare și execuție lucrări;
- S-a transmis către Beneficiarii proiectelor majore punctul de vedere al UCVAP cu privire la cerințele specificate în fișa de date a achiziției, în așa fel încât aceste cerințe să nu fie prea restrictive
- AM POS Mediu a transmis tuturor Beneficiarilor modele pentru factorii de evaluare și detalierea modului de acordare a punctajului, pentru atribuirea contractelor de servicii ca urmare a includerii acestora în Actul Adițional la Protocolul privind cooperarea interinstituțională dintre ANRMAP, MFP - UCVAP și Ministerul Mediului și Pădurilor – AM POS Mediu.
- AM POS Mediu a organizat la sediul Ministerului Mediului și Pădurilor întâlniri de lucru pe regiuni, cu reprezentanții conducerii ministerului, Organismelor Intermediare și ai Beneficiarilor proiectelor majore din fiecare regiune, în scopul analizei stadiului de implementare a fiecărui proiect, conștientizării Beneficiarilor cu privire la respectarea termenelor și a sumelor incluse în Planurile de rambursare transmise, la lansarea cât mai rapidă a procedurilor de achiziție publică cu respectarea legislației privind achizițiile publice, precum și diseminării lecțiilor învățate

precum și a soluțiilor identificate în vederea deblocării problemelor apărute în procesul de atribuire a contractelor.

- Elaborarea și publicarea pe site-ul AM și OI a unor instrucțiuni și recomandări vizând:
 - aspecte de implementare a proiectelor care pun cele mai mari dificultăți beneficiarilor și care ridică cele mai multe întrebări din partea acestora;
 - acțiuni de help desk permanent la OI și AM, în scopul clarificării tuturor aspectelor legate de implementarea proiectului.

✓ **Întârzieri semnificative între data semnării contractelor și data solicitării la rambursare a sumelor platite, datorită:**

- Slabe implicări a beneficiarilor în întocmirea și transmiterea cererilor de rambursare pentru plăți efectuate către contractori;
- Calității slabe a proiectelor depuse de constructori în cazul contractelor de lucrări de proiectare și execuție au fost cerute de Inginer revizuirii repetate, ce au dus la întârzieri de 6+12 luni pentru începerea lucrărilor.
- Necesități schimbării soluției tehnice de amplasare a obiectivelor, ca urmare a situațiilor neprevăzute descoperite în teren și anume:
 - în unele cazuri, nu s-a eliberat avizul necesar obținerii Autorizației de Construire în vederea demarării lucrărilor și s-a sugerat de către autoritățile competente analizarea altei soluții tehnice (ex. Evacuarea apelor epurate, într-un alt amplasament, deoarece zona în care se deversează este declarată “ciprincolă”, fapt ce determină limite maxime mai restrictive, decât în avizul dat la faza de Studiu de Fezabilitate). Acest lucru conduce la completarea soluției tehnice a stației de epurare aprobată prin Studiul de Fezabilitate, prin includerea treptei terțiare și stabilirea altei soluții de evacuare a apelor epurate pentru Proiectul din județul Călărași;
 - imposibilitatea realizării rețelelor de apă/canal, ca urmare a faptului că nu s-a primit acord de dezafectare temporară a părții carosabile a drumului (ex. Proiectele din județele Cluj și Tulcea);
 - imposibilitatea amplasării conductei de aducțiune în vecinătatea drumului național, datorită lucrărilor de lărgire a carosabilului. (ex. Proiectul din județul Cluj).

Măsuri adoptate:

- Modificarea Contractului de Finanțare prin introducerea unor clauze în scopul accelerării absorbției fondurilor, și anume:
 - obligația beneficiarilor de a transmite Cerere de Rambursare în max. 30 zile de la efectuarea fiecărei plăți;
 - obligația beneficiarilor ca în primul an de la semnarea contractului de către ambele părți să transmită minim 4 Cereri de Rambursare iar valoarea Cererilor de Rambursare să fie egală cu cel puțin 10% din valoarea contractelor semnate până la acea dată;
 - în cazul în care, într-un interval de 4 luni de la primirea primei tranșe a prefinanțării, Beneficiarul nu transmite la OI nici o Cerere de Rambursare care să îndeplinească condițiile impuse, AM va putea începe recuperarea sumei reprezentând prefinanțarea acordată;
 - sancțiuni privind nerespectarea clauzelor contractuale.
- Recomandarea AM POS Mediu adresată Beneficiarilor ca în timpul elaborării Documentațiilor de Atribuire să se obțină avizele și acordurile de principiu de la principalii deținători de utilități publice: CFR, gaze, drumuri naționale etc.

Față de dificultățile identificate în implementarea proiectelor și măsurile adoptate pentru remedierea acestora se constată implicare mai activă a beneficiarilor atât în ceea ce privește lansarea procedurilor de achiziție, semnarea contractelor cât și a numărului cererilor de rambursare depuse spre sfârșitul anului 2010. Totodată considerăm că prin implementarea acestor măsuri vor fi reduse semnificativ începând cu anul 2011 problemele întâmpinate până în prezent.

2.4. MODIFICĂRI ÎN CONTEXTUL IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI OPERAȚIONAL

2.4.1. Principalele activități desfășurate în anul 2010, în scopul implementării POS Mediu:

- i) Revizuirea cadrului legal privind cheltuielile eligibile prin POS Mediu, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și dezvoltării durabile și al ministrului economiei și finanțelor nr.1415/3399/2008, prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor și al ministrului economiei și finanțelor publice nr. 1348/2364 din 26 august 2010. Principalele modificări sunt :
 - **pentru axa 4:**
 - o au fost incluse în categoria cheltuielilor eligibile cheltuielile cu consumabilele, în limita a 2000 de Euro/an, cheltuielile referitoare la achiziția laboratoarelor mobile sau a altor mijloace de transport, precum și la documentele elaborate în cadrul procedurilor de achiziții publice;
 - o au fost completate reglementările privind stabilirea nivelului salariului pentru personalul contractual implicat în derularea proiectelor din cadrul acestei axe prioritare
 - **pentru axa 6:**
 - o au fost incluse în categoria cheltuielilor eligibile cheltuielile cu rovinietă și diverse taxe legate de circulația mijloacelor de transport utilizate de personalul din cadrul autorității de management și organismelor intermediare;
 - o au fost completate prevederile referitoare la cheltuielile generale de administrație care sunt eligibile potrivit metodologiei elaborate de autoritatea de management.
- ii) Revizuirea cadrului legal privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, stabilit prin OUG nr. 64/2009 prin includerea administrațiilor parcurilor, reprezentând unități cu personalitate juridică din structura Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva în categoria beneficiarilor care au dreptul la rambursarea TVA, revizuire efectuată prin O.U.G. nr.120/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență.
- iii) Revizuirea Ghidurilor Solicitantului pentru Axele Prioritare 1, 2, 3, 4 și 5. Principalele modificări au vizat:
 - extinderea perioadei de depunere a propunerilor de proiecte (în special pentru axa 4);
 - asigurarea unei corelări depline a Ghidului Solicitantului cu anexele acestuia;
 - corelarea listei de cheltuieli eligibile din Anexa 3 la Ghidul Solicitantului cu prevederile ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile și al ministrului economiei și finanțelor nr. 1415/3399/2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului operațional sectorial "Mediu" 2007 – 2013, cu modificările și completările ulterioare.

iv) Implementarea unor măsuri concrete pentru accelerarea angajării fondurilor și creșterea gradului de absorbție, din care, cele mai importante sunt:

- Prin Acordul de Delegare de atribuții, cu modificările și completările ulterioare (Actul Adicional nr. 1/7.05.2008, Actul Adicional nr. 2/5.03.2009 și Actul Adicional nr. 3/08.12.2010) Organismele Intermediare au primit noi atribuții în ceea ce privește evaluarea proiectelor majore, monitorizarea, raportarea și verificarea la fața locului a proiectelor finanțate din POS Mediu, fiind modificate în consecință și procedurile interne de lucru ale AM și OI.
- Organizarea de către AM POS Mediu a două întâlniri de programare de mare anvergură (în sectoarele de apă și deșeuri), menite să evalueze stadiul pregătirii tuturor proiectelor din cadrul celor două axe prioritare. De asemenea, în cadrul contractelor de asistență tehnică de pregătire a aplicațiilor de finanțare din sectoarele de apă și deșeuri au avut loc și sesiuni de instruire a beneficiarilor și de prezentare a cerințelor de pregătire a documentelor. Sesiunile de instruire au vizat și prezentarea posibilităților de accesare a fondurilor comunitare și a criteriilor de evaluare și selecție a proiectelor.
- AM POS Mediu a continuat în 2010 organizarea misiunilor informale de evaluare de către Comisia Europeană a 17 proiecte din sectorul de apă/ apă uzată (Timiș, Satu Mare, Neamț, Valea Jiului, Mureș, București, Sibiu, Covasna, Dolj, Prahova, Vâlcea, Harghita, Maramureș, Bacău, Mehedinți, Galați, Suceava), a 10 proiecte din sectorul de deșeuri (Covasna, Brăila, Botoșani, Cluj, Suceava, Bacău, Vaslui, București – Ilfov, Argeș, Călărași) și a 4 proiecte din sectorul de termoficare (Râmnicu Vâlcea, Oradea, Botoșani, Focșani), având ca scop discutarea principalelor aspecte critice și a măsurilor necesare în vederea accelerării finalizării acestora și transmiterii oficiale la CE spre aprobare.
- De asemenea, AM a continuat derularea celor două contracte de asistență tehnică, finanțate din Axa 6 a POS Mediu, prin care se acordă sprijin AM și Organismelor Intermediare în procesul de evaluare a proiectelor majore și a celor aferente Axei Prioritare 4. În cadrul acestor contracte s-au derulat 7 sesiuni de instruire și 7 sesiuni de instruire „on the job” cu privire la aspecte tehnico - financiare și instituționale ale proiectelor finanțate din axele 1 și 2 precum și două vizite de studiu în țări care au beneficiat de fonduri europene pentru implementarea de proiecte în domeniul infrastructurii de mediu. De asemenea, în cursul anului 2010 au fost organizate 7 sesiuni de instruire pentru potențialii beneficiari ai Axei 4, iar prin intermediul activității de help-desk, Organismele Intermediare au asigurat îndrumarea necesară în procesul de elaborare a cererilor de finanțare pentru sesiunea a patra de proiecte.
- Organizarea de întâlniri de lucru cu asistență tehnică contractată, experții JASPERS, beneficiarii și firmele de consultanță care pregătesc aplicațiile de finanțare pentru proiectele majore, astfel încât procesul de livrare a proiectelor revizuite, deși a avut întârzieri, s-a redus semnificativ, de la 2 luni la circa 2 - 3 săptămâni în cele mai multe cazuri. Cu toate acestea, în sectorul de deșeuri, livrarea documentațiilor complete a aplicațiilor de finanțare continuă să sufere întârzieri importante ce pot afecta procesul de evaluare și aprobare a proiectelor și implicit gradul de angajare a fondurilor.

- Stabilirea clară a responsabilităților direcțiilor de specialitate din cadrul MMP în procesul de aprobate a proiectelor nemajore, ca urmare a emiterii ordinului ministrului mediului și pădurilor nr. 135/2010 (elaborarea la nivelul acestor direcții a referatului tehnic care stă la baza aprobării fiecărui proiect nemajor).
 - Au fost realocate resurse umane din cadrul diverselor direcții ale AM POS Mediu către Direcția Programare și Evaluare, acest lucru ducând la eficientizarea în ansamblu a procesului de evaluare, aspect concretizat prin creșterea semnificativă a numărului proiectelor aprobate (de la 5 proiecte în 2009 la 25 în 2010) și a fondurilor angajate.
 - AM a demarat în cursul anului 2010 procedura de atribuire aferentă contractului de asistență tehnică “Asistență tehnico-economică pentru direcțiile și birourile de implementare din cadrul AM și OI POS Mediu a proiectelor finanțate din asistența financiară nerambursabilă” finanțat din Axa 6 POS Mediu, prin care se acordă sprijin AM și OI în procesul de implementare a proiectelor aprobate.
- v) Elaborarea, în urma solicitării ACIS, a unui Plan de acțiune privind absorbția fondurilor alocate pentru perioada iulie 2010 – decembrie 2011 care este structurat pe următoarele domenii:
- Atingerea țintelor de contractare, prin:
 - accelerarea procesului de aprobare a proiectelor aflate în portofoliu:
 - clarificarea problemei deficitului de finanțare, de aprox. 1 miliard de Euro, pentru proiectele din sectorul de apă - apă uzată;
 - includerea în bugetul de cheltuieli pe anul 2011, al Ministerului Mediului și Pădurilor, la nivel de credite de angajament, suma corespunzătoare valorii contractelor de finanțare ce se vor încheia pe Axa prioritară 1 suplimentar față de creditele de angajament alocate prin POS Mediu;
 - Atingerea țintelor de plăți către beneficiari:
 - Scurtarea perioadei între semnarea Contractului de Finanțare și lansarea, de către Beneficiar, a procedurilor de licitație, prin:
 - furnizarea către consultanți și beneficiari a unor modele de documentații de atribuire specifice pentru fiecare tip de contract din cadrul proiectelor;
 - instruirea beneficiarilor de a demara procedurile de achiziție anterior aprobării proiectelor de către CE/AM;
 - acțiuni de help desk permanent la OI și AM, în scopul clarificării tuturor aspectelor legate de implementarea proiectelor;
 - Scurtarea perioadei între lansarea procedurilor de licitație și semnarea contractelor din cadrul proiectelor, prin:
 - Elaborarea de către ANRMAP a unor modele standardizate pentru:
 - fișa de date a achiziției care să conțină criteriile de atribuire clare și particularizate pe tipuri de contracte;
 - clauze contractuale particularizate pe tipuri de contracte;
 - rapoarte de evaluare.
 - Organizarea de întâlniri cu Beneficiarii pe aspecte vizând aplicarea prevederilor legislației privind achizițiile publice în scopul îmbunătățirii calității evaluării ofertelor,

inclusiv cu prezența reprezentanților UCVAP, ANRMAP pentru clarificarea aspectelor legislative;

- Scurtarea perioadei între semnarea contractului și transmiterea CR de către Beneficiari, prin:
 - Impunerea de condiții mai restrictive în Contractul de Finanțare:
 - alocarea prefinanțării numai în cuantum de 15% din valoarea eligibilă, în prima tranșă, urmând ca următoarea să fie alocată doar la furnizarea dovezilor că s-a cheltuit 80% din prima tranșă;
 - obligația beneficiarilor de a transmite Cerere de Rambursare în max. 30 zile de la efectuarea fiecărei plăți;
 - obligația beneficiarilor ca în primul an de la semnarea contractului de finanțare să transmită minim 4 Cereri de Rambursare și valoarea Cererilor de Rambursare să fie egală cu cel puțin 10% din valoarea contractelor semnate până la acea dată;
 - în cazul în care, într-un interval de 4 luni de la primirea primei tranșe a prefinanțării, Beneficiarul nu transmite la OI nicio Cerere de Rambursare care să îndeplinească condițiile impuse, AM va putea începe recuperarea sumei reprezentând prefinanțarea acordată;
 - sancțiuni financiare privind nerespectarea clauzelor contractuale.
 - Organizarea de întâlniri cu Beneficiarii pe aspecte vizând implementarea proiectelor (achiziții publice – aspecte privind legalitatea încheierii actelor adiționale, aplicarea Legii nr. 10/1995 *privind calitatea în construcții*, H.G. nr. 28/2008 *privind aprobarea conținutului-cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții*), diseminarea lecțiilor învățate precum și metode aplicate în vederea deblocării problemelor apărute;
 - acțiuni de conștientizare a Beneficiarilor privind necesitatea urgentării plăților către contractori, prin utilizarea la maxim a prefinanțării ce o primesc precum și întocmirea și transmiterea Cererilor de Rambursare imediat după efectuarea plăților către contractori, inclusiv prin întâlniri la nivelul ministrului mediului și pădurilor;
 - organizarea întâlnirilor de lucru cu beneficiarii și cu OI, privind conștientizarea Beneficiarilor cu privire la respectarea termenelor și a sumelor incluse în Planurile de rambursare aferente plăților efectuate
 - elaborarea și publicarea pe site-ul AM și OI a unor instrucțiuni și recomandări vizând:
 - prevenirea depunerii de către beneficiari a unor Cereri de Rambursare incomplete sau incorecte;
 - aspecte de implementare a proiectelor care pun cele mai mari dificultăți beneficiarilor și care ridică cele mai multe întrebări din partea acestora.
 - acțiuni de help desk permanent la OI și AM, în scopul clarificării tuturor aspectelor legate de implementarea proiectului.
- Scurtarea perioadei între transmiterea CR și plata către beneficiar, prin:
 - Demararea procesului de modificare în vederea simplificării și eficientizării procedurilor de verificare la nivel OI și AM;
 - Demararea pregătirii unui proiect în vedere finanțării din Axa Prioritară 6 „Asistență Tehnică” POS Mediu pentru asigurarea unui suport permanent, pentru direcțiile și compartimentele de implementare ale AM și OI;

- Demersuri privind asigurarea stabilității structurilor de management și creșterea capacității administrative a AM și OI prin angajarea personalului necesar și participarea acestuia la sesiuni de instruire.
- Atingerea țintelor de transmitere la ACP a Declarațiilor de Cheltuieli
 - Alocarea în bugetul MMP, cu ocazia rectificării bugetului de stat pe anul 2010, la Titlul 56 – Proiecte cu finanțare nerambursabilă, art. 56.21 și 56.22 a sumelor necesare pentru plata contribuției din bugetul de stat solicitate prin cererile de rambursare ale beneficiarilor;
 - Alocarea, lunară, cu prioritate, de către Ministerul Finanțelor Publice, a creditelor bugetare solicitate de către MMP pentru plata contribuției din bugetul de stat, incluse în cererile de rambursare ale beneficiarilor;
 - Alocarea de către MFP, în bugetul MMP pe anul 2011, a sumelor propuse pentru a permite atingerea țintelor de plăți și de declarații de cheltuieli propuse prin Planul de acțiune.

2.4.2. Efectele crizei economice asupra beneficiarilor proiectelor finanțate prin POS Mediu

În ceea ce privește **autoritățile publice locale**, cel mai important efect negativ al crizei economice și financiare mondiale din ultimii ani, care a dus la reducerea posibilităților de cofinanțare a proiectelor finanțate din fonduri comunitare, a fost **reducerea gradului de realizare a veniturilor proprii prognozate**.

Concret, criza economică și financiară mondială a cauzat, începând cu ultimul trimestru din 2008, atât scăderea volumului de servicii prestate cât și scăderea volumului de mărfuri produse de către agenții economici locali. În consecință, pentru a putea face acestor reduceri ale volumului activității și a se menține pe piață, agenții economici au fost nevoiți să ia o serie de măsuri de reducere a cheltuielilor pentru a reduce pierderile înregistrate. Măsurile luate în acest sens au constat în disponibilizarea unei părți a angajaților, modificări ale regimului de lucru, trimiterea angajaților în concediu fără plată sau trecerea acestora în șomaj tehnic.

Prin urmare, atât scăderea volumului activităților agenților economici, cât și măsurile luate de către aceștia pentru reducerea pierderilor, au dus la scăderea sumelor impozabile, traduse în reducerea gradului de realizare a veniturilor proprii prognozate a fi strânse la bugetele locale, dar și în creșterea cheltuielilor publice privind ajutoarele de șomaj.

Alt efect negativ al crizei economice și financiare mondiale asupra posibilităților autotităților publice locale de cofinanțare a proiectelor finanțate din fonduri comunitare, l-a reprezentat **măsurile luate la nivel guvernamental pentru reducerea cheltuielilor bugetare, cu efecte și asupra resurselor alocate autorităților publice locale**.

Aceasta reducere a sumelor defalcate din TVA alocate de la Bugetul de Stat către bugetele locale a însemnat că sumele astfel reduse au trebuit completate din sumele de la bugetele locale reprezentând veniturile proprii, sume care au înregistrat ele însele scăderi majore comparativ atât cu anii precedenți cât și cu valorile prognozate pentru anul 2010.

Pentru a răspunde acestor efecte negative ale crizei economice asupra bugetelor locale, autoritățile publice locale au recurs la o serie de măsuri pentru reducerea cheltuielilor și atragerea de surse alternative de finanțare.

Efectele crizei economice și financiare mondiale au fost puternic resimțite și **de agenții economici** care își desfășoară activitatea în țara noastră. Aceste efecte pot fi împărțite în două categorii.

Prima categorie se referă la **efectele directe ale modificărilor înregistrate de piețele pe care activau agenții economici**, ca urmare a crizei. În acest sens, principalele efecte negative asupra activităților agenților economici care activau în România, au fost:

- Apariția unor dificultăți majore în ceea ce privește obținerea finanțării necesare pentru asigurarea lichidităților, ca urmare a blocajului înregistrat pe piața creditelor;
- Reducerea severă a cererii de bunuri și servicii atât pe piețele externe cât și pe cele interne, ceea ce a dus la diminuarea producțiilor realizate și a serviciilor oferite, traduse în reduceri de personal și diminuarea veniturilor încasate;
- Apariția unor blocaje financiare cauzate de apariția tot mai multor întârzieri la plată pe diferitele paliere ale procesului de producție, blocaje care s-au propagat de sus în jos (reducerea volumelor de bunuri și servicii vândute a creat dificultăți în plata la zi către producători, care la rândul lor au înregistrat întârzieri la plată către furnizorii de materii prime);
- Creșterea costurilor cu utilitățile, în special în privința energiei;

Cea de-a doua categorie este legată de **măsurile fiscale luate de guvern** ca urmare a efectelor crizei asupra veniturilor la bugetul statului.

Deși datele aferente anului 2010 arată o relativă îmbunătățire a situației, totuși, mediul privat înămpina încă serioase dificultăți și la finele anului 2010.

Efectele crizei economice și financiare din România au fost resimțite într-o anumită măsură și de beneficiarii proiectelor finanțate din POS Mediu (operatorii regionali de apă, consiliile județene, ONG-urile sau instituțiile publice), prin:

- Capacitatea redusă a beneficiarilor de a asigura cofinanțarea proiectelor;
- Fluctuația personalului la nivelul beneficiarilor POS Mediu;
- Fluctuația personalului din cadrul AM și OI etc.

2.4.3. Măsuri pentru simplificarea mecanismelor de implementare și eliminarea blocajelor și întârzierilor în absorbție

Printre măsurile puse în aplicare de Guvernul României în anul 2010, care au avut un impact direct atât asupra implementării proiectelor finanțate din POS Mediu, dar și asupra procesului de absorbție în general, se numără:

- Dublarea cotei maxime de prefinanțare, de la 15% la 30% din valoarea eligibilă a contractului de finanțare;
- Asigurarea resurselor financiare pentru beneficiarii instituțiilor ale administrației publice centrale prin alocarea în bugetul de stat a valorii integrale a proiectelor;
- Modificarea legislației fiscale (OUG nr. 57/2010 pentru completarea unor acte normative din domeniul finanțelor publice în scopul facilitării planificării multi-aniuale, prin eliminarea

obligativității pentru beneficiarii publici care au efectuat avansuri către contractori de a recupera sumele până la sfârșitul anului, dacă nu sunt justificate prin bunuri livrate, lucrări;

- Introducerea opțiunii, pentru beneficiarii privați, de deschidere a conturilor de proiect și la bănci comerciale, anterior existând obligativitatea ca aceste conturi să fie deschise la Trezoreria Statului;
- Accelerarea procedurilor de licitare prin modificarea legislației privind achizițiile publice, în sensul diminuării perioadelor de licitare și al flexibilizării procesului prin posibilitatea de a utiliza o procedură accelerată de licitare;
- Flexibilizarea criteriului de eligibilitate a solicitanților privind lipsa datoriilor la bugetele publice, în sensul luării în considerare a datoriilor nete și al acceptării la depunerea de proiecte a unor solicitanți cu datorii nete modice la bugetele publice;
- Introducerea posibilității de a gaja/ipoteca active relevante pentru proiect (terenuri, clădiri) pentru a contracta credite legate strict de asigurarea finanțării pentru proiecte (H.G. nr. 606/2010 *privind stabilirea unor măsuri de accelerare a implementării instrumentelor structurale*);
- Aprobarea Programului de sprijin pentru beneficiarii proiectelor finanțate din instrumentele structurale ale Uniunii Europene alocate României, prin garantarea creditelor contractate de către beneficiarii acestor fonduri în vederea asigurării contribuției proprii la finanțarea proiectelor (OUG nr. 9/2010 *privind aprobarea Programului de sprijin pentru beneficiarii proiectelor în domenii prioritare pentru economia românească, finanțate din instrumentele structurale ale Uniunii Europene alocate României*);
- Completarea cadrului legislativ specific pentru fluxurile financiare aferente fondurilor structurale și de coeziune, respectiv Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64/2009 *privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență*, prin includerea administrațiilor parcurilor, instituții publice cu personalitate juridică în subordinea R.N.P. „Romsilva” din cadrul Ministerului Mediului și Pădurilor, în categoria beneficiarilor cărora li se restituie contravaloarea TVA aferentă cheltuielilor eligibile din cadrul proiectelor finanțate prin programele operaționale;
- Adoptarea unui Plan de măsuri prioritare pentru accelerarea absorbției fondurilor structurale și de coeziune, care vizează măsuri pe termen scurt și mediu de:
 - întărire a capacității administrative a structurilor responsabile cu coordonarea, managementul și controlul instrumentelor structurale, precum și a beneficiarilor publici
 - planificare strategică la nivelul fiecărei Autorități de Management și organism Intermediar a țintelor de contractare și plăți până în decembrie 2011
 - accelerare a implementării proiectelor și efectuarea plăților prin:
 - rezilierea contractelor de finanțare cu beneficiarii care înregistrează întârzieri majore nejustificate pentru începerea efectivă a implementării
 - stabilirea unui sistem de monitorizare a duratei verificării cererilor de rambursare și de efectuare a plăților, pentru identificarea întârzierilor majore și luarea de măsuri corective

- introducerea obligației pentru beneficiarii instituții publice centrale de a transmite cereri de rambursare în maximum trei luni de la efectuarea plăților pentru proiect din fondurile alocate la Titlul bugetar 56

Având în vedere că pe parcursul anului 2010 Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 din 11 iulie 2006 de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 a fost modificat și completat prin Regulamentul (UE) nr. 539/2010 din 16 iunie 2010, AM POS Mediu a implementat aceste prevederi prin completarea și modificarea în special a contractelor de finanțare și ghidurilor solicitanților. O modificare importantă privește ridicarea pragului pentru declararea proiectelor majore de la 25 milioane Euro la 50 de milioane de Euro

În ceea ce privește simplificarea și ajustarea condițiilor de accesare a finanțării din POS Mediu, s-au întreprins următoarele acțiuni:

- ✓ revizuirea și publicarea Ghidurilor pentru solicitanți aferente următoarelor axe prioritare:
 - Axa Prioritară 1 „Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată”.
 - Axa Prioritară 2, Domeniul Major de Interventie 1 - „Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor”.
 - Axa Prioritară 3 „Reducerea poluării provenite de la sistemele de incalzire urbana in localitatile cele mai afectate”.
 - Axa Prioritară 5 „Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor natural in zonele cele mai expuse la risc”.
- ✓ revizuirea listei de cheltuieli eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul POS Mediu, modificare aprobată prin Ordinul comun al ministrului mediului și ministrului finanțelor publice nr 1415/3399 din 6 noiembrie 2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului operațional sectorial "Mediu" 2007 – 2013, cu modificările și completările următoare;
- ✓ reducerea termenelor de pregătire a proiectelor majore, ca urmare a experienței acumulate în procesul de pregătire/evaluare a primelor proiecte majore.
- ✓ revizuirea procedurilor operaționale de evaluare și selecție a proiectelor.

Pentru Axa Prioritară 4 din POS Mediu:

- ✓ finalizarea procesului de evaluare și aprobare a proiectelor depuse în cadrul sesiunii a treia de proiecte în cadrul Axei 4 (protecția naturii) și lansarea celei de-a patra sesiuni de depunere proiecte după revizuirea ghidului solicitantului;
- ✓ Reducerea numărului de documente solicitate la depunerea proiectului (anumite documente sunt solicitate numai în cazul în care proiectul este aprobat);
- ✓ Depunerea și evaluarea continuă a proiectelor – pentru accelerarea procesului de aprobare.
- ✓ Facilitarea procesului de evaluare a proiectelor precum și acordarea de sprijin potențialilor beneficiari în scrierea Aplicațiilor de Finanțare prin asistență specializată pentru evaluarea proiectelor aferente acestei axe prioritare și instruirea potențialilor beneficiari.
- ✓ Modificarea Ghidului Solicitantului ca urmare a experienței acumulate din sesiunile anterioare de proiecte, ca și datorită unor propuneri ale potențialilor beneficiari.

2.5. MODIFICĂRI IMPORTANTE ÎN SENSUL ARTICOLULUI 57 DIN REGULAMENTUL Consiliului Nr. 1083/2006

Nu este cazul.

2.6. COMPLEMENTARITATEA CU ALTE INSTRUMENTE

Asigurarea complementarității, în înțelesul prevederilor regulamentare, implică în etapa implementării programelor operaționale existența unui mecanism structurat, care să permită, pe de o parte, evitarea dublei finanțări a unei acțiuni, iar, pe de altă parte, dezvoltarea unei sinergii între acțiunile finanțate din diverse instrumente financiare (nu numai instrumente structurale, ci și diverse programe naționale sau programe și inițiative comunitare).

Din punctul de vedere al evitării dublei finanțări, în anul 2010, instrumentul de monitorizare pe care îl reprezintă SMIS a permis AM/OI, prin gradul de încărcare a datelor atins, să identifice proiectele cu risc, având în vedere îndeosebi domeniile de intervenție unde potențialele suprapuneri au fost stabilite din etapa de programare. Astfel, interogarea bazei de date din SMIS permite căutarea proiectelor pentru care un beneficiar a obținut finanțare în cadrul mai multor programe operaționale.

În ceea ce privește complementaritatea cu intervențiile finanțate din alte fonduri comunitare, cum sunt Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală sau Fondul European pentru Pescuit, Autoritatea de Management pentru POS Mediu a continuat și în 2010 modul de lucru stabilit în baza protocolului P46/14.08.2007 cu Autoritatea de Management pentru PNDR cu privire la informarea reciprocă sau clarificarea unor aspecte legate de finanțarea unor proiecte din domenii complementare. În mod specific, în anul 2010 au existat consultări cu privire la investițiile din sectoarele de apă/apă uzată și deșeuri. În baza protocolului, cele două autorități centrale se informează periodic, atât cu privire la propunerile de proiecte depuse pentru finanțare, cât și asupra proiectelor aprobate. De asemenea, la nivel local, structurile teritoriale ale celor 2 autorități de management (OI POS Mediu și Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit) au o colaborare permanentă, astfel încât să fie evitate orice fel de suprapuneri între investițiile finanțate prin cele doua programe.

Mai mult, participarea reprezentanților AM la reuniunile comitetelor de monitorizare ale programelor operaționale care finanțează intervenții complementare a permis cunoașterea nemijlocită a oricăror modificări intervenite cu privire la activitățile finanțate, beneficiarii eligibili sau criteriile de eligibilitate, astfel încât și din acest punct de vedere a putut fi evitat riscul unor suprapuneri sau duble finanțări.

În ceea ce privește coerența intervențiilor finanțate la nivel regional din diverse fonduri comunitare și naționale, cel mai relevant exemplu îl constituie mecanismul pus în practică pentru implementarea politicii polilor de creștere, care a permis în anul 2010 aprobarea în cadrul Comitetului de Management pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale, odată cu Planurile Integrate de Dezvoltare a celor 7 poli de creștere, a listelor de proiecte prioritare pentru acești poli. Finanțarea acestor proiecte se realizează atât din programele operaționale finanțate din instrumente structurale, cât și din Programul Național de Dezvoltare Rurală sau din alte programe de investiții.

Programul Operațional Sectorial „Mediu” acoperă câteva domenii de interes pentru dezvoltarea regiunilor. De aceea, POS Mediu finanțează investiții complementare cu majoritatea celorlalte programe operaționale, contribuind astfel la dezvoltarea în ansamblu a regiunilor și a întregii țări.

Pe parcursul anului 2010, au existat o serie de situații (în particular pentru sectorul de apă) în care s-au constatat potențiale suprapuneri între proiectele finanțate din POS Mediu și cele finanțate prin alte

instituții și surse de finanțare (MDRT – Compania Națională de Investiții, MDRT – Programul Phare, Cancelaria Primului Ministru – Ordonanța 7/2006, etc). Ca atare, au fost necesare ajustări ale proiectelor pentru evitarea suprapunerilor. De asemenea, în unele cazuri, proiectele POS Mediu au trebuit modificate (schimbări de soluții tehnice, modificări ale costurilor de investiții etc.), pentru a asigura corelarea cu investiții similare în derulare. Prin eforturile AM și OI POS Mediu, situațiile de dublă finanțare au fost evitate, însă existența acestor necorelări a determinat întârzieri considerabile în finalizarea aplicațiilor.

De asemenea, în anul 2010 AM POS Mediu a avut consultări periodice cu AM POR cu privire la proiectele din sectoarele de deșeuri și situri contaminate finanțate prin cele două programe operaționale. Grație acestor consultări s-a reușit rezolvarea unor situații de suprapuneri și de potențială dublă finanțare și s-a asigurat o mai bună coordonare și complementaritate a investițiilor.

În plus, în cursul anului trecut au avut loc consultări între MMP – AM POS Mediu, MDRT, ACP, ACIS, ANRSC și MAI în vederea clarificării unor aspecte referitoare la extinderea/completarea anumitor facilități realizate prin programul PHARE pentru care a fost propusă la nivelul Master Planurilor județene din sectorul deșeurilor integrarea acestora în cadrul sistemelor de management integrat al deșeurilor, în vederea optimizării costurilor de investiții și operare. În urma consultărilor, s-a concluzionat că integrarea facilităților PHARE în cadrul proiectelor POS Mediu este necesară și oportună, urmând a conduce în final la asigurarea unor tarife suportabile pentru populația beneficiară.

2.7. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Sistemul de monitorizare

Sistemul de monitorizare nu a suferit modificări semnificative pe parcursul anului 2010. Pentru asigurarea unei monitorizări eficiente, AM a delegat Organismelor Intermediare, încă din anul 2009, atribuții în monitorizarea contractelor încheiate de Beneficiari.

Ca urmare a verificărilor efectuate de Organismele Intermediare (OI) cu privire la conformitatea Documentațiilor de Atribuire cu prevederile Studiilor de Fezabilitate sau a Cererilor de Finanțare (în cazul Axei 4), AM, în baza rapoartelor privind conformitatea contractelor/actelor adiționale încheiate de beneficiari, certifică eligibilitatea cheltuielilor din cadrul contractelor (incluzând și conformitatea acestora cu Studiul de fezabilitate /Cererea de Finanțare și cu Documentația de atribuire).

De asemenea, OI-urile au fost delegate să efectueze monitorizarea îndeplinirii indicatorilor fizici, financiari și de performanță privind implementarea proiectelor precum și respectarea planurilor de achiziții, a planurilor financiare și a planurilor de rambursare pe 24 luni, conform prevederilor contractelor de finanțare.

Procesul de monitorizare, prin sistemul instituțional și operațional stabilit, asigură colectarea datelor privind implementarea operațiunilor (nivelul Beneficiarilor), verificarea acestora (nivelul Organismelor Intermediare), agregarea datelor la nivelul programului (nivelul Autorității de Management), raportarea către Comitetul de Monitorizare și Comisia Europeană.

Și în cursul anului 2010, sistemul de monitorizare a proiectelor implementate prin POS Mediu a fost dezvoltat prin îmbunătățirea procedurilor de lucru pe baza recomandărilor formulate de către Autoritatea de Audit în contextul procesului de evaluare a conformității de sistem dar și a auditului de operațiuni.

Comitetul de Monitorizare POS Mediu

În anul 2010, AM POS Mediu a organizat două reuniuni oficiale ale Comitetului de Monitorizare (în lunile iunie și noiembrie). Principalele subiecte abordate au fost: evoluția generală a POS Mediu, menținerea stabilității la nivelul structurilor de gestionare a POS Mediu - AM, Organisme Intermediare, consolidarea portofoliului de proiecte majore aprobate și în pregătire, problemele întâmpinate în implementarea proiectelor și măsurile ce se impun a fi adoptate, deficitul de finanțare înregistrat în cazul Axei Prioritare 1 și soluțiile propuse pentru remedierea acestei stări de fapt. În cadrul fiecărei reuniuni, reprezentanții Comisiei Europene și-au exprimat sprijinul pentru AM și OI POS Mediu, insistând asupra necesității intensificării eforturilor personalului din cadrul acestor structuri pentru accelerarea ritmului de pregătire și aprobare a proiectelor din portofoliu și în mod deosebit de identificare a soluțiilor pentru creșterea gradului de absorbție a fondurilor.

Comitetul de Monitorizare organizat în luna iunie 2010 a aprobat Raportul Anual de Implementare a POS Mediu pentru anul 2009.

SMIS - CSNR (Sistemul Unic de Management al Informației)

Pe parcursul anului 2010 au fost înregistrate progrese semnificative în introducerea de date, atât în ceea ce privește colectarea de date referitoare la proiecte (cereri de finanțare, proiecte aprobate și contracte de finanțare) cât și cele referitoare la cererile de rambursare și declarațiile de cheltuieli.

Aceste progrese au fost impulsionate prin implementarea măsurilor din Planul de Acțiune pentru funcționarea în timp real a SMIS-CSNR, ce a vizat cu prioritate ajungerea la zi cu înregistrarea datelor istorice. Măsurile au inclus pe de o parte, simplificări procedurale în ceea ce privește introducerea datelor istorice în sistem și, pe de altă parte, mobilizarea tuturor resurselor umane, disponibile la nivelul fiecărei structuri, inclusiv la nivelul ACIS, cu scopul de a crește volumul datelor înregistrate în SMIS-CSNR.

În cursul anului 2010, ART4SMIS, instrumentul adițional de raportare al SMIS-CSNR, care utilizează în timp real baza de date a SMIS, a fost completat cu noi liste, punând la dispoziția utilizatorilor sistemului mai multe informații pentru realizarea de rapoarte. Totodată, pe parcursul anului, cu ajutorul ART4SMIS au fost verificate declarațiile de cheltuieli transmise de către autoritățile de management către Autoritatea de Certificare și Plată, pornind de la cererile de rambursare depuse de beneficiari.

În vederea facilitării procesului de introducere de date, au fost aduse îmbunătățiri aplicației SMIS-CSNR, dezvoltate în cadrul contractului „Implementarea nevoilor imediate de dezvoltare și mentenanță pentru SMIS-CSNR” și a fost demarată procedura de achiziționare de suport extern pentru introducerea de date, prin procedura de cerere de oferte „Sprijin pentru actualizarea informațiilor în SMIS-CSNR”. Ca soluție pe termen lung, ACIS urmează să extindă SMIS-CSNR către potențialii Beneficiari și Beneficiarii de instrumente structurale prin dezvoltarea unei aplicații conexe, folosind tehnologii web, accesibilă pe internet, denumită MySMIS. MySMIS va reduce considerabil efortul, cuantificat în resurse umane și timp, la nivelul structurilor responsabile de gestionarea și implementarea Instrumentelor Structurale, prin colectarea electronică a informațiilor direct de la Beneficiari. Procedura de achiziție publică a fost lansată în luna decembrie 2010.

Pe parcursul anului 2010, s-a asigurat instruirea continuă a utilizatorilor SMIS, acoperind toate funcționalitățile sistemului, prin contractul „Dezvoltarea unei comunități eficiente și profesioniste de utilizatori SMIS-CSNR”. Au fost organizate 82 de sesiuni de instruire pentru utilizatori precum și 5

sesiuni de training la nivel avansat pentru Coordonatorii SMIS desemnați. În cadrul acestor sesiuni au participat aproximativ 120 de utilizatori SMIS-CSNR la nivelul AM POS Mediu și organismelor intermediare.

În cursul anului 2010, un număr de 88 de utilizatori SMIS-CSNR la nivelul AM POS Mediu și 154 de utilizatori la nivelul organismelor intermediare au introdus date în timp real în cadrul tuturor modulelor componente SMIS-CSNR, acesta fiind complet operațional. Astfel, au introduse date în cadrul celor șase axe prioritare și la nivelul tuturor domeniilor majore de intervenție.

Din punct de vedere financiar, AM POS Mediu a reușit introducerea tuturor cererilor de rambursare în timp real. Declarațiile lunare de cheltuieli au fost generate corect prin intermediul ART4SMIS, reușindu-se astfel reconcilierea operativă cu Autoritatea de Certificare și Plată.

EVALUARE

Evaluarea POS Mediu

Planul multi-anual de evaluare pentru POS Mediu prevede evaluarea intermediară a programului pentru anul 2011, având în vedere că o parte importantă din proiectele propuse pentru finanțare din POS Mediu în perioada 2007-2013 sunt proiecte majore, în sensul prevederilor Regulamentului Consiliului nr. 1083/2006, cu modificările și completările ulterioare (cu o valoare mai mare de 50 milioane Euro), care necesită, prin natura lor, o perioadă mai lungă de timp pentru pregătire, aprobare și implementare. În acest sens, este evident că progrese semnificative privind aceste proiecte vor fi înregistrate abia începând cu perioada 2011 - 2012.

Astfel, în a doua parte a anului 2010 au fost demarate procedurile privind încheierea, prin Axa Prioritară 6 Asistență Tehnică a contractului privind evaluarea intermediară a POS Mediu. Termenii de referință pentru acest contract au fost stabiliți în urma consultării Comisiei Europene – DG Regio, iar principalele activități ale acestei evaluări au fost prezentate la ultima reuniune a Comitetului de Monitorizare din luna noiembrie 2010.

Obiectivul general al evaluării intermediare este de contribui la implementarea cu succes a Programului Operațional Sectorial „Mediu” 2007-2013 prin evaluarea progresului și a performanțelor înregistrate în gestionarea și implementarea acestuia, pentru perioada cuprinsă între 11 iulie 2007 și 31 decembrie 2010.

Evaluarea intermediară a POS Mediu se va axa în principal pe 2 direcții de acțiune:

- A. Evaluarea contribuției POS Mediu la implementarea și realizarea obiectivelor strategice asumate la nivel național și European.
- B. Evaluarea procesului de implementare a POS Mediu și a progresului înregistrat în implementarea programului și atingerea obiectivelor

În același timp vor fi avute în vedere aspecte orizontale precum:

- Identificarea lecțiilor învățate și a măsurilor necesare pentru atingerea obiectivelor POS Mediu, inclusiv cele privind dezvoltarea capacităților relevante (umane, materiale, financiare, informaționale).

- Acoperirea tuturor axelor prioritare ale programului, precum și a întregului sistem de gestionare și implementare a POS Mediu.
- Identificarea realizărilor, a exemplelor de bune practici, a oportunităților și perspectivelor viitoare în legătură cu implementarea programului.

Totodata, trebuie mentionat ca in ultima parte a anului 2010, ACIS a inițiat un exercițiu de evaluare a investițiilor finanțate din POS Mediu (și POS Transport) in particular din prisma implicațiilor crizei economice asupra acestora. Evaluarea a contribuit la realizarea unui raport sinteză, la nivelul CSNR, vizând posibilitățile de îmbunătățire a impactului intervențiilor instrumentelor structurale. Evaluarea POS Mediu a avut loc pe toată durata lunii octombrie 2010 (analiză documente strategice si operaționale, interviuri) și a vizat relevanța, complementaritatea, eficacitatea și eficiența POS Mediu. De asemenea concluziile acestui raport au fost prezentate la reuniunea Comitetului de Monitorizare din a doua jumătate a anului 2010.

La nivelul Autorității pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale (ACIS) se desfășoară evaluări externe cu caracter orizontal, în scopul îmbunătățirii capacității naționale de absorbție și a implementării generale a Cadrului Strategic Național de Referință 2007-2013.

I. ACIS a finalizat în luna august 2010, raportul „*Evaluarea formativă a instrumentelor structurale în România*”, ale cărui principale constatări și concluzii au fost următoarele:

- Sistemul de coordonare și implementare a instrumentelor structurale din România manifestă tendința de supra-reglementare (gold-plating), impunând o arie de control de 100%, precum și multe niveluri de verificare;
- Ritmul actual al efectuării plăților constituie un risc major pentru atingerea țintei de absorbție totală;
- Printre cauzele principale ale absorbției scăzute se numără procedurile de achiziție (din cauza legislației complicate și a obiceiului înrădăcinat de a contesta rezultatele procedurii de atribuire), dificultățile în accesarea împrumuturilor (din cauza politicilor de creditare mai stricte);
- Asistența Tehnică din Instrumentele Structurale nu a fost utilizată intens din cauza disponibilității ultimelor fonduri de pre-aderare, a constrângerilor bugetare pe fondul crizei economice, precum și a procedurilor dificile și lente de achiziții publice;
- A fost derulat un număr limitat de campanii de comunicare, în principal din cauza ritmului lent al aprobării și contractării măsurilor de informare și publicitate și a susținerii în mod substanțial prin asistență Phare a activităților de comunicare;
- Criteriile de selecție a proiectelor tind să pună accentul pe eficacitate și pe eficiență într-o mai mare măsură decât cele de eligibilitate.

Evaluarea a recomandat realizarea unui plan de măsuri detaliat menit să îmbunătățească considerabil ritmul de absorbție a instrumentelor structurale, luându-se în considerare:

- accelerarea proceselor de efectuare a plăților și sporirea motivației entităților publice de a solicita rambursările,
- realocarea fondurilor neaccesate către intervențiile promițătoare,
- identificarea de noi modalități și mijloace de ocupare a posturilor vacante,
- stabilirea unei relații dintre AM/OI bazate pe eficiență,
- proiectarea și introducerea unui sistem de „planificare a cererilor” în vederea unei mai bune coordonări a calendarului lansărilor de apeluri de proiecte, evitându-se astfel apariția vârfurilor excesive în procesul de primire și procesare a aplicațiilor.

Alte recomandări ale evaluării vizează:

- revizuirea legislației privind achizițiile publice;
- scutirea IMM-urilor de obligația de a asigura garanții de pre-finanțare, care reduc lichiditățile, în special în cazul intervențiilor cu bugete reduse și risc moderat;
- investigarea posibilităților de a utiliza alocarea externă nerambursabilă destinată Asistenței Tehnice fără co-finanțare națională sau cu co-finanțare națională redusă, inter alia prin extinderea listei de costuri eligibile;
- îmbunătățirea activității de comunicare prin identificarea clară a indicatorilor, astfel încât activitățile de informare și publicitate să fie mai bine evaluate, și prin măsurarea în mod regulat a impactului acțiunilor de informare și publicitate prin intermediul sondajelor sau chestionarelor;
- acordarea unui rol mai important criteriilor de eligibilitate față de cel al criteriilor de selecție a proiectelor în procesul de filtrare a cererilor de finanțare, printr-o mai bună identificare a tipurilor de solicitanți potențiali și prin formularea unor criterii mai complexe.

Raportul de evaluare a fost prezentat părților interesate în cadrul Comitetului de Management pentru Coordonarea Instrumentelor Structurale din luna septembrie 2010, iar recomandările propuse de evaluatori au fost, în general, acceptate.

Raportul a fost ulterior transmis Primului Ministru al României, miniștrilor coordonatori ai autorităților de management și Comisiei Europene (DG Regio și DG Ocupare), iar rezultatele au fost diseminate în cadrul unui seminar live online pe canalul de știri HotNews. Materialele aferente seminarului s-au bucurat de peste 6.500 vizualizări. Rezumatele evaluării sunt postate pe pagina web oficială a instrumentelor structurale (www.fonduri-ue.ro) și pe pagina web a Programului Operațional Asistență Tehnică (www.poaat.ro).

- a) II. La sfârșitul anului 2010 se aflau într-un stadiu avansat de elaborare trei studii de evaluare: Provocări legate de capacitatea beneficiarilor publici și privați ai instrumentelor structurale;
- b) Examinarea investițiilor în infrastructura de transport și mediu;
- c) Sinteza evaluărilor intermediare ale Programelor Operaționale.

Aceste studii urmează a fi finalizate până în luna aprilie 2011.

a). Raportul *Provocări legate de capacitatea beneficiarilor instrumentelor structurale* realizează o analiză și explorează modul în care capacitatea beneficiarilor instrumentelor structurale influențează performanța fondurilor și atingerea rezultatelor așteptate.

Evaluarea abordează proiecte de pe întregul teritoriul României. Din punct de vedere cantitativ, studiul acoperă 1.429 de proiecte, reprezentând proiectele aprobate până la data 30 iunie 2009. Din punct de vedere al perioadei de timp, studiul acoperă perioada dintre data deciziei de finanțare a proiectelor aprobate și data plăților finale aferente respectivelor proiecte.

Concluziile preliminare ale acestui studiu erau următoarele:

- Sistemul de bugetare multianuală nu este încă aplicat, ceea ce impune limitări și constrângeri în ceea ce privește cofinanțarea proiectelor sprijinite din instrumentele structurale, durabilitatea și impactul acestora pe termen lung;
- Recuperarea taxei pe valoarea adăugată (TVA) are o influență majoră asupra capacității beneficiarilor de a mobiliza resurse financiare, afectându-le fie fluxul financiar al proiectelor, fie capacitatea de a propune alte proiecte;
- Procedurile de achiziții publice afectează în mod semnificativ capacitatea beneficiarilor de a gestiona și implementa proiecte finanțate din instrumentele structurale și, în final, capacitatea lor de a obține rambursarea cheltuielilor de pre-finanțare;

- În pofida crizei economice, în continuare nu există suficientă înțelegere la nivelul beneficiarilor, îndeosebi din administrația publică locală, a faptului că instrumentele structurale reprezintă o oportunitate pentru diversificarea resurselor financiare și nu o înlocuire a surselor proprii;
- Monitorizarea sistematică a proiectelor, împreună cu implicarea constantă a managerilor, exercită o influență pozitivă substanțială asupra implementării proiectelor;

b). Raportul *Examinarea investițiilor în infrastructura de transport și mediu* are ca obiectiv furnizarea unei examinări orizontale a proiectelor de investiții în infrastructura de transport și mediu pentru a genera informații cu caracter evaluativ necesare realizării sintezei evaluărilor intermediare. Raportul a generat următoarele concluzii preliminare:

POS Transport:

- Criza afectează finanțarea disponibilă, declanșând nevoia de reformă a sectorului pentru a răspunde condiționalităților externe;
- Obstacolele interne ale implementării sunt fluctuațiile de personal, schimbările de management și organizaționale și aversiunea față de risc;
- Obstacolele externe constau în problemele recurente precum exproprierea terenurilor, contestațiile la licitații, cererile de despăgubire și greșelile de proiectare.

POS Mediu:

- Schimbările contextului socio-economic determinate de criza economică nu afectează relevanța intervențiilor strategiei programului;
- Proiectele POS Mediu sunt complementare celor mai multe programe majore finanțate din fonduri UE (POR, POS CCE, PNDR);
- Nivelul de depunere a proiectelor este peste ținta stabilită, aprobarea proiectelor este întârziată, iar plățile sunt întârziate;
- Cele mai multe dintre proiectele POS Mediu cu întârzieri în implementare au probleme cu procesul de achiziții publice;
- Beneficiarii nu își asumă proiectele în etapa de pregătire ceea ce generează obstacole în implementarea proiectelor.

c) Pe baza evaluărilor intermediare ale programelor operaționale, sub coordonarea ACIS, este elaborat un *Raport sinteză* care analizează o serie de aspecte strategice, precum

- Consecințele crizei economice asupra strategiei și a implementării PO;
- Relevanța, eficiența și eficacitatea programelor operaționale;
- Relevanța mecanismelor de implementare;
- Potențialul de îmbunătățire a impactului investițiilor, inclusiv creșterea sinergiei și complementarității între programe și priorități.

Dintre concluziile preliminare ale raportului pot fi reținute următoarele:

- Deși importantă, criza nu cere în sine o modificare fundamentală a CSNR sau a Strategiilor PO. Totuși, ea are un efect semnificativ asupra implementării acestora și, în mod special, asupra ritmului de implementare.
- Este necesară continuarea procesului de îmbunătățiri incrementale, dar este improbabil că va fi suficient pentru a asigura accelerarea absorbției și a implementării. Drept urmare, sunt necesare și alte măsuri, printre care, în mod special, este nevoie de realocări care să fie planificate rapid și puse în aplicare;
- În principiu, există sinergii și complementarități între Programe și între Priorități în cadrul Programelor. La nivelul cel mai extins, CSNR implică o serie de PO complementare, iar în etapa de evaluare ex-ante s-au depus eforturi considerabile pentru a asigura faptul că suprapunerile sau duplicările sunt reduse la minim. O slăbiciune discutabilă ar fi aceea că nivelul de coordonare și cooperare se concentrează foarte mult pe proceduri și procese, mai degrabă decât pe problemele

implementării „pe teren”. Când este nevoie de cooperare pe fond, dovezile de cooperare practică efectivă nu sunt numeroase.

Pe parcursul anului 2010, personalul Direcției Programare Evaluare a participat la reuniunile Grupului de Lucru pentru Evaluare, coordonat de Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul ACIS și s-a implicat activ în derularea proiectelor de evaluare ce au vizat activitatea AM POS Mediu.

3 – IMPLEMENTAREA POS MEDIU PE PRIORITĂȚI

3.1. AXA PRIORITARĂ 1: EXTINDEREA ȘI MODERNIZAREA SISTEMELOR DE APĂ/APĂ UZATĂ

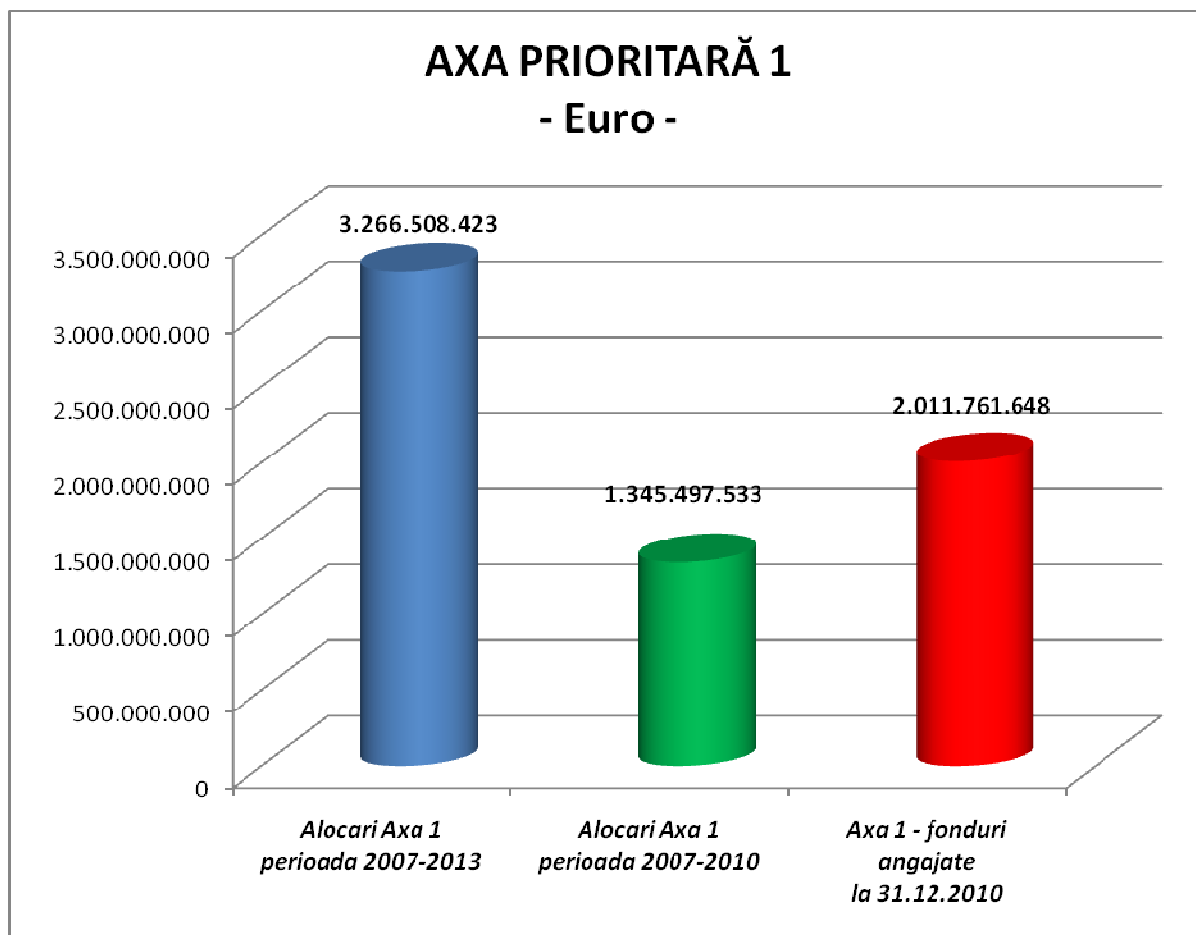
3.1.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate

➤ Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității

Evoluția portofoliului de proiecte

Aspecte cheie

- Aprobarea a 9 proiecte majore: Bistrita-Năsăud, Arad, Vrancea, Iasi, Dambovita, Ilfov, Braila, Constanta, Alba, în valoare totală de 1078,34 mil. Euro, din care contribuția UE în valoare de 819,31 milioane Euro;
- Evaluarea și transmiterea la CE a 10 proiecte majore (Buzău, Timiș, Neamț, Satu Mare, Covasna, Mureș, Dolj, Sibiu, Hunedoara – Valea Jiului, Bihor), în valoare de 999, 85 mil. Euro, din care contribuția UE în valoare de 772,47 milioane Euro;
- Continuarea procesului de pregătire a celor 13 proiecte majore rămase în portofoliu, în valoare totală de **1.380,78 milioane Euro**, după cum urmează:
 - Pregătirea și evaluarea unui Master Plan (Caraș Severin);
 - Accelerarea procesului de pregătire a aplicațiilor de finanțare pentru un număr de 12 aplicații de finanțare (Mehedinți, Vâlcea, Bacău, Prahova, Harghita, Maramureș, Galați, Suceava, Botoșani, Arges, Deva – Hunedoara, București) elaborate și evaluate de către AM; acestea urmează a fi transmise la CE după atingerea nivelului de maturitate necesar și îndeplinirea tuturor condițiilor de eligibilitate (disponibilitatea terenurilor, constituirea cadrului instituțional etc.).
- Includerea în portofoliul de proiecte aferent Axei Prioritare 1 a două noi proiecte (Vaslui și Constanța - Eforie Sud) și preluarea în cadrul proiectului regional din județul Hunedoara a investițiilor referitoare la stațiile de epurare din municipiile Deva și Hunedoara.

Situatia angajarii fondurilor la nivelul Axei 1

Indicatori cheie		Tinte orientative cumulative								
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Populația adițională conectată la serviciile de alimentare cu apă (nr.)	Realizare	0	0	0	0					
	Ținta									
	Valoarea de bază									
Populația echivalentă adițională racordată la servicii de canalizare (nr.)	Realizare	0	0	0	0					
	Ținta									
	Valoarea de bază									

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Localități ce beneficiază de facilități de apă noi/reabilitate în sistem regional (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				200		250			300	
	Valoarea de bază	60									
Stații de epurare noi/reabilitate (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				75		150			200	
	Valoarea de bază	30									
Populația conectată la serviciile de apă în sistem regional (%)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				62		64			70	
	Valoarea de bază	52									
Apă uzată epurată corespunzător (din totalul volumului de apă uzată) - %	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				45		54			60	
	Valoarea de bază	35									
Companii regionale de apă create	Realizare	0	14	30	41						
	Ținta		10	25	35						
	Valoarea de bază	10									

În cadrul Axei Prioritare 1 sunt finanțate proiecte majore de apă și apă uzată de complexitate mare, fapt pentru care progresul indicatorilor din tabelul de mai sus nu este foarte evident la începutul perioadei de implementare în care principalul proces este reprezentat de procesul de atribuire.

Stadiul financiar al implementării Axei prioritare 1:

Prefinanțare solicitată și plătită: 213.434.668,98 Euro

Număr Cereri de rambursare: 107 cu o valoare totală de 77.295.750,34 Euro.

Valoare totală Cereri de rambursare autorizate: 67.908.494,18 Euro

Plăți: FC – 46.747.853,20 Euro

Buget de Stat – 8.751.807,51 Euro

Prefinanțare dedusă – 9.241.999 Euro.

Analiza calitativă

Bugetul total alocat acestei axe este de 3,27 miliarde Euro, din care 2,78 miliarde Euro reprezintă fonduri Europene nerambursabile (Fond de Coeziune).

Prin promovarea investițiilor în îmbunătățirea calității și a accesului la infrastructura de apă și apă uzată finanțate prin POS Mediu se urmărește asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în majoritatea zonelor urbane până în 2015 și stabilirea structurilor regionale eficiente pentru managementul serviciilor de apă/apă uzată.

Prin investițiile previzionate rezultate din implementarea a 42 proiecte majore, se urmărește realizarea unui număr estimat de 170 de stații de epurare noi sau reabilite și o creștere a volumului de apă uzată epurată corespunzător de la 35% din volumul total la 60%. În acest sens, este anticipată o creștere a ratei de conectare a populației la serviciile de apă în sistem regional de la 52% la 70%.

Investițiile vor fi efectuate pe întreg teritoriul României, asigurând promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate. În această privință, este anticipat ca un număr de 240 de localități să beneficieze de facilități de apă noi/reabilite în sistem regional.

Până la 31 decembrie 2010 au fost create 41 companii regionale de apă (care sunt responsabile de implementarea proiectelor), față de ținta intermediară prevăzută pentru anul 2010 de 35 companii. Totodată, valoarea contribuției UE la proiectele majore aprobate ce vizează investiții în sectorul de apă reprezintă cca. 129,9% din valoarea alocărilor aferente acestor tipuri de investiții pentru perioada 2007-2010.

Portofoliul de proiecte în pregătire pentru Axa Prioritară 1 include 33 de proiecte majore pentru care, în cursul anului 2009, AM POS Mediu a coordonat procesul de pregătire a aplicațiilor de finanțare.

În vederea asigurării unei mai bune coordonări a întregului proces de pregătire a proiectelor, în cursul anului 2009 AM POS Mediu a finalizat, cu sprijinul asistenței JASPERS, Ghidurile de elaborare a aplicațiilor de finanțare și a documentelor suport (Studiu de Fezabilitate, Analiza Cost-Beneficiu etc.) și a transmis consultanților o serie de instrucțiuni utile în scopul finalizării proiectelor din portofoliu. Cu toate acestea, au fost înregistrate anumite întârzieri, ale căror motive principale sunt prezentate în secțiunea următoare.

AM POS Mediu a organizat și misiuni informale de evaluare de către Comisia Europeană a 17 proiecte de apă/apă uzată (Timiș, Satu-Mare, Neamț, Valea-Jiului, Mures, SE Glina –Faza aII-a București, Sibiu, Dolj, Covasna, Prahova, Vâlcea, Harghita, Maramures, Bacău, Mehedinti, Galați, Suceava), având ca scop analiza stadiului de pregătire a proiectelor, discutarea principalelor aspecte critice întâmpinate pe parcursul pregătirii proiectelor și a măsurilor necesare în vederea accelerării finalizării acestora și transmiterii oficiale spre aprobare.

Un aspect important care vizează portofoliul de proiecte se referă la decizia de preluare în cadrul POS Mediu a două noi proiecte (Vaslui și Constanța Eforie Sud) și a investițiilor referitoare la stațiile de epurare din municipiile Deva și Hunedoara.

Preluarea acestor investiții noi în cadrul POS Mediu a fost determinată de necesitatea obiectivă de a elimina riscul:

- aplicării unor corecții financiare pentru neîndeplinirea obiectivelor proiectelor ISPA Constanța și Deva-Hunedoara, ca urmare a imposibilității realizării investițiilor în perioada de eligibilitate a proiectelor. Memorandum-urile de finanțare aferente acestor două proiecte au fost modificate în sensul eliminării investițiilor preluate în cadrul POS Mediu, fiind evitat în acest mod și riscul apariției unei situații de dublă finanțare. Preluarea acestor investiții în cadrul POS Mediu a fost recomandată de asemenea de către Comisia Europeană prin scrisorile CabJH/HG D(2010)/20.07.2010 și CADARes 919915/08.12.2010.
- Nerealizării investițiilor necesare pentru conformarea cu acquis-ul comunitar de mediu a principalelor localități din județul Vaslui. Proiectul a fost prevăzut inițial a fi finanțat din fonduri ale bugetului de stat (prin programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor).

Preluarea investițiilor mai sus menționate reprezintă singura modalitate de asigurare a conformării la termenele stabilite cu obligațiile asumate de România prin Tratatul de Aderare. Efortul financiar necesar pentru preluarea acestor investiții se ridică la aprox 100 milioane de Euro. Trebuie menționat ca preluarea acestor investiții nu afectează în nici un fel strategia de finanțare a POS Mediu (bazată pe regionalizarea serviciilor de apă și canalizare), proiectele urmând a fi implementate de către operatorii regionali în condițiile stabilite pentru toate celelalte proiecte finanțate prin acest program.

De asemenea, AM POS Mediu a continuat să acorde sprijin beneficiarilor proiectelor în dobândirea unei expertize corespunzătoare pentru a asigura o implementare eficientă a proiectelor, prin intermediul unui proiect de asistență tehnică – FOPIP (Financial and Operational Performance Improvement Programme) finalizat în luna iulie 2010 – proiect care a vizat îmbunătățirea performanțelor operaționale și financiare ale operatorilor regionali.

Valoarea totală a celor 9 proiecte aprobate în anul 2010, fără TVA, este de 1.074.117.260 Euro, din **care:**

- Valoarea eligibilă conform POS Mediu 963.890.203 Euro din care:

✓ Fond de coeziune	819.308.673 Euro
✓ Buget de stat	125.305.726 Euro
✓ Buget local	19.277.803 Euro
- Contribuția beneficiarilor 107.769.700 Euro

În anul 2010, s-au semnat 9 contracte de finanțare aferente proiectelor aprobate în valoare de: 944.614.399 Euro (819.308.673 Euro - FC și 125.305.726 Euro Buget de Stat) între AM POS Mediu și beneficiarii proiectelor din județele Bistrița Năsăud, Vrancea, Arad, Dâmbovița, Iași, Brăila, Ilfov, Constanța- Ialomița, Alba.

În cursul anului 2010, în cadrul tuturor celor 19 proiecte ale căror Contracte de finanțare s-au atribuit 43 contracte de achiziție în valoare de aproximativ 208,3 mil Euro, din care: 6 contracte de servicii în valoare de aproximativ 11,7 mil. Euro și 37 contracte de lucrări (21 tip FIDIC Roșu, 16 tip FIDIC Galben) în valoare de aproximativ 196,6 mil Euro.

Urmărirea stadiului implementării proiectelor aprobate s-a făcut prin participarea la misiuni de verificare la fața locului, atât din partea AM, cât și din partea OI.

Monitorizarea proiectelor s-a realizat prin transmiterea săptămânal de către OI la AM a fișelor de monitorizare a proiectelor, care au fost întocmite în urma informațiilor primite de la Beneficiar.

Prin contractele de Asistență Tehnică pentru Managementul Proiectului s-a realizat până la 31 decembrie 2010 un progres fizic de aproximativ 35,7%.

Prin contractele de Asistență Tehnică pentru Supervizarea Proiectului se asigură Supervizarea lucrărilor în conformitate cu legislația națională privind execuția de lucrări cu sau fără proiectare a contractelor de lucrări, progresul fizic realizat până la 31 decembrie 2010 este de aproximativ 24%.

Pentru primele 10 proiecte majore până la finele anului 2010 s-au atribuit 38 contracte de achiziție, din care 2 contracte de servicii, 15 contracte de proiectare și execuție lucrări, 18 contracte execuție lucrări și 3 contracte de furnizare. La finele anului 2010 mai erau de atribuit un număr de 35 contracte din care 12 contracte de furnizare sunt în grafic.

Progresul fizic realizat până la 31 decembrie 2010, în principal pentru primele 10 proiecte aprobate pe contractele de lucrari din cadrul Axei Prioritare 1 POS Mediu este în medie de aproximativ 21%, care se materializează după cum urmează:

- 16 Proiecte Tehnice aprobate pentru contractele tip Fidic Galben, din care 5 Proiecte Tehnice sunt în cadrul proiectului din județul Călărași și 4 Proiecte Tehnice sunt în cadrul proiectului din județul Olt.
- 494 km rețele apă/canal pentru contractele tip Fidic Roșu, din care 210,2 km sunt în cadrul proiectului Cluj/Sălaj și 89,2 km pe proiectul Turda.

Stadiul pregătirii și lansării procedurilor de achiziții publice

În procesul de implementare a proiectelor pe Axa Prioritară 1 au fost demarate 167 de proceduri de achiziții publice a căror documentație de atribuire a fost pregătită prin proiecte de asistență tehnică (ISPA, PHARE , Banca Mondială).

Beneficiarii proiectelor finanțate prin POS Mediu au întâmpinat o serie de întârzieri în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice.

Din cele 107 contracte semnate până la finele anului 2010:

- 44 contracte au fost contestate la CNSC. Principalele motive ale contestațiilor au fost neconcordanțele din documentațiile de atribuire, criteriile de atribuire, rapoartele de evaluare a procedurilor. Pentru 12 din acestea, ofertanții au depus plângere în continuare la Curtea de Apel.
- Pentru 12 contracte, procedura de atribuire a fost reluată (lipsă ofertanți, oferte neconforme, decizii CNSC, modificarea criteriilor de atribuire pentru contracte de servicii)

Aceste contestații au dus la întârzieri în atribuirea contractelor în medie de 6-8 luni în cazul reluării ajungând în cazul unor contracte la 12 luni.

Întârzieri în contractare

- Pentru un contract de lucrari aferent proiectului AXA 1 POS Mediu din județul Giurgiu a fost publicat anunțul de participare în noiembrie 2009. Datorita contestării acestui contract de 3 ori la CNSC, a depunerii de plângeri la Curtea de Apel și Tribunal, contractul nu a fost atribuit pînă la sfârșitul anului 2010.
- Există încă o serie de contracte din cadrul primelor 10 proiecte aprobate care nu au fost lansate datorită faptului că beneficiarii au modificat sau au solicitat modificarea Studiului de Fezabilitate.

3.1.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

Probleme în pregătirea proiectelor

✓ **Dificultăți în procesul decizional la nivelul autorităților publice locale**

Ca urmare a indeciziei autorităților locale, pregătirea proiectelor a înregistrat întârzieri semnificative. Cele mai serioase dificultăți au fost determinate de aprobarea cu întârziere a listelor de investiții prioritare și a unor documente de eligibilitate (de ex. Studiul de Fezabilitate și indicatorii tehnico-economici ai proiectului, documente privind asigurarea co-finanțării etc.). Totodată au fost înregistrate dificultăți în constituirea cadrului instituțional (de ex. crearea Operatorilor Regionali), precum și în identificarea terenurilor necesare investițiilor propuse în cadrul proiectelor. **Derularea, în paralel cu investițiile finanțate prin Programul Operațional Sectorial Mediu, a altor programe destinate finanțării investițiilor în sectorul de apă/apă uzată** (Compania Națională de Investiții, Programul Național de Dezvoltare Rurală, Programul Operațional Regional, O.G. nr. 7/2006, H.G. nr. 904/2007, H.G. nr. 920/2007, HG 1517/2009 etc.) a determinat întârzieri în finalizarea unor proiecte, fiind necesare revizii repetate ale documentațiilor aferente, de cele mai multe ori aflate în stadiu avansat de pregătire.

✓ **Întârzieri majore în livrarea de către firmele de consultanță a documentelor aferente aplicațiilor de finanțare**

Calitatea slabă a asistențelor tehnice, în pofida ghidurilor și a instrucțiunilor diverse puse la dispoziția consultanților de către AM POS Mediu, a condus întârzieri majore în finalizarea proiectelor din cadrul acestei axe prioritare.

De asemenea, lipsa datelor și a unei colaborări adecvate cu factorii de decizie de la nivel local au determinat revizuirea repetată a documentelor suport ale aplicațiilor de finanțare.

✓ **Deficitul de finanțare**

Pentru îndeplinirea angajamentelor ce revin României pentru perioada 2007 – 2013 sunt prevăzute pentru finanțare prin POS Mediu proiecte de investiții în sectorul de apă/apă uzată în toate județele din țară.

Valoarea necesară finanțării acestor proiecte este de aproximativ 4,3 mld. Euro, în timp ce suma alocată prin POS Mediu este de numai 3,3 mld. Euro, rezultând un deficit de finanțare de cca. 1 mld. Euro, ceea ce a impus cu prioritate **identificarea unor surse suplimentare de finanțare**.

De altfel, și Comisia Europeană a subliniat necesitatea identificării unor surse adiționale de acoperire a deficitului de finanțare înregistrat (prin scrisorile nr. 06926/23.07.2009 și nr. 05187/25.06./2010), ca o condiție pentru continuarea procesului de aprobare a proiectelor majore în sectorul de apă/apă uzată, solicitând un angajament clar al Guvernului României în acest sens.

Au fost indentificate următoarele soluții posibile:

1. Includerea în bugetul de cheltuieli al Ministerului Mediului și Pădurilor pe perioada 2011 – 2012, la nivelul creditelor de angajament a sumelor necesare semnării contractelor de finanțare care depășesc valoarea creditelor de angajament alocate prin POS Mediu;
2. Completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 64/2009 cu prevederi referitoare la supracontractare;
3. Identificarea la nivelul Ministerului Mediului și Pădurilor și Ministerului Finanțelor Publice a sumelor aferente creditelor bugetare necesare implementării proiectelor, după epuizarea fondurilor alocate prin program.

Aceste soluții asigură o flexibilitate crescută, creând premisele unei rate reale de absorbție, conform cu alocările aprobate în cadrul PO; în același timp, se crează premisele necesare realizării în această perioadă de programare a unor importante investiții în sectorul de apă/apă uzată, pentru conformarea cu angajamentele asumate prin Tratatul de Aderare.

Probleme în implementarea proiectelor

- ✓ Durata mare în elaborarea/aprobarea documentațiilor de atribuire (DA) de către Beneficiar din cauza:
 - Documentațiile de atribuire nu au fost predate de consultant până la data semnării contractului de finanțare, fapt care a condus la întârzierea lansării procedurilor de achiziții publice pentru contractele din cadrul proiectului, nerespectând graficul de achiziții publice și a planului financiar
 - Documentații de Atribuire de o calitate slabă, ceea ce a necesitat revizuri repetate și aprobarea cu întârziere de către Beneficiari a acestor documente.
 - Slaba asumare a responsabilității din partea Beneficiarului, reflectată în indecizie la stabilirea soluțiilor tehnice, datorită personalului de specialitate insuficient.
- ✓ Dificultăți în desfășurarea procedurilor de achiziție publică din cauza unor factori precum:
 - Lipsa unor ghiduri orientative și de bune practici pentru autoritățile contractante, adaptate specificului diverselor contracte de achiziție: lucrări, servicii (inclusiv consultanță), furnizare de bunuri;
 - Lipsa unor modele standard de contracte de achiziție care să fie utilizate de beneficiari ca reper la atribuirea contractelor rezultate în urma finalizării procedurilor de achiziție;
 - Expertiza redusă a beneficiarilor în domeniul achizițiilor publice;
 - Interpretări diferite ale unor aspecte legislative ale achizițiilor publice de către reprezentanții organismelor desemnate cu rol în monitorizare și control (ANRMAP, UCVAP și CNSC) care au dus la întârzierea proceselor de atribuire a contractelor, emiterea unor Note intermediare /Avice consultative, anularea procedurilor etc.;
 - Puncte de vedere divergente ale ANRMAP, CNSC și Curte de Apel: ex Județul Cluj/Sălaj, procedură contestată la CNSC, decizie CNSC în favoarea Autoritatii Contractante; plângere la Curtea de Apel, decizie în favoarea ofertantului, întârziere în semnarea contractului 150-570 zile.;
 - Greșeli în stabilirea criteriilor de calificare și a factorilor de evaluare, ceea ce a dus la anularea procedurilor de atribuire de către autoritățile abilitate (CNSC, UCVAP, ANRMAP)
 - Lipsa elaborării unor modele standard de contracte de achiziție care să fie utilizate de beneficiari ca reper la atribuirea contractelor rezultate în urma finalizării procedurilor de achiziție;
 - Numărul important de contestații ale procedurilor de achiziții publice, la care se adaugă termenele mari de emitere a deciziei CNSC și procese amânate la Curtea de Apel, inclusiv anularea, respectiv reluarea procedurilor de achiziție publică (cazul Giurgiu, Cluj);
 - Reluarea procedurii de achiziție pentru contractele de asistență tehnică, ca urmare a modificărilor criteriilor de calificare și selecție și a criteriilor de atribuire de către Beneficiari (cazul Arad, Bistrița).
- ✓ Capacitate și expertiză redusă a beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte în mod corespunzător:
 - Input foarte redus din partea Beneficiarului în perioada de elaborare a contractului de finanțare având drept consecință neînțelegerea unor clauze contractuale

- Lipsa unei organizari eficiente, a personalului specializat insuficient, a unei programari bugetare riguroase Durata mare de timp de la încheierea contractului de finanțare până la acordarea prefinanțării. Ca urmare a semnării cu întârziere a primului contract din cadrul unui proiect, sunt beneficiari care au solicitat prefinanțarea cu mare întârziere față de semnarea contractului de finanțare (ex. proiect Bistrița).
- ✓ Număr redus de cereri de rambursare depuse de beneficiari:
 - Datorită specificului proiectelor majore de infrastructură de mediu care includ contractele de lucrări (atât contracte de execuție cât și proiectare și execuție) acestea necesită o perioadă lungă de implementare.
 - Datorită specificului contractelor de lucrări (proiectare și execuție) și a duratei mari de realizare a lucrărilor de infrastructură în oraș (restricții de circulație, restricții datorită condițiilor climatice) plățile către contractori se pot face după 6-10 luni de la semnarea contractelor.
 - Slaba implicare a beneficiarilor în implementarea proiectelor a dus la întârzieri majore în depunerea cererilor de rambursare.
- ✓ De asemenea, au fost situații care au necesitat modificări ale unor soluții tehnice stabilite la SF, ca urmare a duratei mari de timp dintre finalizării SF și momentul întocmirii documentației de atribuire. La elaborarea proiectelor tehnice s-au constatat diferențe față de indicatorii fizici menționați în SF.

Măsuri adoptate

- Transmiterea către Beneficiari a draft-ului contractului de finanțare în perioada de pregătire a proiectelor în scopul clarificării în timp util a oricăror clauze care ar putea genera blocaje în demararea implementării proiectelor.
- Asigurarea de către AM/OI a unor activități intense de asistență de tip „help-desk” (e-mail, telefon, întâlniri) pentru Beneficiari în perioada de pregătire a contractului de finanțare pentru înțelegerea clauzelor contractuale, dar în special în perioada implementării, astfel încât Beneficiarul să poată identifica eventuale momente critice/dificultăți/probleme în implementare, să reducă riscul apariției acestora și/sau să adopte soluții eficiente pentru a le depăși.
- Participarea personalului AM/OI la întâlniri de lucru operative la sediul Beneficiarilor sau AM POS Mediu în scopul identificării unor soluții imediate la problemele din implementare identificate pentru care Beneficiarii nu au găsit soluții eficiente.
- AM POS Mediu a organizat întâlniri cu reprezentanți ai CE, ANRMAP, UCVAP cu scopul clarificării opiniilor divergente ale acestor instituții cu privire la criteriile de selecție și atribuire, în cazul utilizării criteriului tehnico-economic pentru contractele de servicii. Urmare a acestor întâlniri s-a semnat Actul Adicional la Protocolul privind cooperarea interinstituțională dintre ANRMAP și MEF-UCVAP și Ministerul Mediului și Pădurilor – AM POS Mediu, care cuprinde factorii de evaluare, și detalierea modului de acordare a punctajului pentru acești factori, pentru contracte de servicii din cadrul proiectelor majore. Cu toate acestea, au existat cazuri în care instituții oficiale, respectiv CNSC, au considerat că unii factori aleși încalcă prevederile legislației privind achizițiile publice.
- Pentru evitarea întârzierilor în implementarea proiectelor, AM POS Mediu a recomandat Beneficiarilor să lanseze, anterior semnării Contractului de Finanțare, procedurile de achiziție publică pentru contractele incluse în Cererea de Finanțare Organizarea unor sesiuni de instruire destinate în principal beneficiarilor proiectelor finanțate prin POS Mediu, având

ca temă principală problematica achizițiilor publice și reflectarea acestora în procesul de implementare a proiectelor.

- Organizarea de către AM a unor seminarii și întâlniri de lucru atât cu personalul OI cât și cu beneficiarii proiectelor, pe teme de achiziții publice, aplicarea clauzelor contractuale și gestionarea financiară a proiectelor precum și gestionarea contractelor de lucrări.
- AM POS Mediu a solicitat beneficiarilor să analizeze posibilitatea de acordare a avansurilor pentru contractele semnate.
- Ministrul mediului și pădurilor a organizat mai multe întâlniri cu beneficiarii proiectelor și consultanții/constructorii cu care au fost încheiate contractele din cadrul proiectelor în vederea efectuării unor analize aprofundate privind stadiul implementării proiectelor și gasirii unor solutii de urgentare a lansării procedurilor de achiziție precum și de soluționare a problemelor apărute în derularea contractelor de lucrări și respectiv de pentru accesarea mai rapidă a fondurilor europene.

3.2. AXA PRIORITARĂ 2: DEZVOLTAREA SISTEMELOR DE MANAGEMENT INTEGRAT AL DEȘEURILOR ȘI REABILITAREA SITURILOR CONTAMINATE ISTORIC

3.2.1. Realizarea țințelor și analiza progreselor înregistrate

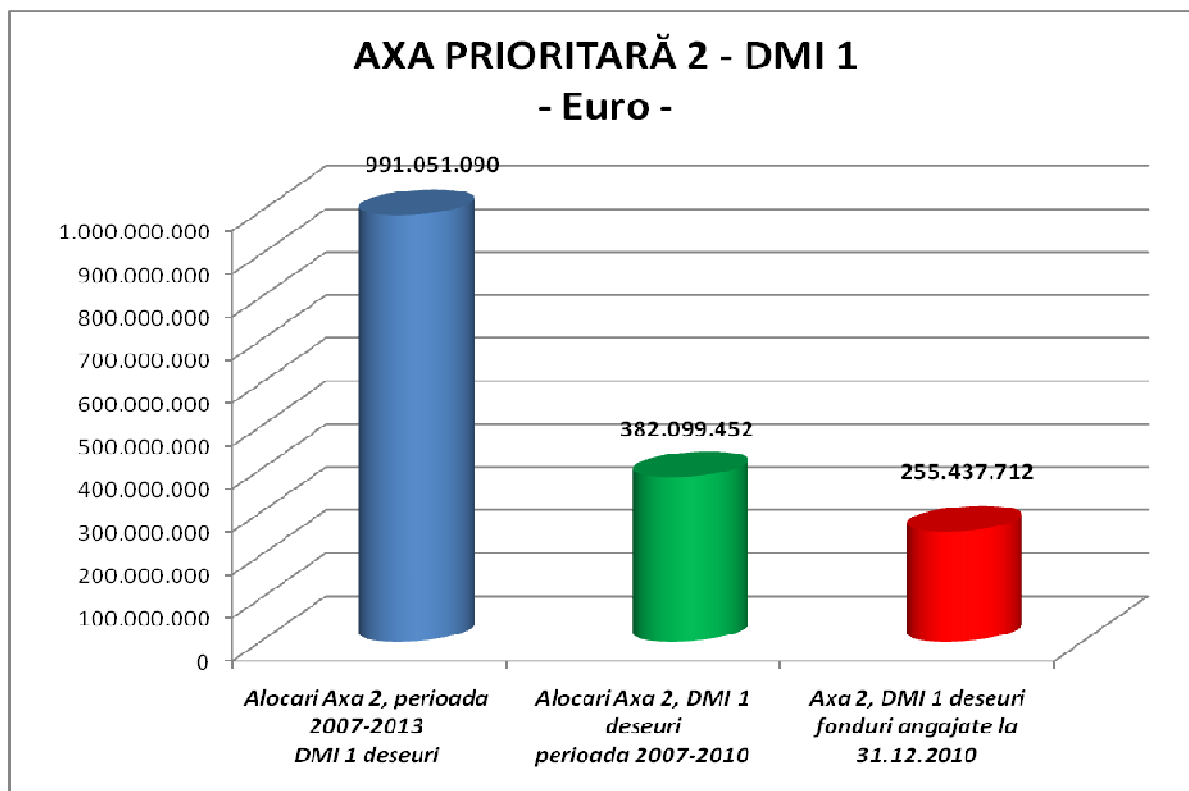
Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității

Evoluția portofoliului de proiecte

Domeniul major de intervenție 1

Aspecte cheie

- Aprobarea de către CE a 4 proiecte majore (Arad, Mureș, Sibiu, Neamț) în valoare totală de 130,93 mil Euro, din care contribuția UE în valoare de 93,73 milioane de Euro;
- Aprobarea de către AM a 3 proiecte nemajore (Covasna, Sălaj, Botoșani) în valoare totală de 85,66 mil Euro, din care contribuția UE în valoare de 61,23 milioane Euro;
- Continuarea procesului de pregătire a celor 28 proiecte din portofoliu, în valoare totală de aproximativ 839,65 milioane Euro, după cum urmează:
 - Evaluarea și finalizarea a 5 Master Planuri județene (Bihor, Vâlcea, Mehedinți, Gorj, Hunedoara);
 - Continuarea procesului de pregătire a Master Planurilor pentru județele Brașov, Galați și regiunea București – Ilfov; cele 3 documente se aflau la sfârșitul anului 2010 în proces de revizuire.
 - Accelerarea procesului de pregătire a aplicațiilor de finanțare pentru alte 20 de proiecte (Cluj, Suceava, Brăila, Vaslui, Olt, Timiș, Călărași, Argeș, Bacău, Harghita, Maramureș, Buzău, Iași, Tulcea, Constanța, Prahova, Dolj, Alba, Caraș-Severin, Ialomița).
- Se înregistrează un deficit de finanțare de aproximativ 200-240 milioane Euro, posibil a fi asigurat prin realocări în cadrul programului.

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 2, DMI 1 - deșeuri

Indicatori cheie		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Număr de proiecte în domeniul managementului deșeurilor	Realizare	0	0	3	9						
	Țintă										
	Valoarea de bază										

Indicatori (conform POS Mediu)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Număr de sisteme integrate de management al deșeurilor nou create la nivel județean/regional (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Țintă				15		25			30	
	Valoarea de bază	0									
Depozite de deșeuri vechi închise în zonele rurale (mici) – număr	Realizare	0	0	0	59						
	Țintă				750		1.250			1.500	
	Valoarea de bază	0									
Depozite de	Realizare	0	0	0	0						

Indicatori (conform POS Mediu)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
deșeuri municipale vechi închise în zonele urbane (număr)	Ținta				60		110			150	
	Valoarea de bază	17									
Populație care beneficiază de sisteme îmbunătățite de management al deșeurilor (milioane loc.)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				4		6			8	
	Valoarea de bază	0									
Proiecte pilot pentru reabilitarea siturilor contaminate istoric (nr.)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				2		3			5	
	Valoarea de bază	0									

În cadrul Axei Prioritare 2 sunt finanțate proiecte pentru realizarea sistemelor integrate de management al deșeurilor, de complexitate mare, fapt pentru care progresul indicatorilor din tabelul de mai sus nu este foarte evident la începutul perioadei de implementare în care principalul proces este reprezentat de procesul de atribuire.

Stadiul financiar al implementării Axei prioritare 2:

Prefinanțare solicitată și plătită: 31.678.508,02 Euro
 Număr Cereri de rambursare: 5 cu o valoare totală de 2.237.146,85 Euro
 Valoare totală Cereri de rambursare autorizate: 761.115,01 Euro
 Plăți: FEDR – 459.713,57 Euro
 Buget de Stat – 137.000,68 Euro
 Prefinanțare dedusă – 149.178,54 Euro.

Analiza calitativă

Bugetul total alocat acestei axe este de 1,17 miliarde Euro, din care 934,2 milioane Euro reprezintă fonduri Europene nerambursabile (Fond European de Dezvoltare Regională).

Prin investițiile preconizate a fi realizate în cadrul acestei axe prioritare se urmărește dezvoltarea unor sisteme integrate de management al deșeurilor la standarde europene, cu un număr estimat de 38 sisteme de management integrat al deșeurilor nou create la nivel județean/regional. Se anticipează că, urmare acestor investiții, un număr de 8 milioane de locuitori vor beneficia de sisteme îmbunătățite de management al deșeurilor. Totodată, se are în vedere implementarea unui număr de 3-5 proiecte pilot de reabilitare a unor situri contaminate istoric.

Investițiile vor fi efectuate pe întregul teritoriu al României, asigurând inclusiv promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate. În acest sens, se estimează că, prin promovarea acestor proiecte un

număr de 1.500 de depozite de deșuri vechi să fie închise în zonele rurale și 143 de depozite de deșuri municipale vechi să fie închise în zonele urbane.

Proiectele care vizează dezvoltarea unor sisteme de management integrat al deșeurilor sunt, atât proiecte majore, cât și proiecte nemajore, de infrastructură, fiind în esență proiecte complexe (cu multe componente și valori cuprinse de regulă între 20 și 70 de milioane de Euro) a căror implementare urmează a se realiza pe parcursul a 3 - 4 ani. Prin urmare, rezultatele concrete la nivelul indicatorilor de program vor putea fi înregistrate în a doua jumătate a perioadei de programare, la 31 decembrie 2010 implementarea fiind relativ în grafic, față de țintele intermediare propuse.

Progrese vizibile au fost realizate, în principal în ceea ce privește pregătirea proiectelormajoritatea proiectelor din portofoliu aflându-se într-o fază avansată de pregătire și urmând a fi aprobate în –cursul anului 2011.

Domeniul major de intervenție 1 - Dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor și extinderea infrastructurii de management al deșeurilor

Bugetul total alocat acestui domeniu major de intervenție este de 991,05 milioane Euro, din care 792,84 milioane Euro reprezintă fonduri europene nerambursabile (Fond European de Dezvoltare Regională).

Portofoliul de proiecte include 38 proiecte, cu o valoare estimată de peste 1 mld. Euro. Pentru aceasta axă prioritară, în cursul anului 2010, AM POS Mediu a continuat pregătirea, cu suportul asistentelor tehnice finanțate prin programele ISPA și PHARE CES 2006 a proiectelor care vizează dezvoltarea/extinderea sistemelor de management al deșeurilor. Totodată, a fost continuată pregătirea aplicațiilor în sectorul de deșuri prin intermediul unei asistențe tehnice finanțate prin Axa 6 a POS Mediu (în 7 județe – Vâlcea, Mehedinți, Bihor, Ilfov, Hunedoara, Brașov și Gorj).

Totodată, în anul 2010, AM a organizat o întâlnire de programare, menită să evalueze stadiul pregătirii proiectelor din cadrul acestei axe prioritare. Cu această ocazie au fost prezentate cerințele de pregătire a aplicațiilor de finanțare și a documentelor suport. De asemenea, evenimentul a vizat și prezentarea posibilităților de accesare a fondurilor comunitare și criteriile de eligibilitate a proiectelor și beneficiarilor.

AM POS Mediu a organizat și o serie de misiuni informale în cursul cărora au fost evaluate de către Comisia Europeană 11 proiecte (Covasna, Braila, Botosani, Cluj, Suceava, Bacau, Vaslui, Ilfov, Olt, Arges, Calarasi) de management integrat al deșeurilor având ca scop analiza stadiului de pregătire a proiectelor, discutarea principalelor măsuri necesare în vederea accelerării finalizării acestora și transmiterii oficiale spre aprobare, precum și clarificarea observațiilor preliminare ale CE.

În cursul anului 2010, s-au înregistrat progrese vizibile, astfel că (pe lângă cele 3 proiecte deja aprobate – Vrancea, Bistrița, Giurgiu) au fost aprobate alte 7 proiecte (Arad, Sibiu, Mureș, Covasna, Sălaj Neamț și Botoșani), restul de 27 de proiecte aflându-se în diverse stadii de pregătire.

Față de situația de la sfârșitul anului 2009, numărul Contractelor de Finanțare semnate până la 31 decembrie 2010 a crescut de 2 ori în 2010 comparativ cu 2009, de la 3 contracte în 2009 la 6 contracte în

2010, iar valoarea acestora a crescut de 2 de ori în 2010 comparativ cu 2009, de la 88.496.804 Euro în 2009 la 156.589.692 Euro în 2010.

Un aspect important care vizează portofoliul de proiecte se referă la decizia de preluare în cadrul POS Mediu a unora din investițiile a căror finanțare nu a mai putut fi asigurată de la bugetul de stat (prin programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor), cum este cazul investițiilor finanțate în județul Iași.

Preluarea acestor investiții în cadrul POS Mediu, estimate la aprox. 11 milioane Euro (inclusiv a celor referitoare la finalizarea depozitului conform de la Țuțora) a reprezentat o condiție esențială pentru implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor în județul Iași, conform Planului Regional de Gestiune a Deșeurilor nefiind posibilă construirea unui al doilea depozit în acest județ. Trebuie menționat că preluarea acestor investiții nu afectează în nici un fel strategia de finanțare a POS Mediu, investițiile urmând a fi realizate de către Consiliul Județean Iași în condițiile stabilite pentru toate celelalte proiecte finanțate prin acest program.

Valoarea totală a celor 7 proiecte aprobate este de aproximativ 216,59 milioane Euro, din care:

- Valoarea eligibilă conform POS Mediu 193.699.277,54 Euro din care:
 - ✓ FEDR 154.959.421,56 Euro
 - ✓ Buget de stat 34.865.869,82 Euro
 - ✓ Buget local 3.873.986,09 Euro
- Contribuția beneficiarului 22.890.580,16 Euro

În cursul anului 2010, în cadrul celor 9 proiecte ale căror Contracte de finanțare au fost semnate, s-au atribuit 11 contracte în valoare de aproximativ 34,5 mil. Euro, din care: 7 contracte de servicii în valoare de aproximativ 3,6 mil. Euro și 4 contracte de lucrări (2 tip FIDIC Roșu, 2 tip FIDIC Galben) în valoare de aproximativ 30,88 mil Euro.

Față de situația de la sfârșitul anului 2009, numărul contractelor semnate până la 31 decembrie 2010 a crescut de 5 ori, de la 2 contracte în 2009 la 11 contracte în 2010, iar valoarea acestora a crescut de 20 de ori, de la 1,67 mil în 2009 la 34,5 mil. Euro în 2010.

Pentru anul 2011, pentru proiectele aflate în implementare, se estimează semnarea tuturor contractelor aferente celor 9 proiecte aflate în implementare, respectiv 58 de contracte cu o valoare estimată de 202.958.797 Euro.

Urmărirea stadiului implementării proiectelor aprobate s-a făcut prin participarea la misiuni de verificare la fața locului, atât din partea AM, cât și din partea OI.

Monitorizarea proiectelor s-a realizat prin transmiterea săptămânal de către OI la AM a fișelor de monitorizare a proiectelor, care au fost întocmite în urma informațiilor primite de la Beneficiar.

Ca urmare a numărului foarte redus de contracte de lucrări semnate în anul 2010, informațiile cu privire la progresul fizic realizat (la contractele de lucrări, în special) este irelevant. Ca urmare a faptului că au fost îndeplinite condițiile de acordare a prefinanțării pentru 3 proiecte iar pentru contractul de asistență tehnică pentru management de la Bistrița Năsud au fost executate aproximativ 80% din activități putem

considera că progresul fizic pentru contractele de servicii în implementare în anul 2010 este de 10%, aproximat la nivelul tuturor contractelor semnate în cadrul Axei 2, DMI 2.1.

Stadiul pregătirii și lansării procedurilor de achiziții publice

În procesul de implementare a proiectelor pe Axa Prioritară 2 au fost demarate 11 proceduri de achiziții publice a căror documentație de atribuire a fost pregătită prin proiecte de asistență tehnică (ISPA, PHARE CES).

Beneficiarii proiectelor finanțate prin POS Mediu au întâmpinat o serie de întârzieri în procesul de atribuire a contractelor de achiziții publice.

Din cele 11 contracte semnate până la finele anului 2010:

- 4 contracte au fost contestate la CNSC. Principalele motive ale contestațiilor au fost neconcordanțele din documentațiile de atribuire, criteriile de atribuire, rapoartele de evaluare a procedurilor. Una din deciziile CNSC a fost contestată de Beneficiar la Curtea de Apel și a avut câștig de cauză.
- 1 contract a fost contestat direct la Tribunal și ofertantul a depus plângere în continuare la Curtea de Apel.
- Pentru 3 contracte, procedura de atribuire a fost reluată (decizii CNSC, modificarea criteriilor de atribuire pentru contracte de servicii).

Aceste contestații au dus la întârzieri în atribuirea contractelor în medie de 6-12 luni.

Întârzieri în contractare – exemple concrete:

- ✓ Pentru un contract de servicii aferent proiectului AXA 2 POS Mediu din județul Vrancea a fost publicat anunțul de participare în martie 2010. La solicitarea ANRMAP, Beneficiarul a anulat procedura. După modificarea și completarea DA, procedura a fost relansată în luna septembrie 2010. A fost depusă o contestație în 15.10.2010 pe care CNSC a respins-o ca nefondată. În data de 17.12.2010 a fost semnat contractul.
- ✓ Datorită indeciziei Beneficiarului (CJ Giurgiu), a livrării cu întârziere a documentațiilor de atribuire și a proiectelor tehnice (chiar și 12 luni în cazul Centrului de Management Integrat al Deșeurilor de la Frățești), precum și datorită numeroaselor contestații depuse la CNSC sau Curtea de Apel (7 contestații la CNSC, 2 la Curtea de Apel), se înregistrează o întârziere de aproximativ 12 luni în implementarea proiectului din județul Giurgiu.

Domeniul major de intervenție 2 - Reabilitarea siturilor poluate istoric

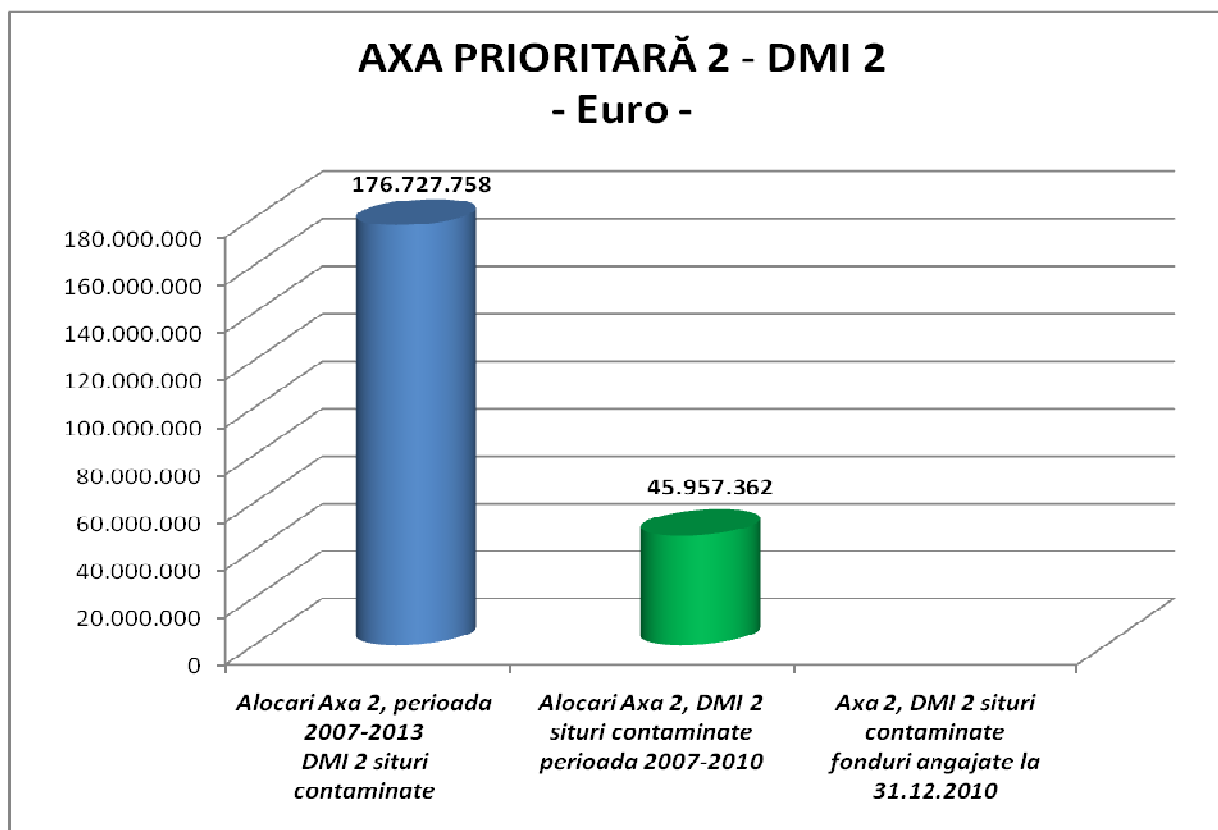
Alocarea financiară pentru acest domeniu major de intervenție este de aproximativ 176,73 milioane Euro, din care 141,38 milioane Euro reprezintă Fond European de Dezvoltare Regională.

În urma finalizării în anul 2009, la nivel național, a inventarului siturilor contaminate, care stă la baza finalizării Strategiei naționale pe termen mediu și lung privind reabilitarea siturilor, și elaborării unei metodologii de clasificare a siturilor pe bază de riscuri, precum și pregătirii unei politici naționale în domeniu, au fost create premisele pentru selecția unor proiecte pilot ce pot face subiectul finanțării din POS Mediu.

Prin POS Mediu 2007-2013 sunt propuse a fi implementate doar câteva proiecte pilot (3-5 proiecte) de închidere/reabilitare a unor situri contaminate aflate în proprietatea autorităților publice locale cu impact semnificativ asupra mediului, scopul fiind acela de a reduce impactul negativ asupra mediului și sănătății

umane, în zonele cotate cu risc ridicat. Aceste măsuri reprezintă o primă etapă a unei strategii pe termen lung ce vizează reabilitarea siturilor contaminate istoric.

Astfel, în cadrul proiectului de asistență tehnică finanțat din Programul PHARE CES 2006 - “Asistență tehnică pentru pregătirea unei strategii și a unui plan de acțiune pentru reabilitarea siturilor poluate istoric”, Ministerul Mediului și Pădurilor a continuat în cursul anului 2010 procesul de pregătire a 3 aplicații de finanțare pentru 3 zone pilot (Poșta Rat Turda – județul Cluj, Crângurile – județul Dâmbovița, Câmpina – județul Prahova). Valoarea totală estimativă a investițiilor propuse în cadrul acestor aplicații se ridică la 35 milioane Euro, din care contribuție FEDR aproximativ 26 milioane Euro, restul fiind asigurat de la bugetul de stat și de la bugetele locale. La data de 31.12.2010, toate cele 3 proiecte se aflau în faza finală de elaborare, aprobarea acestora fiind prevăzută pentru începutul anului 2011.

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 2, DMI 2 Situri contaminate

De asemenea, pe parcursul anului 2010 au fost operate de modificări la nivelul Ghidul Solicitantului în vederea:

1. asigurării unei corelări depline a Ghidului Solicitantului cu anexele acestuia;
2. corelării listei de cheltuieli eligibile din Anexa 3 la Ghidul Solicitantului cu prevederile ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile și al ministrului economiei și finanțelor nr. 1415/3399/2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului operațional sectorial "Mediu" 2007 – 2013, cu modificările și completările ulterioare.

În urma aprobării acestor modificări, ghidului solicitantului a fost publicat pe web site-ul AM POS Mediu.

Întrucât este necesară identificarea a două noi proiecte de reabilitare a siturilor contaminate istoric cu impact de mediu semnificativ, în anul 2011 va fi organizat un nou proces de selecție a proiectelor, pornind de la baza de date și inventarul național existent la nivelul MMP. Implementarea celor 5 proiecte pilot va conduce în următoarea perioadă de programare la scurtarea perioadei de identificare, depunere și întocmire a aplicațiilor de finanțare, întrucât Beneficiarii vor dispune modele de proiect iar autoritățile centrale vor avea la dispoziție documente strategice importante în luarea deciziilor.

3.2.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

Probleme în pregătirea proiectelor

✓ **Constituirea cadrului instituțional aferent proiectelor de management integrat al deșeurilor**

Constituirea cu întârziere a asociațiilor de dezvoltare intercomunitară și, în general, finalizarea montajului instituțional aferent fiecărui județ - condiție de eligibilitate pentru finanțarea proiectelor - a constituit o altă cauză majoră de întârziere în procesul de pregătire a proiectelor. AM POS Mediu, în baza cadrului legislativ modificat în cursul anului 2008, a făcut numeroase demersuri pe lângă autoritățile locale în vederea emiterii documentelor de eligibilitate și a instituirii unui dialog constructiv între toți actorii implicați.

În plus, în județele în care există sau sunt în derulare anumite investiții (din fonduri PHARE, programe guvernamentale etc.) obiectivele de investiții vor fi integrate în sistemul județean, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile legale.

Cele mai importante dificultăți se referă la integrarea facilităților deja operate de agenții economici privați:

- contractele de colectare/transport/transfer
- contractele pentru operarea depozitelor.

Date fiind implicațiile legale (în special, cele referitoare la achizițiile publice, dar și constrângerile legislației naționale, care limitează numărul maxim de 65 de depozite la nivelul țării), este necesară o analiză aprofundată, de la caz la caz, pentru identificarea unor soluții fezabile și viabile pentru sistemele de management integrat al deșeurilor, cu luarea în considerare și a condiționalităților specifice fiecărei categorii de contracte/proiecte (PHARE, ISPA).

Un aspect important în proiectarea sistemelor de management integrat al deșeurilor a fost reprezentat de integrarea infrastructurii existente sau în curs de realizare, în particular a celei finanțate prin programele PHARE și ISPA.

Urmare consultărilor avute în anul 2010, inclusiv cu Comisia Europeană, s-a stabilit că infrastructura realizată prin proiecte anterioare PHARE sau ISPA poate fi integrată cu condiția notificării prealabile a Comisiei Europene și în condițiile asigurării sustenabilității investițiilor și a unui grad crescut de eficiență a folosirii a acestia.

✓ **Întârzieri în identificarea terenurilor disponibile pentru obiectivele de investiții în sectorul de management al deșeurilor**

Identificarea terenurilor necesare pentru construirea obiectivelor de tratare-eliminare a deșeurilor rămâne, în continuare, o provocare, fie din cauza indisponibilității terenurilor publice necesare construcțiilor, fie din cauza indeciziei autorităților locale cu privire la selecția terenurilor sau a neacceptării proiectelor de

către populația potențial afectată. Pentru a minimiza riscurile, AM POS Mediu a informat din timp potențialii beneficiari cu privire la necesitatea identificării din timp a amplasamentelor, la condițiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească, precum și asupra importanței realizării unui proces adecvat de conștientizare și consultare a publicului interesat.

✓ **Dificultăți în procesul decizional la nivelul autorităților publice locale**

Și pe parcursul anului 2010 au fost întâmpinate dificultăți în luarea unor decizii la nivelul autorităților publice locale, vizând, în principal, aspectele de natură instituțională (crearea asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, semnarea documentelor de asociere etc.), identificarea unor amplasamente adecvate pentru investiții, aprobarea listelor de investiții prioritare și a altor documente de eligibilitate (de ex. Studiul de Fezabilitate și indicatorii tehnico-economici, documente privind cofinanțarea etc.). Toate aceste aspecte au determinat întârzieri semnificative în procesul de pregătire și aprobare a proiectelor.

✓ **Cadrul legislativ aferent serviciilor de utilitate publică**

Având în vedere existența anumitor inconsistențe/necorelări între directivele comunitare în domeniul achizițiilor publice și legislația românească, a fost necesară inițierea unui proces de modificare a legislației relevante.

În anul 2010 au fost continuate de către MMP prin AM POS Mediu demersurile de modificare a Legii nr. 51/2006 *privind serviciile de utilitate publică* și a Legii nr. 101/2006 *privind serviciile de salubritate a localităților*. Modificările se referă, în principal, la eliminarea obligativității obținerii unei așa-zise “pre-licențe” de către operatori în vederea participării la licitațiile publice. Este estimat ca pe parcursul anului 2011 aceste modificări să intre în vigoare.

În același timp, în pofida ghidurilor și a instrucțiunilor diverse puse la dispoziția consultanților de către AM POS Mediu, calitatea slabă a documentelor elaborate în cadrul proiectelor finanțate prin ISPA și PHARE și predarea cu întârziere a acestor documente a condus la înregistrarea unor întârzieri importante în finalizarea proiectelor din cadrul acestei Axe Prioritare.

✓ **Dificultati in asigurarea locațiilor necesare pentru investițiile propuse în proiecte**

Au existat unele situații în care semnarea contractului de finanțare nu s-a putut realiza din cauza lipsei documentelor doveditoare privind disponibilitatea terenurilor. Este cazul proiectului Neamț deșeuri aprobat de către CE în luna octombrie 2010 dar pentru care contractul de finanțare a fost semnat abia în luna februarie 2011 din cauza emiterii cu întârziere a Hotărârii de Guvern referitoare la transferul terenului în proprietatea Consiliului Județean.

Probleme în implementarea proiectelor

- ✓ Durata mare în elaborarea/aprobarea documentațiilor de atribuire (DA) de către Beneficiar din cauza:
 - Documentațiile de atribuire nu au fost predate de consultant până la data semnării contractului de finanțare, fapt care a condus la întârzierea lansării procedurilor de achiziții publice pentru contractele din cadrul proiectului, nerespectând graficul de achiziții publice și a planului financiar
 - Documentații de Atribuire de o calitate slabă, ceea ce a necesitat revizuri repetate și aprobarea cu întârziere de către Beneficiari a acestor documente.
 - Au existat cazuri în care au fost lansate proceduri de achiziții publice pentru contracte de lucrări ale căror caiete de sarcini nu cuprindeau toate lucrările ce trebuiau executate (ex.

cazul Bistrița-Năsăud unde a fost lansată și contractată execuția unei stații de compost fără a fi prevăzută și hala, conform condițiilor din Acordul de Mediu).

- Slaba asumare a responsabilității din partea Beneficiarului, reflectată în indecizie la stabilirea soluțiilor tehnice, datorită personalului de specialitate insuficient.
- ✓ Dificultăți în desfășurarea procedurilor de achiziție publică din cauza unor factori precum:
 - Lipsa unor ghiduri orientative și de bune practici pentru autoritățile contractante, adaptate specificului diverselor contracte de achiziție: lucrări, servicii (inclusiv consultanță), furnizare de bunuri;
 - Lipsa unor modele standard de contracte de achiziție care să fie utilizate de beneficiari ca reper la atribuirea contractelor rezultate în urma finalizării procedurilor de achiziție;
 - Expertiza redusă a beneficiarilor în domeniul achizițiilor publice;
 - Interpretări diferite ale unor aspecte legislative ale achizițiilor publice de către reprezentanții organismelor desemnate cu rol în monitorizare și control (ANRMAP, UCVAP și CNSC) care au dus la întârzierea proceselor de atribuire a contractelor, emiterea unor Note intermediare /Avize consultative, anularea procedurilor etc.;
 - Puncte de vedere divergente ale ANRMAP, CNSC și Curtea de Apel (CJ Arad, CJ Mureș);
 - Greșeli în stabilirea criteriilor de calificare și a factorilor de evaluare, ceea ce a dus la anularea procedurilor de atribuire de către autoritățile abilitate (CNSC, UCVAP, ANRMAP)
 - Lipsa elaborării unor modele standard de contracte de achiziție care să fie utilizate de beneficiari ca reper la atribuirea contractelor rezultate în urma finalizării procedurilor de achiziție;
 - Numărul important de contestații ale procedurilor de achiziții publice, la care se adaugă termenele mari de emitere a deciziei CNSC și procese amânate la Curtea de Apel, inclusiv anularea, respectiv reluarea procedurilor de achiziție publică (cazul Sibiu, Mureș, Giurgiu);
 - Reluarea procedurii de achiziție pentru contractele de asistență tehnică, ca urmare a modificărilor criteriilor de calificare și selecție și a criteriilor de atribuire de către Beneficiari (cazul CJ Vrancea și CJ Mureș).
- ✓ Capacitate și expertiză redusă a beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte în mod corespunzător:
 - Input foarte redus din partea Beneficiarului în perioada de elaborare a contractului de finanțare având drept consecință neînțelegerea unor clauze contractuale
 - Lipsa unei organizari eficiente, a personalului specializat insuficient, a unei programari bugetare riguroase (în cadrul UIP, Beneficiarii nu au personal de specialitate cu calificare corespunzătoare, ceea ce duce la slaba asumare a responsabilității din partea Beneficiarului, reflectată prin indecizia în stabilirea soluțiilor tehnice și/sau financiare).
 - Expertiza redusă a beneficiarilor în gestionarea contractelor de lucrări de tip FIDIC ceea ce a condus la cazuri în care nu au fost efectuate plăți către Contractorii ca urmare a înțezirii defectuoase a condițiilor contractuale (ex. nu au fost plătite echipamentele livrate pe șantier).
 - Nerespectarea prevederilor contractuale cu privire la transmiterea Rapoartelor de management (Raport de Început, proceduri UIP) ca urmare a necontractării asistenței tehnice pentru management proiect dar și prin netransmiterea Cererilor de Rambursare după efectuarea de plăți către contractor.

- Durata mare de timp de la încheierea contractului de finanțare până la acordarea prefinanțării. Ca urmare a semnării cu întârziere a primului contract din cadrul unui proiect, sunt beneficiari care au solicitat prefinanțarea cu mare întârziere față de semnarea contractului de finanțare (Arad, Sibiu, Mureș, Vrancea, Giurgiu).
- ✓ Număr redus de cereri de rambursare depuse de beneficiari:
 - Datorită specificului proiectelor majore de infrastructură de mediu care includ contractele de lucrări (atât contracte de execuție cât și proiectare și execuție) acestea necesită o perioadă lungă de implementare.
 - Slaba implicare a beneficiarilor în implementarea proiectelor a dus la întârzieri majore în depunerea cererilor de rambursare.
- ✓ De asemenea, au fost situații care au necesitat modificări ale unor soluții tehnice stabilite la SF, ca urmare a procese geomorfologice imprevizibile – izvoare subterane, curgeri de noroi etc.

Măsuri adoptate

- Simplificarea, în baza experienței acumulate, a prevederilor Contractului de finanțare astfel încât să fie eliminate acele clauze nerelevante dar care necesită un volum mare de muncă din partea Beneficiarului, dar implică și o birocrație excesivă la nivelul AM/OI .
- Transmiterea către Beneficiari a draft-ului contractului de finanțare în perioada de pregătire a proiectelor în scopul clarificării în timp util a oricăror clauze care ar putea genera blocaje în demararea implementării proiectelor.
- Asigurarea de către AM/OI a unor activități intense de asistență de tip „help-desk” (e-mail, telefon, întâlniri) pentru Beneficiari în perioada de pregătire a contractului de finanțare pentru înțelegerea clauzelor contractuale, dar în special în perioada implementării, astfel încât Beneficiarul să poată identifica eventuale momente critice/dificultăți/probleme în implementare, să reducă riscul apariției acestora și/sau să adopte soluții eficiente pentru a le depăși.
- Diseminarea cu maximă operativitate a informațiilor de tip „lessons learned” în scopul evitării unor evenimente care pot conduce la întârzieri semnificative în implementare.
- Participarea personalului AM/OI la întâlniri de lucru operative la sediul Beneficiarilor sau AM POS Mediu în scopul identificării unor soluții imediate la problemele din implementare identificate pentru care Beneficiarii nu au găsit soluții eficiente.
- AM POS Mediu a organizat întâlniri cu reprezentanți ai CE, ANRMAP, UCVAP cu scopul clarificării opiniilor divergente ale acestor instituții cu privire la criteriile de selecție și atribuire, în cazul utilizării criteriului tehnico-economic pentru contractele de servicii. Urmare a acestor întâlniri s-a semnat Actul Adicional la Protocolul privind cooperarea interinstituțională dintre ANRMAP și MEF-UCVAP și Ministerul Mediului și Pădurilor – AM POS Mediu, care cuprinde factorii de evaluare, și detalierea modului de acordare a punctajului pentru acești factori, pentru contracte de servicii din cadrul proiectelor majore. Cu toate acestea, au existat cazuri în care instituții oficiale, respectiv CNSC, au considerat că unii factori aleși încalcă prevederile legislației privind achizițiile publice.
- Pentru evitarea întârzierilor în implementarea proiectelor, AM POS Mediu a recomandat Beneficiarilor să lanseze, anterior semnării Contractului de Finanțare, procedurile de achiziție publică pentru contractele incluse în Cererea de Finanțare Organizarea unor sesiuni de instruire destinate în principal beneficiarilor proiectelor finanțate prin POS Mediu, având ca temă principală problematica achizițiilor publice și reflectarea acestora în procesul de implementare a proiectelor.

- Organizarea de către AM a unor seminarii și întâlniri de lucru atât cu personalul OI cât și cu beneficiarii proiectelor, pe teme de achiziții publice, aplicarea clauzelor contractuale și gestionarea financiară a proiectelor precum și gestionarea contractelor de lucrări.
- AM POS Mediu a solicitat beneficiarilor să analizeze posibilitatea de acordare a avansurilor pentru contractele semnate.
- Ministrul mediului și pădurilor a organizat mai multe întâlniri cu beneficiarii proiectelor și consultanții/constructorii cu care au fost încheiate contractele din cadrul proiectelor în vederea efectuării unor analize aprofundate privind stadiul implementării proiectelor și gasirii unor solutii de urgentare a lansării procedurilor de achiziție precum și de soluționare a problemelor apărute în derularea contractelor de lucrări și respectiv de pentru accesarea mai rapidă a fondurilor europene.

3.3. AXA PRIORITARĂ 3: REDUCEREA POLUĂRII ȘI A EFECTELOR SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE PRIN REABILITAREA SISTEMELOR DE ÎNCĂLZIRE URBANĂ, PENTRU ATINGEREA ȚINTELOR DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ÎN LOCALITĂȚILE CELE MAI AFECTATE DE POLUARE

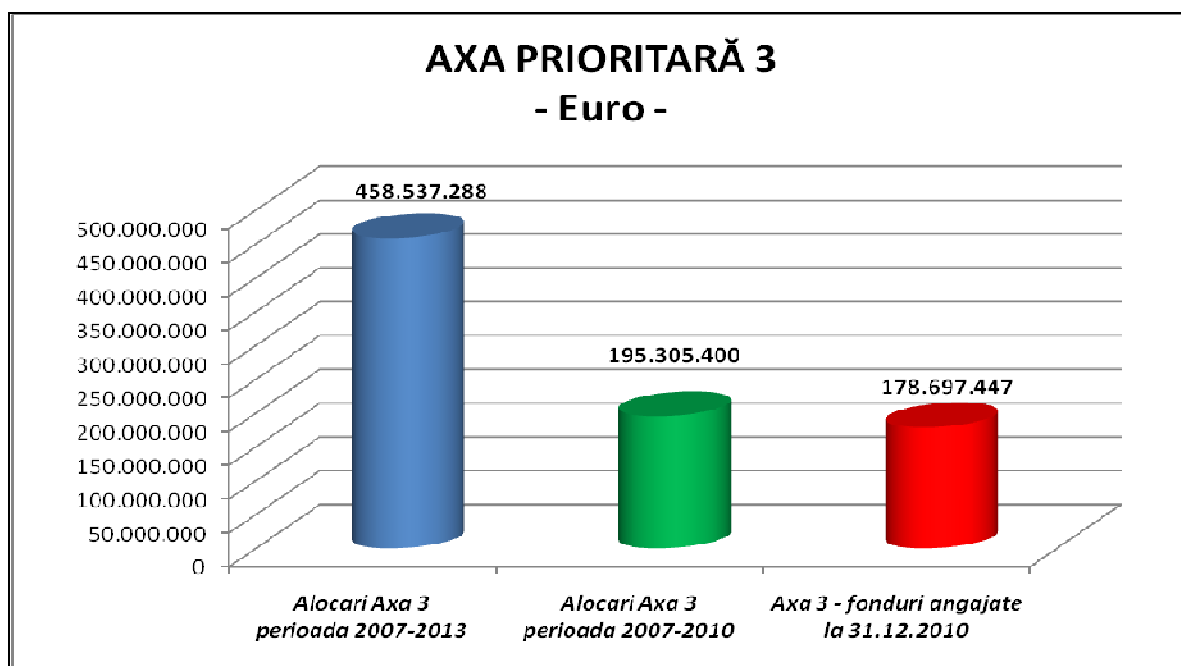
3.3.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate

➤ Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității

Evoluția portofoliului de proiecte

Aspecte cheie

- Aprobarea a 3 proiecte majore – Iași, Bacău și Timișoara, în valoare totală de 182,78 mil Euro, din care contribuție UE în valoare de 89,35 milioane Euro;
- Pregătirea și evaluarea a 4 aplicații de finanțare: Botoșani, Govora, Oradea, Focșani (AT Phare CES 2006) cu o valoare totală de aproximativ 209,11 mil Euro, din care contribuție UE în valoare de 104,55 milioane Euro.

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 3

Indicatori cheie		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Proiecte pentru îmbunătățirea calității aerului (nr.)	Realizare	0	0	0	3						
	Ținta										
	Valoarea de bază										

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Sisteme de încălzire centrală reabilitate (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				3		8			8	
	Valoarea de bază	0									
Studii de opțiuni elaborate (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				8		15			15	
	Valoarea de bază	0									
Localități în care calitatea aerului este îmbunătățită ca urmare a sistemelor de încălzire reabilitate (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				3		8			8	
	Valoarea de bază	0									
Reducerea emisiilor de SO ₂ provenite de la sistemele de încălzire urbană, ca urmare a intervențiilor în cadrul POS Mediu (tone)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				55.000		15.000			15.000	
	Valoarea de bază	80.000									
Reducerea emisiilor de	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				5.900		4.000			4.000	

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
NOx provenite de la sistemele de încălzire urbană, ca urmare a intervențiilor în cadrul POS Mediu	Valoarea de bază	7.000									

În cadrul Axei Prioritare 3 se finanțează proiecte majore care vizează modernizarea sistemelor centralizate de încălzire urbană în localitățile cele mai afectate de poluare, de complexitate mare, fapt pentru care progresul indicatorilor din tabelul de mai sus nu este foarte evident la începutul perioadei de implementare.

Stadiul financiar al implementării Axei prioritare 3

Prefinanțare solicitată și plătită: 18.502.135,39 Euro
 Număr Cereri de rambursare: 1 cu o valoare totală de 1.646.280,93 Euro
 Valoare totală Cereri de rambursare autorizate: 1.646.233,49 Euro
 Plăți: FC – 353.940,11 Euro
 Buget de Stat – 740.805,02 Euro
 Prefinanțare dedusă – 469.176,55 Euro.

Analiza calitativă

Bugetul alocat acestei priorități este de aproximativ 458,6 milioane Euro, din care contribuția UE este de cca. 229,3 mil. Euro.

În contextul intensificării acțiunilor globale de diminuare a efectelor schimbărilor climatice, unul din principalele domenii de intervenție vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Prin promovarea investițiilor în acest domeniu, finanțate din Axa Prioritară 3 POS Mediu, se va asigura o contribuție semnificativă la dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene, cu un număr estimat de 8 sisteme de încălzire centrală reabilite, precum și la reduceri de emisii de SO₂ și NO_x provenite de la sistemele de încălzire urbană de la 80.000 la 15.000 tone, respectiv de la 7.000 la 4.000 tone.

Întrucât tipurile de investiții ce vor fi promovate au caracterul unor proiecte pilot la nivel național, identificarea unui portofoliu de proiecte viabil, care să răspundă obiectivelor strategice, a presupus o activitate mai laborioasă, fapt pentru care în acest sector au fost aprobate doar 3 proiecte până la sfârșitul anului 2010

Pe parcursul anului 2010, în cadrul contractului de asistență tehnică PHARE CES 2006, a fost continuat procesul de pregătire și evaluare a aplicațiilor de finanțare pentru cele 4 municipii selectate în anul 2009 (Oradea, Râmnicu Vâlcea, Botoșani, Focșani). La data elaborării prezentului raport, două proiecte au fost aprobate de către AM POS Mediu (acestea fiind proiecte nemajore: Botoșani și Focșani), iar celelalte

două proiecte (care sunt proiecte majore: Govora și Oradea) au fost transmise la CE la începutul anului 2011. În prezent se estimează că aplicațiile de finanțare vor fi aprobate de către CE până la jumătatea anului 2011.

Din cauza constrângerilor de timp, procesul de preselecție și selectare a unei noi localități în vederea pregătirii unui proiect de investiții în cadrul Asistenței Tehnice PHARE CES 2006 nu a fost finalizat, iar fondurile economisite, în valoare de aproximativ 70 mil Euro, ramase disponibile în cadrul acestei axe vor fi realocate cel mai probabil către Axa Prioritară 1.

De asemenea, pe parcursul anului 2010 au fost operate de modificări la nivelul Ghidul Solicitantului în vederea:

1. asigurării unei corelări depline a Ghidului Solicitantului cu anexele acestuia;
2. corelării listei de cheltuieli eligibile din Anexa 3 la Ghidul Solicitantului cu prevederile ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile și al ministrului economiei și finanțelor nr. 1415/3399/2008 privind aprobarea listei cheltuielilor eligibile pentru proiectele finanțate în cadrul Programului operațional sectorial "Mediu" 2007 – 2013, cu modificările și completările ulterioare.

O problema importantă intervenită pe parcursul anului 2010 a fost reprezentată de posibilitatea eliminării subvențiilor acordate de la bugetul de stat pentru sectorul de termoficare. Întrucât proiectele finanțate prin POS Mediu au fost dezvoltate pornind de la ipoteza acordării și pe viitor a acestor subvenții de la bugetul de stat, eliminarea acestora ar avea implicații majore asupra viabilității economice și financiare a acestora. În aceste condiții, în contextul existenței unor incertitudini cu privire la modalitatea de finanțare în viitor a sistemelor centralizate de încălzire urbană, AM POS Mediu a solicitat beneficiarilor proiectelor garanții suplimentare care să asigure sustenabilitatea proiectelor. Astfel, proiectele au fost aprobate numai după asumarea de către consiliile locale a tuturor obligațiilor financiare care ar putea rezulta în urma eliminării subvențiilor acordate de la bugetul de stat.

Analiza procesului de implementare

În cadrul celor 3 proiecte majore aprobate în cursul anului 2010 au fost semnate 12 contracte în valoare de 2.678 mii Euro din care 5 contracte de servicii în valoare de 175 mii Euro și 7 contracte de lucrări în valoare de 2.503 mii Euro și au fost lansate 4 proceduri de achiziție publică din care 1 pentru un contract de servicii.

3.3.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

Probleme în pregătirea proiectelor

➤ Calitatea slabă a documentelor aferente Aplicațiilor de finanțare

Deși AM POS Mediu a pus la dispoziția consultanților și beneficiarilor ghiduri și instrucțiuni cu privire la pregătirea proiectelor, calitatea documentelor elaborate în cadrul proiectelor finanțate prin PHARE a fost insuficientă, și a generat întârzieri semnificative în finalizarea aplicațiilor din cauza revizuirilor succesive care au fost necesare.

În aceste condiții, AM POS Mediu a organizat o serie de întâlniri cu consultanții, beneficiarii, reprezentanții CE și ai JASPERS pentru a clarifica problemele apărute pe parcursul elaborării aplicațiilor

de finanțare și pentru accelerarea procesului de aprobare a acestora.

Probleme în implementarea proiectelor

- ✓ Având în vedere ca au existat o serie de discutii cu privire la eliminarea subvențiilor acordate până în prezent în acest sector, fapt ce ar avea implicații majore asupra viabilității economice și financiare a proiectelor de reabilitare a sistemelor de termoficare finanțate prin POS Mediu, AM POS Mediu a inițiat o serie de consultări cu Ministerul Administrației și Internelor pentru clarificarea situației.
- ✓ AM POS Mediu a solicitat beneficiarilor acestor proiecte emiterea unor HCL care să ateste suportarea din venitul propriu a sumelor rezultate din diferența dintre limita de suportabilitate a populației și costurile reale ale realizării lucrărilor indiferent de modificările legislative care vor intervenii pe parcursul implementării proiectelor cu privire la acordarea subvențiilor de la bugetul de stat.

3.4. AXA PRIORITARĂ 4: IMPLEMENTAREA SISTEMELOR ADECVATE DE MANAGEMENT PENTRU PROTECȚIA NATURII

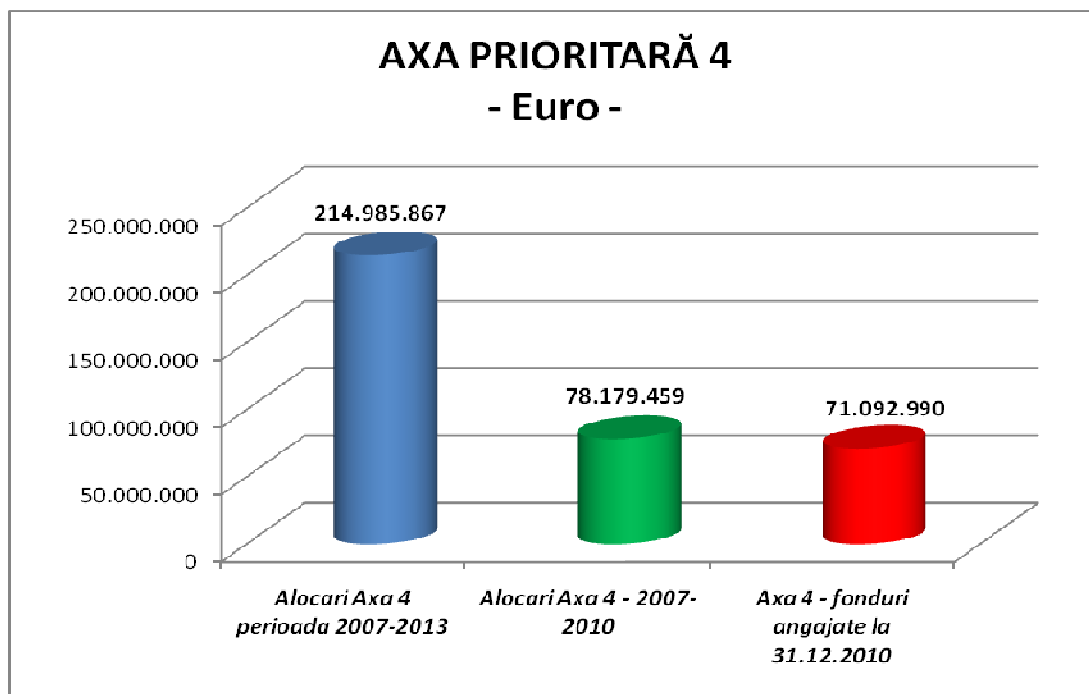
3.4.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate

➤ **Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității**

Evoluția portofoliului de proiecte

Aspecte cheie

- Finalizarea procesului de evaluare a proiectelor depuse în sesiunea a treia de proiecte;
- Modificarea prevederilor Ghidului solicitantului în sensul flexibilizării condițiilor de accesare a finanțării;
- Pregătirea și lansarea sesiuni a patra de proiecte în luna noiembrie 2010.

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 4

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Arii protejate și situri Natura 2000, cu planuri de management în vigoare/aprobate (număr)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				80	160		240		240	
	Valoarea de bază	3									
Suprafața ariilor protejate și a siturilor Natura 2000, care beneficiază de măsuri de conservare a naturii (% din suprafața totală a ariilor protejate)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				20	40		60		60	
	Valoarea de bază	0									

➤ **Analiza calitativă**

Proiectele finanțate prin Axa Prioritară 4 vizează conservarea biodiversității și a naturii prin acțiuni de dezvoltare a cadrului de management pentru ariile protejate, inclusiv pentru siturile Natura 2000.

Stadiul financiar al implementării Axei prioritare 4

Prefinanțare solicitată și plătită: 2.571.163,40 Euro

Număr Cereri de rambursare: 91 cu o valoare totală de 4.568.881,80 Euro

Valoare totală Cereri de rambursare autorizate: 3.128.276,90 Euro

Plăți: FEDR –2.162.082,99 Euro

Buget de Stat – 540.520,69 Euro

Prefinanțare dedusă – 340.538,48 Euro.

Bugetul total al acestei axe prioritare este de 215 milioane Euro, din care 172 milioane Euro contribuție UE din Fondul European de Dezvoltare Regională.

Prin finanțarea unor proiecte care să asigure implementarea sistemelor adecvate de management pentru ariile protejate și siturile Natura 2000, este vizat un obiectiv destul de larg ținând cont de resursele financiare limitate în domeniul biodiversității și conservării naturii. Finanțarea intervențiilor în acest domeniu are ca scop implementarea unui sistem adecvat de management în sectorul protecției naturii, astfel încât cca. 60% din suprafața totală a ariilor protejate și a siturilor Natura 2000 să beneficieze de măsuri de conservare a naturii.

Prin aprobarea acestor tipuri de intervenții se va contribui la consolidarea capacității administrative în domeniul protecției naturii, urmărindu-se realizarea a aproximativ 240 de planuri de management pentru arii naturale protejate. De asemenea, prin aceste proiecte se promovează dezvoltarea parteneriatelor cu

părțile interesate, și în primul rând cu ONG-uri de mediu.

În cadrul sesiunii a treia au fost depuse 61 de proiecte cu valoare totală de aproximativ 123,95 mil euro, din care au fost aprobate 37 de proiecte cu o valoare eligibilă de 57,19 mil. Euro.

Din cele 144 de proiecte depuse până la finalul anului 2010, cu o valoare totală de aproximativ 254 mil euro, au fost aprobate pentru finanțare 72 de proiecte cu o valoare eligibilă de cca. 71,1 mil euro, reprezentând aproximativ 90% din alocarea aferentă perioadei 2007-2010. Acest progres este datorat creșterii de aproximativ 4 ori a valorii totale a proiectelor aprobate în cea de a treia sesiune de proiecte, comparativ cu primele 2 sesiuni.

Lansarea sesiunii a patra a avut loc în data de 01.11.2010 și a fost marcată de organizarea de **evenimente regionale de lansare**, informarea presei și a publicului larg prin comunicate de presă, anunțuri de lansare postate pe paginile de internet ale AM și OI etc. Pentru sprijinirea aplicanților în cadrul sesiunii a patra s-a acordat o atenție deosebită activității de **help desk**, fiind programate sesiuni de instruire a potențialilor solicitanți în scrierea proiectelor.

În urma evoluției ascendente a numărului de proiecte depuse pe parcursul celor 3 sesiuni de depunere de proiecte și a interesului crescut manifestat de potențialii beneficiari față de acest tip de finanțare, se estimează că, la finalul celei de a patra sesiuni de depunere de proiecte, fondurile disponibile în cadrul acestei axe prioritare vor fi angajate în totalitate.

În anul 2010, s-au semnat 46 contracte de finanțare aferente proiectelor aprobate în valoare de: 38.382.040 Euro (30.705.632 Euro - FEDR și 7.676.408 Euro Buget de Stat). Față de situația de la sfârșitul anului 2009, numărul Contractelor de Finanțare semnate până la 31 decembrie 2010 a crescut de 3,5 ori, de la 13 contracte în 2009 la 46 contracte în 2010, iar valoarea acestora a crescut de 4 ori, de la 12.879.073 în 2009 la 50.917.164 Euro la sfârșitul anului 2010.

În cursul anului 2010, în cadrul celor 59 de Contracte de finanțare aflate în implementare, s-au atribuit 297 contracte în valoare de aproximativ 9.860.907,57 Euro.

Față de situația de la sfârșitul anului 2009, numărul contractelor semnate până la 31 decembrie 2010 a crescut de aproape 12 ori, de la 25 contracte în 2009 la 294 contracte în 2010, iar valoarea acestora a crescut de 36 ori, de la 274.325,26 Euro în 2009 la 9.860.907,57 Euro în 2010.

Pentru anul 2011, pentru proiectele aflate în implementare, se estimează semnarea a aproximativ 270 contracte aferente celor 59 proiecte aprobate până la sfârșitul anului 2010, în cadrul Axei 4.

Urmărirea stadiului implementării proiectelor aprobate s-a făcut prin participarea la misiuni de verificare la fața locului, atât din partea AM, cât și din partea OI.

Monitorizarea proiectelor s-a realizat și prin transmiterea săptămânal de către OI la AM a fișelor de monitorizare a proiectelor, care au fost întocmite în urma informațiilor primite de la Beneficiar.

3.4.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

Probleme în pregătirea proiectelor

✓ **Dificultăți în modificarea/aplicarea cadrului instituțional și legal**

- Numărul mic de proiecte depuse de către administrațiile parcurilor din subordinea RNP Romsilva și imposibilitatea recuperării taxei pe valoare adăugată (TVA) de către această categorie de beneficiari.

Având în vedere problemele identificate de administrațiile parcurilor (unități cu personalitate juridică din structura Regiei Naționale a Pădurilor – Romsilva), MMP a propus includerea acestora în categoria beneficiarilor de proiecte finanțate din instrumente structurale pentru care se restituie de la bugetul de stat contravaloarea taxei pe valoarea adăugată (TVA) plătită aferentă cheltuielilor eligibile efectuate. Această propunere s-a regăsit în *OUG 120/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergentă*.

- Lansarea sesiunilor 1 și 2 de atribuire în administrare/custodie a ariilor naturale protejate după termenul limită de depunere a proiectelor (25.01.2010) a condus la reducerea numărului de potențiali beneficiari ai acestei axe.

✓ **Lipsa de expertiză a solicitanților în întocmirea proiectelor**

Întocmirea necorespunzătoare a proiectelor de către solicitanți a determinat întârzieri în procesul de evaluare și aprobare a acestora.

Un număr relativ mare de proiecte a fost respins încât din etapa de verificare a admisibilității și eligibilității, iar pentru cele care au fost admise în etapa de evaluare a maturității și relevanței au fost necesare revizuirii succesive ale aplicațiilor de finanțare, aspect care a condus la prelungirea procesului de evaluare a acestora de către Organismele Intermediare.

Pentru a contracara aceasta problemă, AM POS Mediu a procedat la modificarea Ghidului Solicitantului pentru sesiunea a patra de proiecte, în vederea flexibilizării și simplificării condițiilor de finanțare.

În paralel, au fost organizate sesiuni de instruire pentru potențialii beneficiari și a fost creat un sistem unitar de help-desk la nivelul celor 8 Organisme Intermediare.

✓ **Dificultăți în evaluarea proiectelor**

Experiența limitată a evaluatorilor din cadrul Organismelor Intermediare POS Mediu a determinat, de asemenea, întârzieri în procesul de evaluare a aplicațiilor de finanțare depuse în cadrul sesiunilor de depunere de proiecte.

Pentru a soluționa aceasta situație, prin proiectul Sprijin pentru OI în vederea gestionării procesului de evaluare tehnico-financiară și selecție a proiectelor de protecția naturii finanțate din POS Mediu, Axa prioritară 4”, finanțat din Axa Prioritară 6 „Asistență Tehnică s-a acordat sprijin Organismelor Intermediare în procesul de evaluare a proiectelor din cadrul Axei Prioritare 4, și s-au organizat mai multe sesiuni de instruire specifice pentru personalul OI-urilor.

Probleme în implementarea proiectelor:

Principalele probleme identificate în implementare în cursul anului 2009 se mențin și în 2010:

- ✓ Procesul de implementare a proiectelor aprobate a întâmpinat dificultăți datorită numărului mare de contracte din cadrul fiecărui proiect (chiar și peste 25 de contracte) și a experienței a personalului beneficiarilor în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene.
- ✓ Diferențele între mecanismele de implementare a proiectelor finanțate din fonduri preaderare și postaderare, precum și necunoașterea prevederilor contractelor de finanțare încă din perioada de pregătire a proiectelor a creat o serie de dificultăți de înțelegere a obligațiilor ce le revin în calitate de beneficiari. Lipsa de experiență Beneficiarilor în ceea ce privește aplicarea legislației privind achizițiile publice a dus la întâzieri și eșecuri repetate în atribuirea contractelor. Cu toate acestea, datorită valorii scăzute a contractelor din cadrul proiectelor, un număr redus de proceduri au fost contestate, având drept consecință întâzieri semnificativ mai mici comparativ cu proiectele majore. A existat totuși un caz în care Beneficiarul a încălcat legislația privind achizițiile publice, fapt ce a condus la aplicarea de corecții financiare (proiectul Consiliul Local Vânători Neamț).
- ✓ Lipsa de elasticitate a structurii organizatorice a unor categorii de Beneficiari publici (instituții ale statului, institute de cercetare, universități), precum și posibilitățile de remunerare financiară reduse comparativ cu alte programe operaționale/categorii de beneficiari ai POS Mediu a condus la dificultăți în procesul de implementare, ca urmare a lipsei de motivație a personalului acestor Beneficiari.
- ✓ Lipsa de comunicare între părțile implicate în proiect (beneficiari finali, custozi/ administratori ai ariilor protejate sau instituțiile locale din subordinea MMP), ceea ce a condus la rezilierea unui contract de finanțare (obiectul contractului al cărui beneficiar era ARPM Timișoara, respectiv plan de management pentru o arie protejată, a fost afectat datorită golirii unei acumulări de către ANAR);
- ✓ Lipsa de capacitate instituțională și administrativă a unor categorii de beneficiari (ONG-uri, institute de cercetare, universități) conduce la un proces de implementare greoi, cu dificultăți în respectarea planului de implementare și în elaborarea rapoartelor de management și chiar la rezilierea unor contracte (cazul proiectului al cărui beneficiar a fost organizația neguvernamentală Centrul de Inițiativă pentru Mediu Cluj, care a renunțat la contractul de finanțare motivând incapacitatea de a duce proiectul la bun sfârșit din motive instituționale și financiare);
- ✓ Valoare redusă a multor Cereri de Rambursare depuse de Beneficiari, ce se datorează sumelor mici plătite de beneficiari către contractori, dar care generează consum important de resurse umane și materiale la nivel AM/OI.

Măsuri adoptate:

- Simplificarea, în baza experienței acumulate, a prevederilor Contractului de finanțare astfel încât să fie eliminate acele clauze nerelevante dar care necesită un volum mare de muncă din partea Beneficiarului și implică o birocrație excesivă la nivelul AM/OI .
- Asigurarea de către AM/OI a unor activități intense de asistență de tip „help-desk” (e-mail, telefon, întâlniri) pentru Beneficiari în perioada de pregătire a contractului de finanțare pentru înțelegerea clauzelor contractuale, dar în special în perioada implementării, astfel încât Beneficiarul să poată identifica eventuale momente critice/dificultăți/probleme în implementare, să reducă riscul apariției acestora și/sau să adopte soluții eficiente pentru a le depăși.
- Diseminarea cu maximă operativitate a informațiilor de tip „lessons learned” în scopul evitării unor evenimente care pot conduce la întâzieri semnificative în implementare.
- Transmiterea către Beneficiari a unor informări cu privire la aplicarea legislației privind achizițiilor publice, inclusiv în ceea ce privește obligațiile entităților juridice care nu au calitatea de autoritate contractantă.

- Sprijinirea continuă a Beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea legislației privind achizițiile publice, inclusiv punerea la dispoziția Beneficiarilor, în principal pentru cei care nu sunt autorități contractante, a unei secțiuni a site-ului AM POS Mediu (www.posmediu.ro) pentru publicarea anunțurilor de achiziție a contractelor din cadrul proiectului.

3.5. AXA PRIORITARĂ 5: IMPLEMENTAREA INFRASTRUCTURII ADECVATE DE PREVENIRE A RISCURILOR NATURALE ÎN ZONELE CELE MAI EXPUSE LA RISC

3.5.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate

➤ Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității

Evoluția portofoliului de proiecte

Aspecte cheie

- ✓ Aprobarea Strategiei naționale de management al riscului la inundații prin Hotărârea Guvernului nr. 846/11.08.2010);
- ✓ Revizuirea aplicației de finanțare și a documentelor suport pentru proiectul major aferent bazinului hidrografic Prut Barlad în valoare de **58.521.060 Euro**;
- ✓ Pregătirea și evaluarea a 10 aplicații de finanțare pentru elaborarea hărților de hazard la inundații pentru 10 dintre bazinele hidrografice din România în valoare totală de **38.026.450 Euro** și aprobarea de către AM a 5 dintre acestea (în bazinele hidrografice Crișuri, Siret, Banat, Mureș, Buzău - Ialomița în valoare de 10.037.025 Euro);
- ✓ Definirea unui portofoliu de aproximativ 20 de proiecte pentru finanțarea de lucrări/investiții prioritare (urgente) - în valoare de aprox. **145 milioane Euro**;
- ✓ Elaborarea unei aplicații de finanțare pentru finanțarea sistemului WATMAN în valoare de **aprox. 83 milioane Euro**;
- ✓ Aprobarea pe DM 2 a unui proiect de asistență tehnică pentru pregătirea Master Planului și a Aplicației de Finanțare; valoarea totală a acestui proiect este de 5.567.000 Euro;
- ✓ Demararea activității de elaborare a unui proiect de investiții în valoare de aprox. 100.000.000 Euro, preconizat a fi implementat în perioada 2012-2015 pentru investițiile urgente.

Indicatori cheie		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Total numar proiecte (număr)	Realizare	0	0	0	6						
	Ținta				5	10				10	
	Valoarea de bază	0									
Populația ce beneficiază de implementarea	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				750.000	1.500.000				1.500.000	

Indicatori cheie		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
măsurilor prevenirea riscurilor naturale (nr.)	Valoarea de bază	0									

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Proiecte aprobate pentru protecția împotriva inundațiilor (număr)	Realizare	0	0	0	5						
	Ținta				5	10				10	
	Valoarea de bază	0									
Populația ce beneficiază de proiecte pentru protecția împotriva inundațiilor (milioane de locuitori)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				750.000	1.500.000				1.500.000	
	Valoarea de bază	0									
Reducerea incidenței riscului de inundație (%)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta				65	30				30	
	Valoarea de bază	100									
Lungimea litoralului reabilitat (km)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta						5	10		10	
	Valoarea de bază	0									
Extinderea suprafeței de plajă (%)	Realizare	0	0	0	0						
	Ținta						15	30		30	
	Valoarea de bază	0									

Analiza calitativă

Proiectele finanțate prin Axa Prioritară 5 vizează prevenirea inundațiilor în anumite zone expuse la risc

Investițiile finanțate prin Axa Prioritară 5 au în vedere implementarea de măsuri preventive în cele mai vulnerabile zone la riscul de inundații și eroziune costieră, cu o țintă de 1.500.000 de persoane care vor beneficia de proiecte pentru protecția împotriva inundațiilor și reabilitarea a 10 km de litoral împotriva

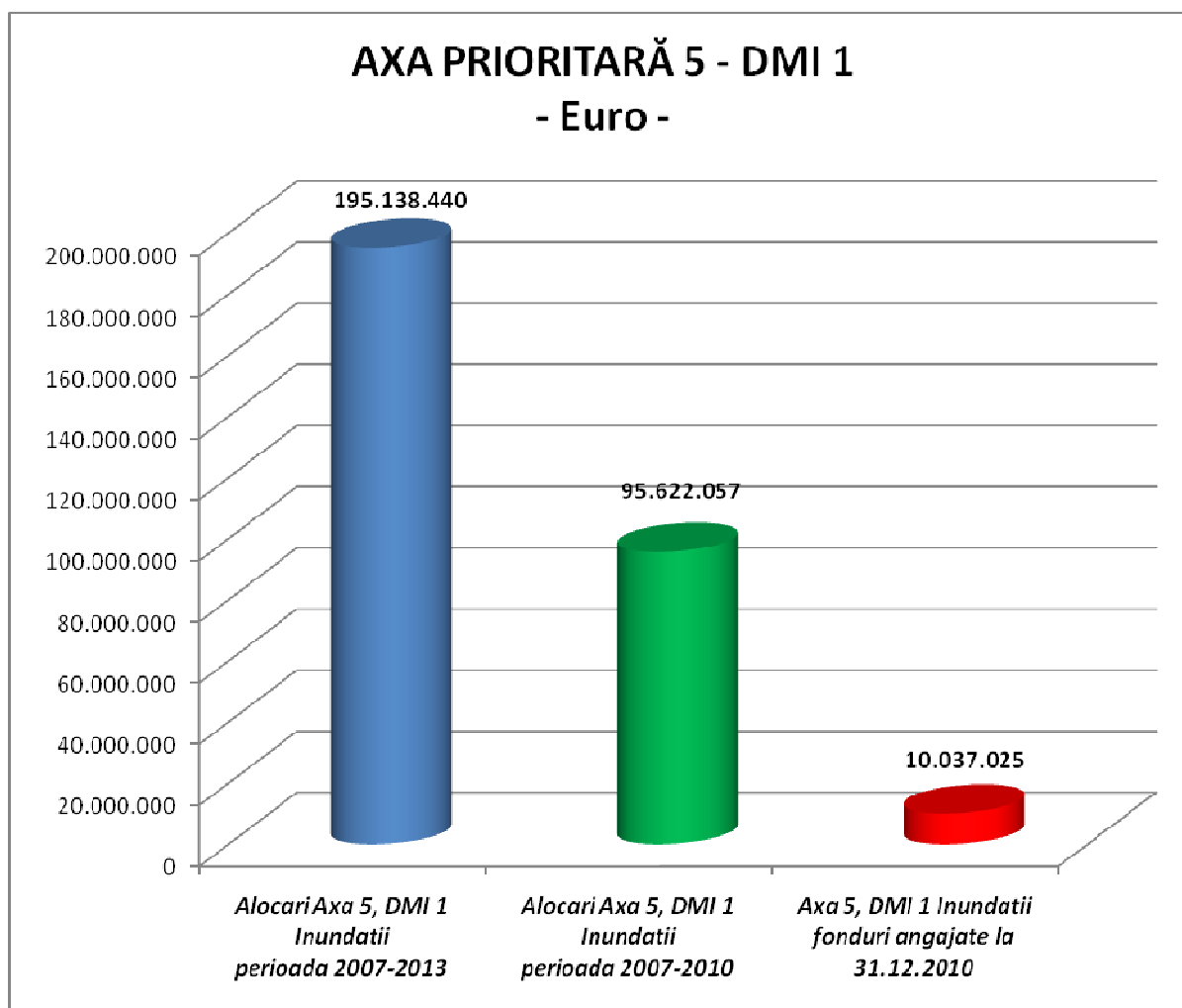
eroziunii costiere.

În anul 2010 eforturile AM și OI POS Mediu au fost concentrate pe pregătirea și evaluarea proiectelor depuse de către beneficiar, fiind primul an în care s-au realizat progrese semnificative pentru ambele domenii de intervenție. Astfel, în acest an s-a reușit aprobarea primelor aplicații (5 proiecte în cadrul DMI 1 - inundații și un proiect în cadrul DMI 2 – zona costieră) și s-a continuat procesul de pregătire pentru alte 6 aplicații de finanțare. Se estimează că anul 2011 va fi primul an în care vor fi realizate primele plăți și rambursări în cadrul proiectelor aprobate.

Stadiul financiar al implementării Axei prioritare 5

- Prefinanțare solicitată: nu este cazul
- Cereri de rambursare: până la data de 31.12.2010 nu a fost depusă nicio cerere de rambursare

Domeniul Major de Intervenție 1 - Protecția împotriva inundațiilor

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 5, DMI 1 Inundații

Bugetul alocat acestui domeniu major de intervenție este de 195,2 milioane Euro, din care contribuția UE reprezintă cca. 156,1 mil. Euro. Unicul beneficiar al proiectelor finanțate este Administrația Națională “Apele Române” (ANAR).

La jumătatea anului 2010 a fost aprobată (HG 846/11.08.2010) strategia națională de management al riscului la inundații împreună cu **Planul de Acțiune** care evidențiază soluțiile, termenele și responsabilitățile fiecărei instituții implicate la nivel național având drept scop clarificarea unor aspecte de natura instituțională, financiară, strategică și tehnică și reprezintă asumarea politică a strategiei. Aprobarea strategiei și a planului de acțiune a fost una din condițiile stabilite de către Comisia Europeană pentru aprobarea aplicațiilor pentru proiectele majore.

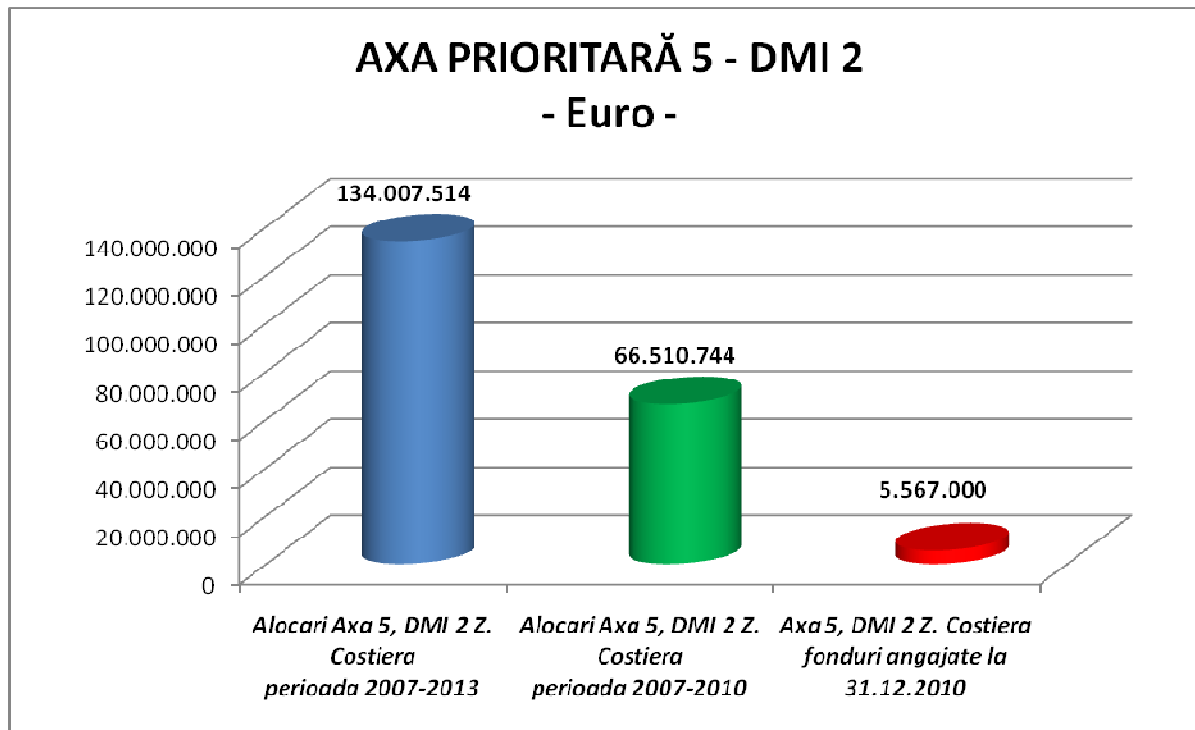
De asemenea, în anul 2010, aplicația de finanțare pentru proiectul major aferent bazinului hidrografic Prut- Bârlad a fost revizuită și au fost clarificate (după mai mult de 2 ani) aspectele legate de disponibilitatea terenurilor (prin apariția Legii Nr. 255 din 14 decembrie 2010 *privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local*). La momentul prezentului raport acest proiect a fost transmis la Comisia Europeană spre aprobare.

Pe parcursul anului trecut au fost inițiate primele discuții între AM POS Mediu și ANAR referitoare la pregătirea unor aplicații pentru conformarea cu prevederile Directivei 2007/60/EC cu privire la evaluarea și managementul riscului la inundații, la nivelul a celor 10 din cele 11 bazine hidrografice. Finanțarea acestor proiecte a fost prevăzută inițial prin bugetul de stat, însă, în contextul crizei economice care a condus la diminuarea resurselor financiare disponibile la nivel central nu s-a mai putut asigura finanțarea acestora după anul 2009. În aceste condiții, în anul 2010, s-a luat decizia de a prelua aceste proiecte în cadrul POS Mediu. Efortul bugetar pentru asigurarea finanțării acestor proiecte este estimat la aprox. 38 milioane Euro.

La data elaborării prezentului raport au fost aprobate 8 aplicații de finanțare pentru bazinele hidrografice: Siret, Buzău - Ialomița, Crișuri, Mureș, Banat, Someș - Tisa, Argeș – Vedea, Dobrogea-Litoral.

De asemenea, în cursul anului 2010 au fost inițiate o serie de discuții cu ANAR cu privire la finanțarea în cadrul POS Mediu a unor investiții urgente și necesare (“no regret measures”), dar a căror finanțare nu poate fi asigurată în acest moment din bugetul de stat. ANAR a prezentat AM POS Mediu o listă conținând 19 propuneri de proiecte, pentru acestea fiind demarat în a doua parte a anului 2010 un proces de selecție cu implicarea experților JASPERS. Procesul de selecție, care a include și efectuarea unor vizite ale amplasamentelor, se află în derulare la momentul elaborării prezentului raport.

Domeniul Major de Intervenție 2 - Combaterea eroziunii costiere

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 5, DMI 1 Inundații și DMI 2 Zona costieră

Bugetul alocat acestui domeniu major de intervenție este de aproximativ 134 milioane Euro, din care contribuția UE reprezintă cca. 114 mil. Euro. În cadrul acestui domeniu de intervenție se vizează finanțarea de proiecte de reabilitare a zonei costiere a Mării Negre. Strategia de finanțare vizează finanțarea unor investiții prioritare spre finalul perioadei de programare (2012-2013). Beneficiarul unic al acestui domeniu de intervenție este Administrația Națională “Apele Române”.

În urma aprobării aplicației de finanțare pentru pregătirea unei aplicații în valoare de 100 mil euro pentru investiții în reabilitarea zonei costiere, în anul 2010 a fost semnat contractul de finanțare cu Administrația Națională “Apele Române” și a demarat implementarea acestui proiect.

Pentru pregătirea aplicației de finanțare au fost stabilite termene stricte de realizare a documentației. De asemenea, AM POS Mediu prin direcțiile de programare și implementare monitorizează atent activitatea consultantului pentru a se asigura cu privire la respectarea termenelor stabilite.

Analiza procesului de implementare

- S-au semnat 6 Contracte de Finanțare față de 5 contracte cât se estimau.
- Din totalul de 33 contracte aferente celor 6 proiecte aprobate, au fost atribuite 5 contracte de servicii în valoare de 7.110 mii Euro, iar pentru un contract de servicii a fost lansată procedura de achiziție publică.

3.5.2. Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

Probleme în pregătirea proiectelor

✓ **Dificultăți în achiziționarea terenurilor necesare pentru realizarea investițiilor**

Conform Ghidului Solicitantului pentru Axa Prioritară 5, proiectele de protecție împotriva inundațiilor trebuie să îndeplinească anumite condiții de eligibilitate, printre care și aceea conform căreia terenurile aferente investițiilor trebuie să se afle în proprietatea sau, cel puțin, în administrarea ANAR. Din păcate, procedura de achiziție a acestor terenuri este dificilă, în această situație fiind necesară identificarea clară a suprafețelor de teren ce necesită aplicarea procedurilor de expropriere. Situația a fost clarificată prin apariția Legii Nr. 255 din 14 decembrie 2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local.

✓ **Calitatea necorespunzătoare a documentelor aferente aplicației de finanțare**

În pofida tuturor instrucțiunilor și ghidurilor furnizate de către AM POS Mediu pentru firmele de consultanță care pregătesc proiectele din sectorul inundațiilor, calitatea aplicațiilor elaborate de acestea a fost necorespunzătoare, ceea ce a determinat necesitatea revizuirii succesive a aplicațiilor și, implicit, întâzieri semnificative în finalizarea și aprobarea acestora.

3.6. AXA PRIORITARĂ 6: ASISTENȚĂ TEHNICĂ

3.6.1. Realizarea țintelor și analiza progreselor înregistrate

➤ **Informații privind evoluția fizică și financiară a priorității**

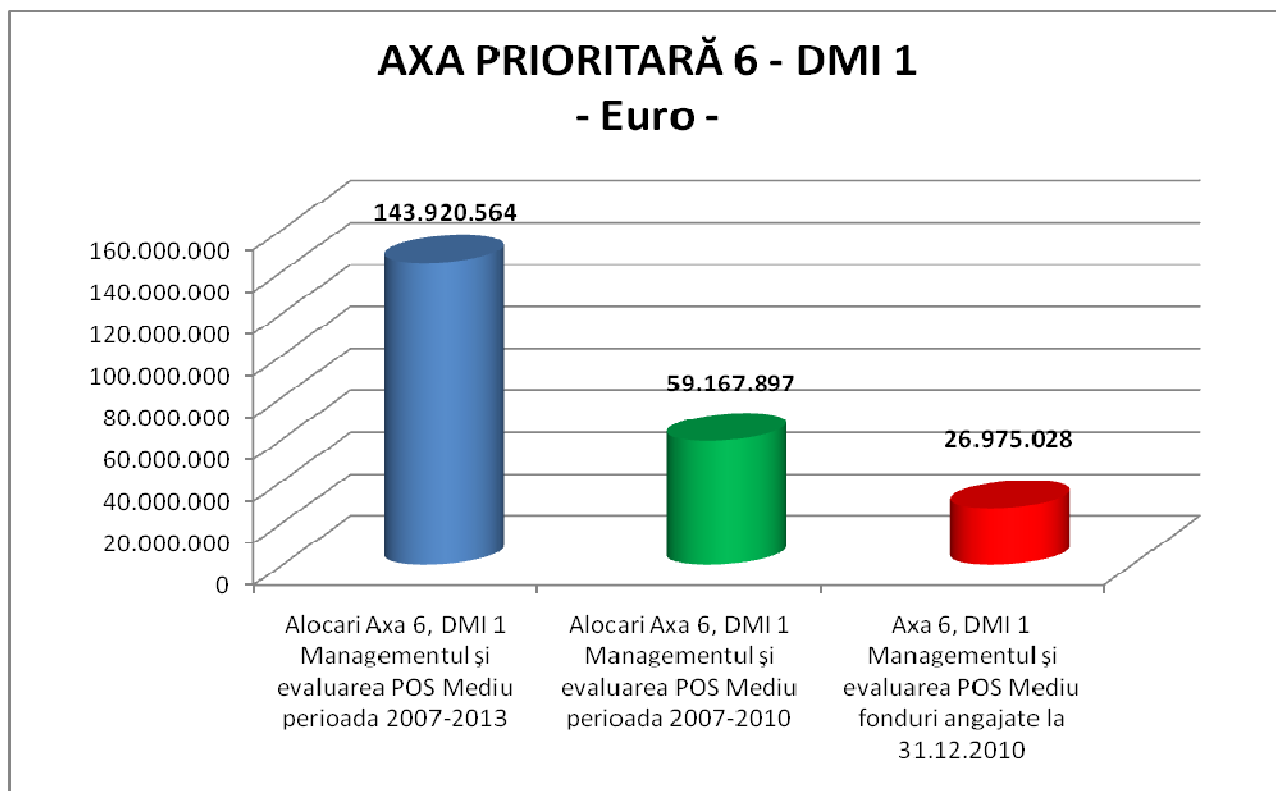
Evoluția portofoliului de proiecte

Aspecte cheie

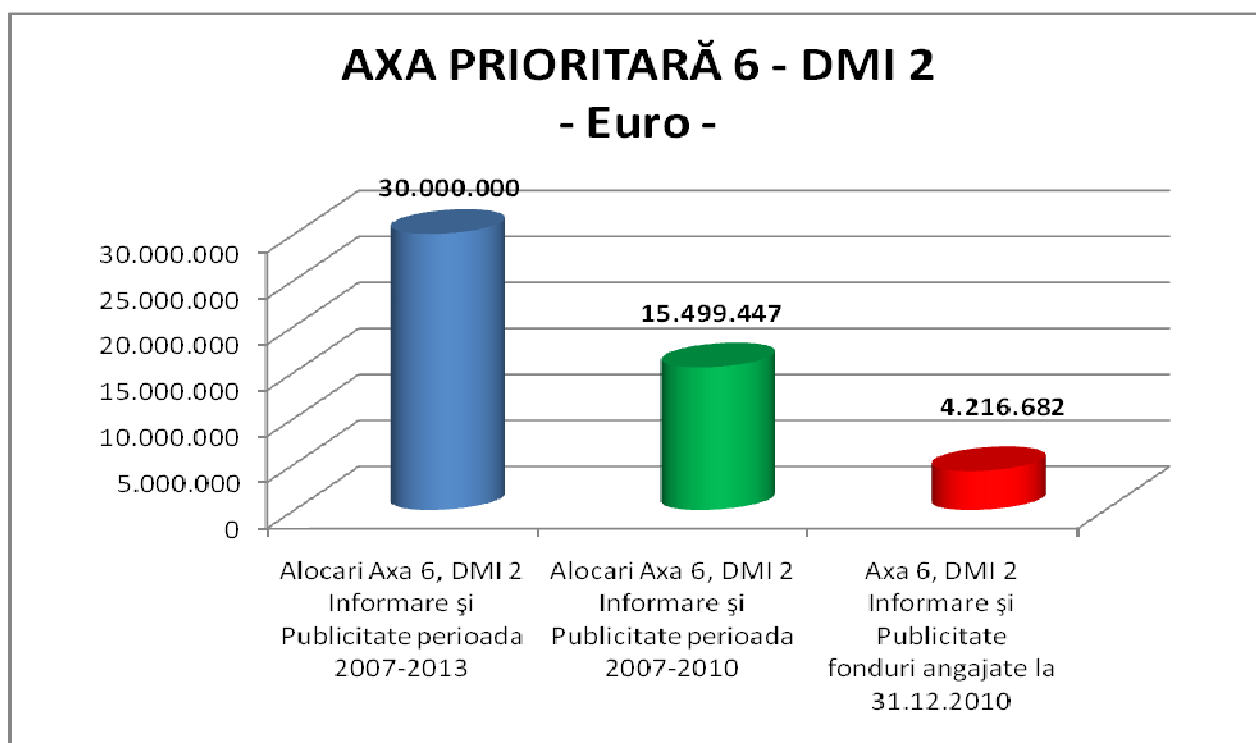
În urma depunerii propunerilor de proiecte finanțabile prin Axa Prioritară 6 – Asistență Tehnică din POS Mediu, în exercițiul financiar aferent anului 2010, au fost aprobate 42 contracte, după cum urmează:

- 34 contracte aferente Domeniului Major de Intervenție 1 – Managementul și Evaluarea POS;
- 8 contracte aferente Domeniului Major de Intervenție 2 – Informare și Publicitate.

În anul 2010 s-a înregistrat o creștere cu 65% față de anul 2008 și o scădere cu 3% față de anul 2009 a numărului de proiecte depuse și aprobate spre finanțare prin Axa Prioritară 6 – Asistență Tehnică din POS Mediu.

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 6 - DMI1

Situația angajării fondurilor la nivelul Axei 6 - DMI2

Indicatori conform POS Mediu		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Reuniuni ale Comitetului de Monitorizare organizate (număr /an)	Realizare	1	3	5	7						
	Ținta	1	3	5	7	9	11	13	15	17	
	Valoarea de bază	0	1	3	5						
Cereri de propuneri de proiecte finanțate de AT (număr)	Realizare	1	4	6	12						
	Ținta	1	5							5	
	Valoarea de bază	0	1	4	6						
Personal instruit (număr /an)	Realizare	0	284	634	1000						
	Ținta		290	300	330	360	390	400		400	
	Valoarea de bază	270	270	284	634						
Aplicații de proiecte evaluate cu sprijin AT (număr)	Realizare	0	0	10	46						
	Ținta		20	30	40	50				50	
	Valoarea de bază	0	0	0							
Rapoarte de evaluare elaborate (număr)	Realizare	0	0	0							
	Ținta	0	0	0		1		2		2	
	Valoarea de bază	0	0	0							
Studii tematicе/strategii elaborate	Realizare	0	0	5	7						
	Ținta		3	5	7	10				10	
	Valoarea de bază	0	0	0							
Tip de broșuri/pliante diseminate	Realizare	2	4	5	0						
	Ținta	9	20	50	100	120	130	190	200	200	
	Valoarea de bază	1	2	4	5						
Conferințe de presă organizate	Realizare	1	13	22	16						
	Ținta	1	5	10	14	16	17	18	19	20	
	Valoarea de bază	0	1	13	22						

În cursul anului 2010 s-au semnat 18 contracte de prestări servicii și furnizare de bunuri cu o valoare totală de 2.114.165,18 Euro fără TVA, din care:

- FEDR 1.585.623,88 Euro
- Buget de stat 528.541,30 Euro.

La aceste contracte se adaugă 7 proiecte ce presupun decontări de cheltuieli, cu o valoare totală de 1.023.140 Euro fără TVA, din care:

- FEDR 767.355 Euro
- Buget de stat 255.785 Euro.

Analiza calitativă

Domeniul Major de Intervenție 6.1: Sprijin pentru managementul și evaluarea POS:

- **până la 31 decembrie 2010** s-au semnat 39 ordine de finanțare în valoare totală de 15,3 milioane euro, din care valoarea fondurilor comunitare a fost de 11,5 milioane euro, reprezentând cca. 10 % din valoarea totală a fondurilor comunitare alocate acestui domeniu.

Domeniul Major de Intervenție 6.2: Sprijin pentru informare și publicitate

- **până la 31 decembrie 2010** s-au semnat 7 ordine de finanțare în valoare totală de 2 milioane euro, din care valoarea fondurilor comunitare a fost de 1,5 milioane euro, reprezentând cca. 6 % din valoarea totală a fondurilor alocate acestui domeniu.

O analiză detaliată a Axei prioritare “Asistență Tehnică” este realizată la Capitolul 6: Asistență Tehnică.

4. PROGRAME FSE: Conformitate și concentrare

Nu este cazul

5. PROIECTE MAJORE finanțate din FC/FEDR

5.a. PROIECTE finanțate din FC/FEDR cu o valoare mai mare de 25 mil. euro și egală sau mai mică de 50 mil. euro

Stadiul proiectelor majore din cadrul POS Mediu a fost prezentat în detaliu în secțiunile dedicate Axelor Prioritare 1, 2, 3 și 5.

Lista proiectelor majore și nemajore de infrastructură aprobate până la 31 decembrie 2010 este prezentată în Anexa I la prezentul document.

Progresul fizic și financiar al proiectelor de infrastructură majore și nemajore (Axa 1, 2, 3 și 5) este prezentat în fișele din Anexa IV la prezentul document.

6. ASISTENȚĂ TEHNICĂ

În timp ce în perioada 2007-2009 s-a pus accent pe asigurarea unei implementări optime a POS Mediu prin aprobarea spre finanțare a unor proiecte ce vizau cu precădere realizarea de materiale informative privind POS Mediu, organizarea de evenimente de interes pentru implementarea programului, întărirea capacității AM și OI prin instruirea personalului, asigurarea de echipamente necesare unei bune desfășurări a activității AM și OI POS Mediu, proiectele propuse și aprobate spre finanțare în cursul anului 2010 au vizat mai ales acțiuni privind implementarea eficientă a POS Mediu prin promovarea unor proiecte de calitate și importanță națională (elaborarea politicii naționale de gestionare a nămolurilor de

epurare, diseminarea ghidurilor de evaluare a impactului asupra mediului în rândul beneficiarilor POS Mediu, asigurarea unor servicii eficiente de asistență juridică etc.) .

Prin proiectele finanțate prin Axa Prioritară 6 și implementate în anul 2010 s-a asigurat atingerea următoarelor obiective din Strategia de Asistență Tehnică:

- Consolidarea sistemului de management, monitorizare, control și evaluare a implementării POS Mediu;
- Asigurarea transparenței cu privire la asistența financiară acordată prin POS Mediu;
- Susținerea managementului eficient și responsabil al programului;
- Asigurarea unui sistem de informare și publicitate adecvat al Programului;

Pentru cele 42 de proiecte aprobate s-au elaborat 49 Ordine de Finanțare (Ordine de aprobare a finanțării, cât și ordine de modificare/completare).

Scopul Axei Prioritare 6 Asistență Tehnică (AT) este de a sprijini implementarea și monitorizarea Programului Operațional Sectorial “Mediu” (POS Mediu), contribuind, prin acțiuni specifice, la atingerea obiectivelor acestui program operațional precum și la creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene.

Axa Prioritară 6 - Asistență Tehnică din cadrul POS Mediu furnizează asistență specifică pentru:

- identificarea, monitorizarea, evaluarea și controlul proiectelor,
- activități de comunicare care să asigure publicitatea adecvată a intervențiilor programului.

Alocarea financiară pentru Axa prioritară 6, pentru întreaga perioadă de programare, este de **173,9 Milioane Euro**, din care, **contribuția FEDR** este de 130,4 milioane de Euro, iar **contribuția națională** este de 43,4 milioane de Euro. Sumele certificate pentru proiectele finanțate din Axa Prioritară 6 pe perioada 2007-2010, reprezintă 2.03% din alocarea financiară din FEDR.

Având în vedere obiectivele și domeniile de intervenție ale Asistenței Tehnice, precum și principiile care stau la baza implementării Strategiei de Asistență Tehnică, implementată începând cu anul 2010, în conformitate cu Regulamentele (CE) nr. 1083 și 1828/2006, proiectele de finanțate prin Axa Prioritară 6 se înscriu în următoarele tematici majore:

- Sprijin către AM și OI în procesul de implementare a POS Mediu;
- Dezvoltarea resurselor AM și OI;
- Informare și Comunicare.

În scopul coordonării intervențiilor specifice de asistență tehnică, reprezentanții Direcției Asistență Tehnică au participat la reuniunile Grupurilor de Lucru pentru Formare Continuă și Comunicare, organizate la nivelul POAT, având ca obiectiv principal analiza necesităților de formare/instruire la nivelul fiecărui program operațional, precum și a activităților de comunicare incluse în Planurile de Comunicare.

În anul 2010 au fost semnate 18 contracte de asistență tehnică (17 pe DMI1 și 1 pe DMI2), din care:

- 4 contracte au fost finalizate (3 pe DMI1 și 1 pe DMI2), în valoare de 131.571,85 Euro fără TVA;
- 14 contracte aflate în implementare pe DMI1, în valoare de 1.982.593,33 Euro fără TVA.

Totodată, în cursul anului 2010, s-a derulat implementarea a 36 contracte de asistență tehnică, în valoare totală de 8.978.184,80 Euro fără TVA, 35 dintre acestea înscriindu-se în primul domeniu major de intervenție DMI1- *Sprrijin pentru managementul și evaluarea POS Mediu* și doar 1 contract a vizat al doilea domeniu major de intervenție DMI 2- *Sprrijin pentru informare și publicitate*.

Din totalul de 36 de contracte aflate în implementare în 2010, 10 contracte au fost finalizate în cursul anului 2010, în valoare totală de 1.411.428,27 Euro fără TVA, din care:

- 9 contracte pe DMI1, în valoare de 1.388.199,47 Euro fără TVA;
- 1 contracte pe DMI2, în valoare de 23.228,80 Euro fără TVA

Valoarea plăților către contractori, efectuate pe parcursul anului 2010, a fost de 2.257.523,96 Euro, inclusiv TVA, reprezentând plăți aferente contractelor încheiate în cursul anilor 2008-2009 și aflate în implementare, precum și plăți aferente contractelor încheiate în cursul anului 2010 (vezi Anexa 2).

De asemenea, au fost procesate 25 de Cereri de Rambursare pentru proiectele aferente Axei prioritare 6 POS Mediu.

Valoarea totală solicitată la rambursare a fost de 765.078,13 Euro, iar valoarea totală autorizată la plată de către AM POS Mediu a fost de 765.056,25 Euro.

Valoarea rambursată din FEDR în anul 2010 pe Axa Prioritară 6 a fost de 528.610,21 Euro, din care:

- Domeniul major de intervenție 1 – 485.216,28 Euro;
- Domeniul major de intervenție 2 – 43.393,93 Euro.

Contractele finalizate în anul 2010 au avut drept scop asigurarea unei implementări optime a POS Mediu prin:

- derularea unor sesiuni de instruire în scopul dezvoltării abilităților și competențelor personalului AM și OI POS Mediu implicat în gestionarea instrumentelor structurale;
- derularea unor seminarii, în scopul creșterii gradului de informare a Beneficiarilor POS Mediu, referitoare la aspecte esențiale în aplicarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, modul de definire a unui plan solid de achiziții publice și principiile aplicate în pregătirea documentațiilor de atribuire, astfel încât să constituie baza implementării viitoarelor proiecte de investiții finanțate prin Axa prioritară 2 din POS Mediu;
- asigurarea cheltuielilor necesare funcționării AM și OI POS Mediu;
- organizarea reuniunilor de lucru ale Comitetului de Monitorizare POS Mediu;
- organizarea conferinței naționale privind stadiul implementării POS Mediu.

Totodată, activitățile din cadrul contractelor implementate în anul 2010 au vizat:

- întărirea capacității administrative și instituționale a AM și OI POS Mediu în domeniul managementului fondurilor alocate prin POS Mediu;
- asigurarea expertizei juridice de specialitate în vederea soluționării problemelor apărute în implementarea POS Mediu;
- asigurarea asistenței de specialitate pentru personalul din cadrul structurilor Direcției Asistență Tehnică în scopul eficientizării activității și asigurării unui management adecvat al proiectelor finanțate prin Axa prioritară 6 POS Mediu;
- asigurarea serviciilor de consultanță și expertiză tehnică de specialitate pentru elaborarea a 7 aplicații de finanțare pentru proiecte majore în domeniul gestionării deșeurilor, în vederea finanțării din POS Mediu;

- asigurarea serviciilor de consultanță și expertiză tehnică de specialitate pentru evaluarea proiectelor majore propuse spre finanțare în sectoarele de apă, deșeuri, termoficare și prevenirea riscului la inundații;
- asigurarea serviciilor de consultanță și expertiză tehnică de specialitate în procesul de evaluare a cererilor de finanțare depuse în cadrul Axei Prioritare 4 a POS;
- elaborarea politicii naționale de gestionare a nămolurilor provenite de la stațiile de epurare, în scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu pe termen lung prin reducerea efectelor negative induse de managementul inadecvat al nămolurilor;
- instruirea personalului cheie din cadrul Autorității de Management, Organismelor Intermediare POS Mediu și a autorităților de mediu competente implicate în verificarea aplicațiilor de finanțare în legătură cu modul în care proiectele propuse ar trebui să respecte acquis-ul comunitar de mediu și legislația națională, acordând o deosebită atenție conținutului raportului de mediu.
- diseminarea către autoritățile de mediu competente a informațiilor cu privire la interpretarea legislației naționale care transpune Directiva EIM și a bunelor practici referitoare la implementarea acquis-ului de mediu în domeniul evaluării impactului asupra mediului.

Informații detaliate referitoare la contractele de asistență tehnică derulate în cursul anului 2010 sunt prezentate în Anexa III – “Axa prioritară 6 – Proiecte de Asistență Tehnică”.

Probleme importante înregistrate și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor

În ceea ce privește Axa Prioritară 6, pe parcursul anului 2010, obstacolele majore întâmpinate în desfășurarea activității, au fost următoarele:

- durata mare a procesului de evaluare a ofertelor, impusă de creșterea gradului de complexitate a documentațiilor, cât și de numărul mare al ofertelor depuse de către operatorii economici;
- întârzieri între momentul lansării procedurii de achiziție și cel al atribuirii contractelor de asistență tehnică, datorat practicii, generalizate în rândul ofertanților/operatorilor economici, de a depune contestații, chiar dacă acestea sunt nejustificate;
- numărul insuficient al personalului specializat în pregătirea documentelor de licitații, în derularea procedurilor de achiziție publică, precum și în managementul contractelor de AT.

În anul 2010, pe parcursul reuniunilor Comitetului de Coordonare organizat la nivel de Program Operațional de Asistență Tehnică, responsabilii de AT din cadrul AM POS Mediu, alături de cei ai axelor de asistență tehnică din cadrul celorlalte programe operaționale, au semnalat problemele ce decurg din fluctuația personalului dar și din imposibilitatea motivării financiare a acestuia.

În acest context, în scopul diminuării consecințelor determinate de insuficiența personalului, reprezentanții MMP/AM POS Mediu au inițiat demersurile necesare, către Guvernul României, în vederea aprobării unui memorandum cu privire la organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante din cadrul Autorității de Management și celor 8 Organisme Intermediare POS Mediu.

Coordonarea Asistenței Tehnice pe parcursul anului 2010

Mecanismul de coordonare a asistenței tehnice a continuat să funcționeze și pe parcursul anului 2010, prin organizarea reuniunilor Comitetului de Coordonare a Asistenței Tehnice (CC AT) și a diferitelor Grupuri de Lucru pe diverse probleme specifice/tematice de asistență tehnică (GL SMIS, GL evaluare,

GL formare în domeniul IS, GL comunicarea IS, GL monitorizarea PO, GL pentru viitorul politicii de coeziune, GL analiza cost-beneficiu). Acest mecanism instituit a asigurat și în anul 2010 o platformă de diseminare a bunelor practici și a problemelor/blocajelor intervenite în implementare, a evitat apariția suprapunerilor și a contribuit la creșterea consistenței AT.

Cu toate acestea, în anul 2010 s-au menținut principalele blocaje orizontale înregistrate în utilizarea AT, respectiv dificultăți în derularea procedurilor de achiziție publică și lipsa de personal dedicat AT la nivelul AM/OI. Având în vedere faptul că aceste probleme nu pot fi rezolvate fără implicarea unor factori externi sistemului de gestionare a IS, aceste probleme se regăsesc în cele 7 direcții principale de acțiune cuprinse în Planul de măsuri prioritare pentru consolidarea capacității de absorbție a FSC a cărui elaborare a început în luna decembrie 2010, respectiv “Achiziții publice și contracte de achiziție” și „Asigurarea unei capacități administrative adecvate a structurilor responsabile de implementarea Programelor Operaționale”.

În plus, în cadrul reuniunii Comitetului de Coordonare a Asistenței Tehnice care a avut loc în luna septembrie 2010, AM POAT a lansat un exercițiu de planificare a Asistenței Tehnice pentru perioada rămasă de implementare 2011-2015, atât pentru POAT cât și pentru Axele de Asistență Tehnică.

La reuniunea CC AT care a avut loc în luna decembrie 2010 au fost analizate portofoliile de proiecte de Asistență Tehnică elaborate de toate PO și reprezentanții ACIS au făcut observații privind proiectele propuse, subliniind necesitatea pentru utilizarea asistenței tehnice cu prioritate pentru activitățile care aduc sprijin direct în implementarea programelor operaționale (evaluare, selecție și contractare de proiecte; întocmirea documentațiilor de atribuire; sprijin în evaluarea procesului de achiziții publice; sprijin pentru gestionarea proiectelor; organizarea misiunilor de verificare pentru funcții delegate OI, verificări de management la fața locului; verificare administrativă a cererilor de rambursare, pregătire proiecte pentru următoarea perioadă de programare etc).

Începând cu anul 2011, în cadrul CC AT va fi urmărit modul în care au fost luate în considerare recomandările ACIS și stadiul implementării proiectelor cuprinse în portofoliile de asistență tehnică 2011-2015.

7. INFORMARE ȘI PUBLICITATE

7.1. Proiecte de informare și publicitate

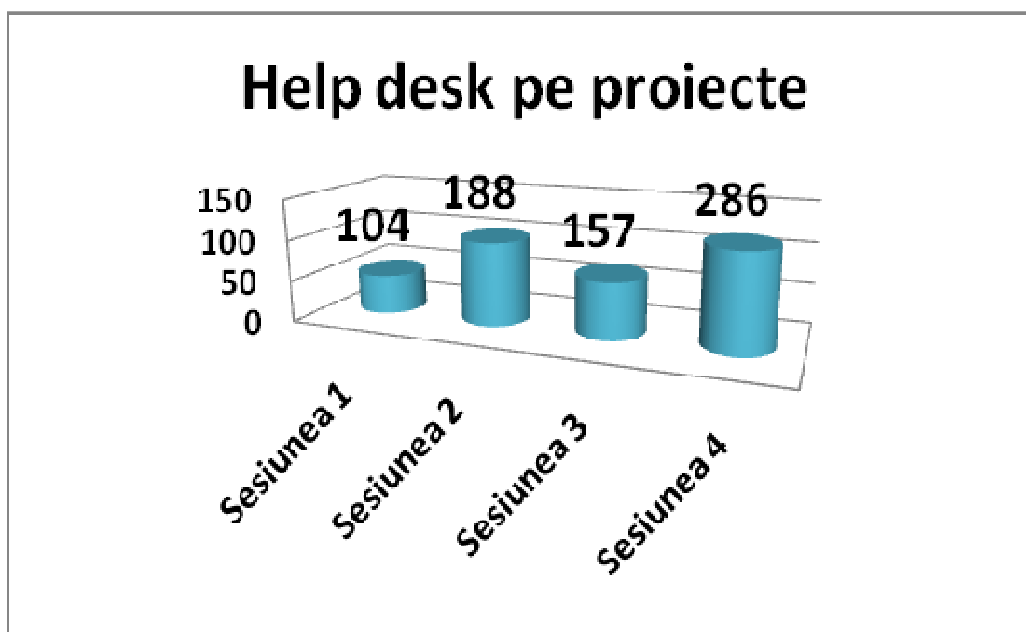
Deoarece în anul 2010 s-au înregistrat întârzieri în atribuirea contractelor aferente proiectelor de informare și publicitate incluse în Planul Anual al Achizițiilor Publice, ceea ce a condus la finanțarea efectivă a unui singur contract de promovare POS Mediu, activitățile de informare realizate au fost făcute în parteneriat cu alte instituții sau au fost finanțate din alte proiecte de Asistență Tehnică, pentru a se asigura o vizibilitate adecvată a Programului. Astfel, Organismele Intermediare și Autoritatea de Management POS Mediu au (co-)organizat/au participat ca lectori la 76 de evenimente/târguri.

Față de anii anteriori, în 2010 accentul s-a pus pe informarea beneficiarilor/potențialilor beneficiari cu privire la aspecte din implementarea POS Mediu și a proiectelor finanțate prin acest program, deoarece s-a constatat că informațiile cu caracter practic sunt considerate cele mai relevante de către beneficiari/potențiali beneficiari. S-a acordat o mai mare atenție acestui grup țintă deoarece numeroase

proiecte au început implementarea sau au fost aprobate în 2010, ceea ce a avut ca rezultat creșterea numărului de solicitări de informații/consultări din partea beneficiarilor, pe domenii ce au variat de la elaborarea unei cereri de rambursare la modele de materiale de informare și publicitate și reguli obligatorii privind vizibilitatea proiectelor și asigurarea transparenței utilizării fondurilor europene.

Principalele acțiuni de informare și publicitate au vizat promovarea POS Mediu în cadrul unor evenimente desfășurate la nivel central și local, accentul fiind pus pe stadiul implementării POS Mediu și lecții învățate în implementare, precum și consultări individuale (help-desk) la sediu OI cu potențialii beneficiari, în special ai Axei Prioritare 4. Activitatea de help-desk pentru AP 4 s-a dovedit foarte importantă, ducând nu numai la creșterea numărului de aplicații depuse în cadrul sesiunilor de cereri de proiecte, dar și la o calitate mai bună a acestora, reflectată în final în numărul de proiecte aprobate, după cum se poate vedea în graficul de mai jos, realizat de ofițerii de comunicare OI.

Tabel 1: Reflectarea activității de help-desk la nivel de OI, în număr de proiecte depuse

Notă: sesiunea 4 a fost lansată la 01 noiembrie 2010 și a avut ca limită de depunere a proiectelor data de 31 martie 2011.

7.2. Reflectarea POS Mediu în mass-media

Pe parcursul anului 2010, s-au înregistrat 100 de articole/știri/emisiuni în presa scrisă/electronică și audio-vizuală, centrală și locală, având ca subiect POS Mediu. Cele mai multe materiale publicistice au apărut în presa scrisă centrală și locală (47 articole), în timp ce mass-media audio/tv au difuzat 23 de materiale privind Programul, iar tonul abordat a fost, în general, neutru (nepărtinitor).

7.3. Realizarea țintelor¹ și analiza progreselor înregistrate în perioada 2007-2010

Tabelul următor sintetizează rezultatele obținute ca urmare a acțiunilor de comunicare și promovare, în funcție de indicatorii stabiliți în Planul de Comunicare pentru POS Mediu, în perioada 2007-2010:

Indicatori la nivel de Plan de Comunicare	Materiale informative/obiecte promoționale realizate în perioada 2007-2010
Numărul de publicații elaborate și diseminate	49.700
Numărul de materiale suport produse și diseminate (CD-uri, mape, cuburi de hârtie, mouse pads, stegulețe de hârtie etc.)	31.114
Numărul de evenimente care au avut loc și au fost organizate de AM/OI POS Mediu (în București și regiuni)	94
Numărul de conferințe de presă organizate	38
Numărul de comunicate de presă	63
Numărul de articole elaborate de AM pentru a fi tipărite în ziare/reviste specializate etc.	15
Numărul de spoturi publicitare produse	7
Numărul de campanii TV/radio	1
Număr de difuzări	871 spoturi TV 1.278 spoturi radio
Numărul de help desk-uri stabilite (la nivelul OI POS Mediu)	70
Numărul de cereri de informații primite (și la care s-a răspuns)	438
Numărul de târguri / conferințe la care s-a participat	65
Număr de materiale distribuite în cadrul acestora	5120
Număr afișe de mari dimensiuni produse și dispuse	100
Număr anunțuri media publicate (anunțuri publicitare)	100
Rapoarte privind vizibilitatea POS Mediu	2
Pagini web realizate	1

8. EVALUAREA ACȚIUNILOR DE INFORMARE ȘI PUBLICITATE PENTRU PERIOADA 2007-2010²

În conformitate cu prevederile art. 69 din Regulamentul Consiliului (CE) Nr. 1083/2006 ce stabilește prevederile generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune, și Regulamentul 1828/2006 care stabilește regulile de implementare a RC nr. 1083 /

¹ În conformitate cu indicatorii stabiliți în cadrul POS Mediu și al Planul de Comunicare POS Mediu.

² Aceasta este o evaluare internă, în prezent fiind în implementare un contract prin care se realizează o evaluare independentă a Planului de Comunicare. Concluziile raportului de evaluare vor fi prezentate în cadrul cele de-a doua reuniunii a CM, iar un rezumat al acestuia va fi disponibil în limba engleză.

2006 și RC nr. 1080 / 2006, Autoritățile de Management care gestionează programe operaționale (PO) trebuie să asigure o informare și publicitate adecvate a acestora. Scopul acțiunilor de informare și publicitate, aplicabil tuturor priorităților/intervențiilor din PO, este de a realiza publicitatea operațiunilor și programelor comunitare și informarea atât a publicului general, cât și a potențialilor beneficiari (autoritățile regionale, locale și alte autorități publice, partenerii economici și sociali, organizațiile non-guvernamentale, operatorii și promotorii proiectelor), orice alte părți interesate, astfel încât să se sublinieze rolul Comunității și transparența oportunităților de finanțare din fonduri UE, precum și a instrumentelor structurale disponibile.

În acest context, Autoritatea de Management pentru POS Mediu a elaborat un Plan de Comunicare aferent Programului, aprobat de Comisia Europeană în iunie 2008. Fundamentarea planului a fost realizată utilizând statisticile produse de mai multe studii sociologice, care arătau că implicațiile practice ale aderării, în ceea ce privește cunoștințele despre Fondurile Structurale și Fondul de Coeziune, nu sunt foarte cunoscute nici de publicul larg, nici de grupurile țintă (potențialii beneficiari ai Programelor Operaționale).

În acest context, obiectivul general al Planului de Comunicare POS Mediu este asigurarea transparenței în ceea ce privește finanțarea europeană și înțelegerea contribuției europene oferite infrastructurii de mediu din România, prin Programul Operațional Sectorial Mediu și instrumentele structurale.

Acțiuni în domeniul informării și publicității privind POS Mediu

În Planul de Comunicare sunt prevăzute atât acțiuni realizate în parteneriat, cât și activități proprii, finanțate din Domeniul Major de Intervenție II al Axei Prioritare 6, acestea fiind definite în conformitate cu și în vederea atingerii obiectivelor specifice de comunicare stabilite în Plan.

Acțiunile prevăzute a avea loc în perioada de programare 2007-2013 variază de la producerea de materiale de informare și obiecte promoționale (broșuri privind POS Mediu, pliante, pixuri etc) la evenimente dedicate publicului larg și beneficiarilor POS Mediu și realizarea de spoturi audio și video, având în vedere faptul că acestea asigură o vizibilitate maximă a programului și o transparență mare în ceea ce privește modul de cheltuire a fondurilor europene și a contribuției statului român. De asemenea, nu a fost neglijată componenta de evaluare, implementându-se contracte de monitorizare a mass-media și de evaluare a impactului spoturilor și a celorlalte materiale publicitare (afișe stradale, machete de presă).

Activitățile de informare și publicitate au fost realizate prin implementarea următoarelor contracte:

1. Achiziție de spații publicitare pentru promovarea POS Mediu;
2. Realizarea de materiale informative privind Programul Operațional Sectorial "Mediu";
3. Campanie de promovare a Programului Operațional Sectorial Mediu;
4. Promovarea Axei Prioritare 3 din POS Mediu - Modernizarea sistemelor de încălzire urbană în localitățile cele mai afectate de poluare;
5. Proiect pilot de monitorizare a mass-media în vederea evaluării gradului de vizibilitate a POS Mediu în presa română;
6. Organizarea unei conferințe naționale privind stadiul implementării POS Mediu.

La nivel regional, pentru a veni în sprijinul beneficiarilor/potențialilor beneficiari, Organismele Intermediare au optat, în plus, în perioada 2007-2010, pentru următoarele măsuri de promovare:

- Publicarea lucrărilor prezentate în reviste științifice (*Proenvironment – USAMV Cluj, Environment & Progress – UBB Cluj etc*);

- Colaborare periodică cu Instituțiile Prefectului, Agențiile pentru Protecția Mediului locale și regionale, Centrele EuropeDirect, alte instituții locale;
- Participarea la activitățile organizate cu prilejul unor zile tematice, *Ziua Mondială a Apei, Ziua Mondială a Pământului, Ziua Mondială a Mediului, Ziua Europei, Ziua Mondială a Zonelor Umede, etc.*
- Participarea la evenimente de promovare a informației europene: “Gala Multiplicatorilor de Informație Europeană”, organizată de ADR-NV Cluj, Primăria Cluj, Centrul Regional “Europe Direct Transilvania de Nord”, Asociația Profesioniștilor de Presă Cluj, în cadrul căreia OI Cluj a primit Premiul 3;
- Prezentarea informațiilor pe site-ul propriu al fiecărui OI;
- Realizarea și distribuirea periodică a unor buletine informative (OI Galați);
- Realizarea unui videoclip (OI Timișoara);
- Organizarea unor sesiuni de instruire a beneficiarilor cu privire la :
 - ✓ Responsabilitățile care le revin cu privire la informarea și publicitatea proiectelor POS Mediu;
 - ✓ Modalitatea de întocmire a unui dosar al cererii de rambursare;
- Valorificarea în cadrul help-desk-ului a informațiilor de tip “feed-back”, furnizate de compartimentele implicate în implementarea proiectelor;
- Rafinarea procesului de pregătire a proiectelor.

Principiile comunicării urmărite în implementarea activităților de informare și publicitate

În desfășurarea activităților de informare și publicitate, s-a ținut cont de următoarele principii ale comunicării:

- ✓ Adaptarea modului de transmitere al informației la grupul țintă;
- ✓ Mesajul transmis să fie formulat simplu, direct, credibil, să fie prezentat în mod atractiv și repetat (informare continuă);
- ✓ Stimularea/păstrarea interesului publicului larg/specializat;
- ✓ Creșterea numărului de persoane informate prin diversificarea acțiunilor de comunicare, creșterea gradului de conștientizare, multiplicarea efectelor prin acțiuni desfășurate în parteneriat;
- ✓ Alegerea instrumentului adecvat de comunicare (comunicat de presă, conferință de presă, pagina web etc.)
- ✓ Pregătirea atentă a evenimentelor (grup țintă, tematică, discurs, locație, etc.);
- ✓ Obținerea unui feed-back de la participanți, în vederea analizării nevoilor informaționale ale acestora (tipul de informație pe care aceștia îl consideră de interes).

Peste 2000 de reprezentanți ai beneficiarilor/potentialilor beneficiari au participat la sesiunile de informare și publicitate.

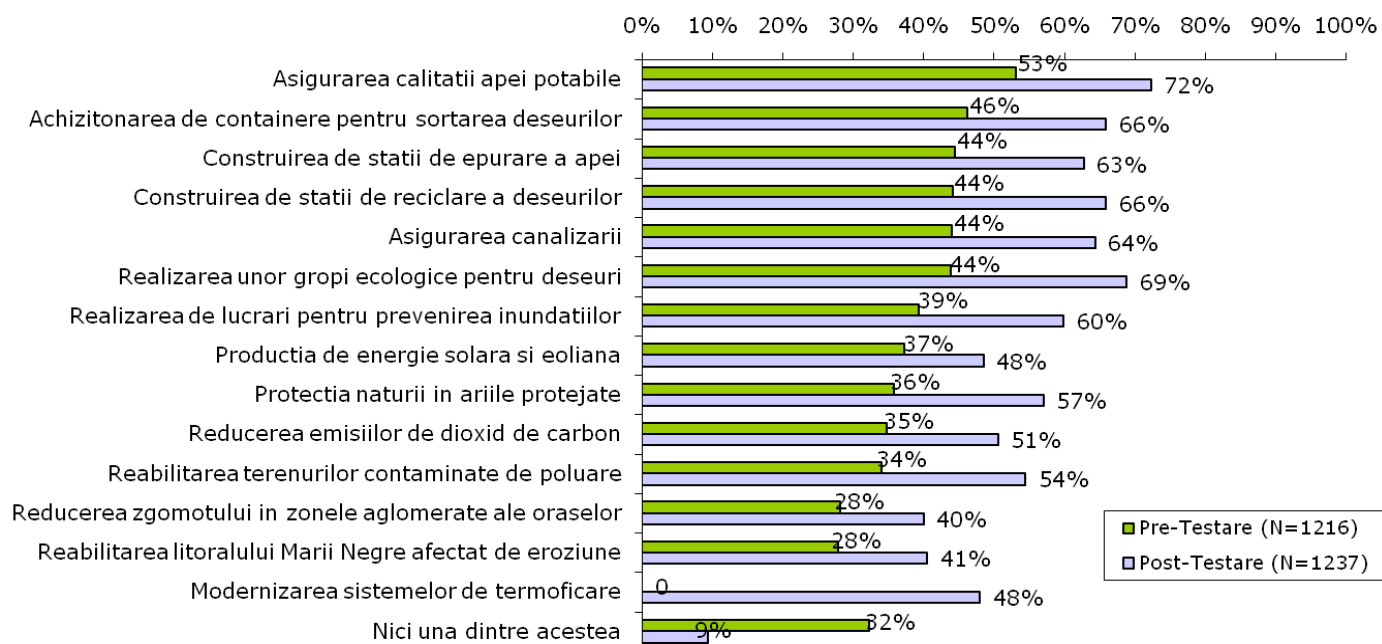
Instrumente folosite:

- Campanii de informare (spoturi TV și radio, machete de presă-anunțuri cu caracter publicitar, afișe stradale, pliante informative, evenimente de promovare);
- Comunicate de presă/ articole;
- Materiale informative/obiecte promoționale;
- Pagina web www.posmediu.ro;
- Buletine informative (newsletter);

- Comunicarea directă în cadrul unor seminarii, caravane, conferințe, ateliere de lucru, grupuri de lucru, târguri expoziționale, etc.;
- Helpdesk în perioada de pregătire a proiectelor, mai ales cele aferente Axei Prioritare 4, unde există competiție deschisă, la sediul OI;
- Răspunsuri la solicitările de informații (direct, telefonic, pe fax, electronic).

Nivel de conștientizare

În urma activităților de promovare POS Mediu desfășurate din 2007, nivelul de conștientizare a publicului cu privire la POS Mediu a crescut de la 23% în Octombrie 2008 până la 38% în Septembrie 2009, iar notorietatea domeniilor finanțate prin POS Mediu a atins 65%. Din tabelul următor se poate vedea, marcat prin culoarea verde, gradul de cunoaștere, în rândul publicului, în ceea ce privește domeniile finanțate prin POS Mediu din fonduri europene de post-aderare, în anul 2008, și nivelul de cunoaștere rezultată în urma desfășurării activităților de informare și publicitate, finanțate din AP 6 (reliefaț în culoarea lila):

Direcții viitoare de acțiune

Eforturile inițiale de comunicare au vizat prezentarea POS Mediu și popularizarea acestuia în rândul potențialilor beneficiari/publicului larg. Informațiile furnizate au avut un caracter general, privind tipul de investiții eligibile, Axele Prioritare, beneficiarii eligibili.

Ofițerii de comunicare POS Mediu au putut constata că nevoile informaționale ale grupurilor țintă definite în Planul de Comunicare s-au modificat pe parcursul perioadei 2007-2010. Dacă, în cazul publicului larg, se poate vorbi, în continuare, de necesitatea furnizării unor informații generale, dar, totuși, axate pe rezultatele programului (având în vedere neîncrederea cetățenilor cu privire la finalitatea

investițiilor finanțate din fonduri europene de post-aderare), în cazul potențialilor beneficiari și mass-media tipul de date solicitate sunt din ce în ce mai specializate.

Potențialii beneficiari sunt, deja, informați cu privire la oportunitățile de finanțare oferite de POS Mediu (gradul de cunoaștere fiind de 96% în 2009), aceștia solicitând în 2010 informații cu caracter precis, vizând aspecte concrete din implementarea proiectelor. În cadrul help-desk-urilor organizate de OI-uri, întrebările adresate au dovedit cunoașterea temelor de discuție, a termenilor tehnici, comentariile fiind punctuale, ceea ce dovedește o bună familiarizare cu condițiile de finanțare.

De asemenea, cum o pot dovedi chestionarele diseminate în urma unor evenimente regionale, beneficiarii și potențialii beneficiari consideră ca fiind deosebit de utile acele întâlniri dedicate exclusiv lor, în cadrul cărora beneficiarii cu proiecte în stadiu mai avansat de implementare își împărtășesc experiențele proprii, considerându-se că acet tip de învățare din experiențe anterioare ajută la evitarea anumitor obstacole/situații care să blocheze buna implementare a proiectelor de infrastructură de mediu.

În ceea ce privește **mass-media**, în urma analizelor realizate prin intermediul unor contracte specifice, s-a observat că jurnaliștii doresc ca Autoritățile de Management să manifeste disponibilitate de a participa la talk show-uri sau reportaje.

Mai mult, ziariștii consideră că cei care sunt implicați în dezvoltarea proiectelor de mediu ar trebui să apară mai des în emisiuni/ interviuri etc, deoarece *“vocile pe care le ascultă oamenii sunt cele avizate”*.

Totodată, informațiile furnizate de persoane responsabile de implementarea proiectelor contează mai mult decât o informație care ajunge la oamenii prin intermediari, adică prin jurnaliștii. *“Cu cât persoana este mai importantă, ca responsabilitate pe proiect, cu atât oamenii sunt mai atenți...iar oamenii se așteapta să afle informații “direct de la sursă”. Este și un lucru de credibilitate”*.

De asemenea, în urma contractului de monitorizare a mass-media, s-a formulat recomandarea inițierii unei campanii ample, care să aibă ca scop promovarea beneficiilor aduse de POS Mediu, prin prezentarea proiectelor cu grad mai avansat în implementare de la nivel local, precum și organizarea unor vizite pentru presa audio-vizuală și scrisă la locația proiectelor.

Prin urmare, ținând cont și de aceste date, precum și de faptul că prezentarea de proiecte în fază avansată de implementare în cadrul POS Mediu ar mari credibilitatea și interesul generat de reclame în percepția publicului (după cum reiese din studiul realizat în urma campaniei din 2008-2009), AM POS Mediu își propune pentru anul 2011 o campanie care să prezinte exemple de proiecte concrete finanțate prin POS Mediu și al căror stadiu în implementare este avansat, persoanele care vor apărea în spoturi și articole de presă fiind beneficiari reali ai Programului – campania tip „testimonial”.

De asemenea, ca urmare a acțiunilor de informare și publicitate desfășurate și a analizei impactului acestora, precum și a experiențelor în implementare, în prezent, se conturează două direcții de acțiune, care vor fi implementate în anii următori. Prima se referă la activități de informare și publicitate dedicate beneficiarilor, care vor fi considerați „public specializat”, care vor fi axate pe date concrete și foarte specifice, în timp ce a doua vizează publicul larg, pentru care informațiile vor avea un grad mai mare de generalitate, fiind, totuși, axate pe prezentarea unor investiții concrete.

Lecțiile învățate în urma implementării activităților de informare și publicitate în perioada 2007-2010 și de care se va ține cont în desfășurarea acțiunilor de informare și publicitate viitoare au fost următoarele:

1. Organizarea de evenimente interactive la nivel județean, pentru fiecare tip de beneficiar în parte, evenimentele cu participare largă fiind, în anumite cazuri, mai puțin eficiente, deoarece fiecare grup de beneficiari este interesat de un anumit tip de informație, specifică;
2. Diseminarea lecțiilor învățate din sesiunile anterioare, în cadrul unor seminarii/instruiri regionale dedicate potențialilor beneficiari reduce numărul de greșeli (repetitive) în redactarea cererilor de finanțare cu impact negativ asupra eligibilității și/sau sustenabilității proiectelor
3. Feed-back-ul furnizat permanent din implementare aduce plus valoare procesului de evaluare și selecție a proiectelor.
4. Numărul mare de help-desk-uri a condus la creșterea numărului de aplicații (AP 4);
5. Semnalarea/dezbaterea/clarificarea aspectelor care au produs dificultăți în implementare, în faza de pregătire/redactare a proiectelor, în special prin help-desk și seminarii de instruire, conduce la aplicații calitativ superioare
6. Impact major la grupurile țintă:
 - Comunicarea directă (instruiri, seminarii, conferințe, ateliere)
 - Activitățile de helpdesk (desfășurate pe perioada pregătirii de proiecte au condus la creșterea numărului de proiecte mature depuse, îmbunătățirea calității acestora, creșterea ponderii proiectelor propuse pentru finanțare din totalul celor depuse)
 - Informațiile publicate pe pagina web www.posmediu.ro (news-letter, anunțuri de lansare a apelurilor de proiecte, ghidul solicitantului, formularul cererii de finanțare, model de contract de finanțare, întrebări frecvente, instrucțiuni, lecții învățate, etc.)
7. Inițierea procedurilor de achiziție publică cu o perioadă mai mare de timp în avans, pentru a evita decalări în implementarea activităților de promovare preconizate, cauzate de întârzieri în procesul de atribuire a contractelor.